

J/3

**A Magyar Köztársaság legfőbb ügyészének
országgyűlési beszámolója
az ügyészség 2009. évi tevékenységéről**

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az ügyészi szervezet és az ügyészség fő feladatai	4
2. A büntetőjogi ügyészi tevékenység	7
2.1. A nyomozás felügyelet, a vádelőkészítés és az ügyészségi nyomozás	7
2.2. A vádhatósági tevékenység	20
2.3. A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete	23
2.4. Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység a büntetőügyekben	27
3. A magánjogi és közigazgatási jogi ügyészi tevékenység	30
3.1. Közigazgatási jogi ügyészi tevékenység	30
3.2. Magánjogi ügyészi tevékenység	36
3.3. Magánjogi és közigazgatási jogi szakági vizsgálatok	38
4. A katonai ügyészség tevékenysége	40
4.1. A büntetőjogi katonai ügyészi tevékenység	40
4.2. A magánjogi és a közigazgatási jogi katonai ügyészi tevékenység	45
5. Az Országgyűlés és az ügyészség kapcsolata	46
5.1. Interpellációk és kérdések	46
5.2. Az Országgyűlés egyes bizottságainak eljárásához kapcsolódó ügyészi tevékenység	49
5.3. A mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása	50
6. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége	50
6.1. Nemzetközi kapcsolatok	50
6.2. Jogsegély-ügyek	53
6.3. Az Eurojust magyar nemzeti tag tevékenysége	55
7. Az ügyészség személyügyi helyzete	57
7.1. Az ügyészség személyügyi helyzete	57
7.2. Az ügyészek képzése, továbbképzése	59
8. Az ügyészségi informatika	61
9. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei	64
10. Az ügyészek tudományos tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet	68
10.1. Az ügyészek tudományos tevékenysége	68

Melléklet: A Legfőbb Ügyészség szervezete 2009. december 31-én

Függelék: Statisztikai táblák és ábrák

Tisztelt Országgyűlés!

A Magyar Köztársaság Alkotmánya (a továbbiakban: Alkotmány) 52. §-ának (2) bekezdésében, valamint a Magyar Köztársaság Országgyűlésének Hárszabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat (a továbbiakban: Hárszabály) 89. §-ában foglaltak szerint a Magyar Köztársaság ügyészsége 2009. évi működéséről a következő beszámolót nyújtom be:

1. Az ügyészi szervezet és az ügyészség fő feladatai

1.1. Az elmúlt évek során történt változtatások (a fellebbviteli főügyészségek létrejötte, az ügyészségi nyomozó hivatalok nyomozó ügyészségekké való átalakítása, a fővárosban a büntetőjogon kívüli feladatok ellátására külön törvényességi felügyeleti ügyészség létrehozása) eredményeként az ügyészség szervezete stabilizálódott, a kialakult szervezeti keretek megfelelően biztosítják az ügyészi feladatok ellátását.

A Legfőbb Ügyészség irányítása alá – az 5 fellebbviteli főügyészség mellett – 21 főügyészség tartozik, a fővárosban és a megyékben 137 helyi ügyészség működik. A hatályos rendelkezések szerint a helyi ügyészségek járnak el azokban az ügyekben, amelyeket jogszabály vagy legfőbb ügyészi utasítás nem utal más ügyészi szerv hatáskörébe, illetőleg ellátják az ügyészségi nyomozásokkal kapcsolatos feladatokat. A helyi ügyészségek intézik az ügyek túlnyomó részét, így az ügyészek munkaterhe is ott – elsősorban a fővárosi kerületi ügyészségeken és a megyeszékhelyeken működő városi ügyészségeken – a legnagyobb.

A katonai ügyészi szervezet az egységes ügyészi szervezet integráns része; azt a Katonai Főügyészség és az alárendeltségében működő Katonai Fellebbviteli Ügyészség, továbbá az 5 területi katonai ügyészség (Budapest, Debrecen, Győr, Kaposvár, Szeged székhellyel) alkotja, amelyek egyenként több megyére kiterjedő illetékességi területükön főügyészségi jogkörben járnak el.

A katonai ügyészek, katonai ügyészségi titkárok és katonai ügyészségi fogalmazók a Magyar Honvédség tényleges állományába tartozó hivatásos katonák, akik azonban az irányítás rendszere folytán tevékenységükben függetlenek a katonai hierarchiától. Ennek biztosítéka az is, hogy a katonai ügyészi szervezetet a legfőbb ügyész irányítja egyik helyettesén, a katonai főügyészen keresztül.

Az ügyészi szervezethez tartozik a Magyar Ügyészképző Központ, amely a Legfőbb Ügyészség keretében elsősorban az ügyészségi fogalmazók képzését és a jogi szakvizsgára való felkészítését végzi, valamint – nem ügyészi szervként – az ügyészség tudományos és kutató intézménye, az Országos Kriminológiai Intézet.

1.2. Az ügyészség fő feladatait az Alkotmány 51. §-a határozza meg. E szerint „az ügyészség gondoskodik a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogainak védelméről, valamint az alkotmányos rendet, az ország biztonságát és függetlenségét sértő vagy veszélyeztető minden cselekmény következetes üldözéséről.”

Az Alkotmánynak ezeket a rendelkezéseit a Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény (Ütv.) fejti ki részletesen akként, hogy az ügyészség

- a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott ügyekben nyomoz (az ügyészség hatáskörébe tartozó bűnügyek nyomozása);
- felügyel arra, hogy a nyomozó hatóság az önállóan végzett nyomozást a törvény rendelkezéseit megtartva végezze (nyomozás feletti felügyelet);
- törvényben meghatározott egyéb jogokat gyakorol a nyomozással összefüggésben;
- gyakorolja a vádemelés közhatalmi jogkörét; a bírósági eljárásban képviseli a vádat, továbbá gyakorolja a büntetőeljárásról szóló törvényben számára biztosított jogorvoslati jogokat;
- törvényességi felügyeletet lát el a büntetések és intézkedések végrehajtásáról szóló jogszabályi rendelkezések megtartása felett, közreműködik a büntetés-végrehajtással kapcsolatos bírósági eljárásban (a büntetés-végrehajtás törvényességének felügyelete);
- közreműködik abban, hogy a bírósági eljárásban a törvényeket helyesen alkalmazzák (az ügyész részvétele a bíróságok polgári, munkaügyi, közigazgatási és gazdasági jogi peres és nemperes eljárásaiban);
- elősegíti, hogy a jogszabályok rendelkezéseit megtartsák (ügyészi törvényességi felügyelet);
- kiemelt figyelmet fordít a kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények üldözésére, eljár a szükséges gyermekvédelmi intézkedések megtétele érdekében;
- ellátja a nemzetközi szerződésekből, különösen a jogsegély kérésével és nyújtásával összefüggésben rá háruló feladatokat;
- teljesíti a Magyar Köztársaságnak az Eurojustban való részvételével kapcsolatos feladatokat.

Az ügyészség feladatai tehát két fő csoportra oszthatók. Egyikbe – ide esik az ügyészi tevékenység zöme – a büntető igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó feladatok tartoznak. E körben az ügyészség bűnüldöző hatóságként érvényesíti az állam büntetőjogi igényét.

Az ügyészi feladatok másik csoportja rendkívül szerteágazó. Ide tartozik mindaz, amit az ügyész a polgári jog, a közigazgatási jog, a munkajog és a gazdálkodó szervezetekre vonatkozó jogszabályok alapján végez. E tevékenység fő célja a közreműködés a jogszabályok megtartásában, azok egységes értelmezésében és alkalmazásában, valamint az emberi és állampolgári jogok védelmében.

1.3. Az ügyészi szervezet az előbb vázolt feladatait úgy látja el, hogy az Alkotmány 53. §-ának (3) bekezdése az ügyészi szervezet irányítására és vezetésére

a legfőbb ügyészt jogosítja fel. E rendelkezésből következik, hogy a legfőbb ügyész által vezetett Legfőbb Ügyészség nemcsak az előzőekben jelzett büntetőjogi, valamint magánjogi és közigazgatási jogi ügyekben jár el, hanem végzi az egész ügyészi szervezet irányításához szükséges funkcionális tevékenységet is, e vonatkozásban tehát az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatalához hasonló feladatokat is ellát. (A Legfőbb Ügyészség szervezetét a melléklet mutatja be.)

A legfőbb ügyész irányítási feladatainak ellátása érdekében az Ütv. 19. §-ának (6) bekezdése felhatalmazza a legfőbb ügyészt, hogy az ügyészség szervezetét, működését és illetékességét, valamint a helyi ügyészségek felsorolását utasítással szabályozza.

1.4. Az Alkotmány 51. §-a értelmében sokrétű feladatkört ellátó ügyészség a demokratikus jogállamban – az igazságszolgáltatási tevékenységet gyakorló un. harmadik hatalmi ág, a bírói hatalom mellett – kiemelkedő szerepet játszik a törvényesség biztosításában.

Az Alkotmánynak az ügyészségről rendelkező XI. fejezete az ügyészi tevékenység kereteit megfelelően szabályozza, van azonban néhány további olyan kardinális kérdés, amelynek alkotmányi szabályozása szükséges lenne.

A 3/2004. (III. 17.) AB határozat az Alkotmányból levezetve leszögezte, hogy „a legfőbb ügyész és az ügyészség nincs alárendelve az Országgyűlésnek; az ügyészség, bár nem önálló hatalmi ág, de önálló alkotmányos szervezet; a legfőbb ügyész alkotmányjogi értelemben vett politikai felelősséggel nem tartozik az Országgyűlésnek.”

A legfőbb ügyészhez intézhető interpelláció esetében, az arra adott válasz alkotmányos keretei kizárólag a magyarázatadásra és a felvilágosításra terjedhetnek ki, s a legfőbb ügyész a válasz el nem fogadása esetében sem vonható felelősségre, így az nem érinti a közjogi helyzetét sem. Ebben az alkotmányos rendszerben a legfőbb ügyészhez intézett interpelláció nem jelent többet, mint a hozzá intézett kérdés, ugyanakkor azonban egy olyan országgyűlési eljáráshoz nyitja meg a lehetőséget az interpellációra adott válasz elutasítása, ami lényegét tekintve irreleváns, és a legfőbb ügyész jelenlegi alkotmányos közjogi helyzetével összeegyeztethetetlen. Ezért az Alkotmány 27. §-ából indokolt lenne a legfőbb ügyészhez intézhető interpelláció lehetőségének a törlése.

Az ügyészi szervezet önállóságára vonatkozó alkotmánybírói határozatból az is következik, hogy alkotmányos szinten kellene kimondani – az Alkotmány 51. §-ának (4) bekezdéseként – a ma az Ütv.-ben rögzített alapvető szabályt, hogy „az ügyészség független és csak a törvénynek van alárendelve”; (5) bekezdéseként pedig azt, hogy „az ügyész jogait és kötelességeit csak törvény állapíthatja meg.”

Az ügyészség függetlensége azt is indokolná, hogy az Országgyűlés – a Legfelsőbb Bíróság elnöke megválasztásához hasonlóan – a legfőbb ügyészt az

országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával válassza meg. E rendelkezéssel az Alkotmány 52. §-ának (1) bekezdését kellene kiegészíteni.

A fentiekből következően célszerű lenne az Alkotmány 53. §-a (4) bekezdésében annak szabályozása, hogy „az ügyészségre és az ügyészségi szolgálati viszonyra vonatkozó alapvető szabályokat törvény állapítja meg. A törvény elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának a szavazata szükséges.”

Végül hasznos lenne, ha a jogalkotásról szóló új törvény – figyelemmel a Legfőbb Ügyészség több évtizedes, a jogszabály-tervezetek véleményezése során szerzett szakmai tapasztalataira is – felhatalmazná a legfőbb ügyészt az ügyészség szervezetét, az ügyészség működésének alapvető szabályait, az ügyészség feladatkörét érintő törvényjavaslatok előterjesztésére.

2. A büntetőjogi ügyészi tevékenység

Az ügyészi tevékenység jelentősebb részét az ügyészség büntető igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó feladatai alkotják. Az ügyészség bűnüldöző hatóságként érvényesíti az állam büntetőjogi igényét, amelynek során törvényben meghatározott ügyekben nyomozást végez, felügyeletet gyakorol a nyomozás törvényessége felett, képviseli a vádat a bírósági eljárásban, valamint felügyeli a büntetés-végrehajtás törvényességét.

A büntetőjogi szakági munka mennyisége a 2008. évi 978.251 ügyszámot képezte 3,1%-kal csökkent; 2009-ben az iktatott és elintézésre váró ügyek száma 948.006 volt.

2.1. A nyomozás felügyelet, a vádelőkészítés és az ügyészségi nyomozás

2.1.1. A bűnözésre vonatkozó 2009. évi adatok

A statisztikai mutatók évről évre a magyarországi bűnözés stagnálását tükrözik.

A tárgyévben 394.034 bűncselekményt regisztráltak. A korábbi évek adataihoz képest (2006: 425.941, 2007: 426.914, 2008: 408.407) a regisztrált bűncselekmények száma tovább csökkent, miként a regisztrált bűnelkövetők száma is: 2009-ben 112.830 volt a regisztrált bűnelkövetők száma (2008: 116.584).

A bűnözés szerkezet szerinti megoszlását – a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) rendszeréhez igazodva – a következők jellemzik:

A személy elleni bűncselekmények száma (23.914) jelentősen emelkedett (2008: 20.880). Öröndetes azonban, hogy a legsúlyosabb személy elleni bűncselekmény, az emberölés – ezen belül is a befejezett emberölések – száma

csökkent, 2009-ben 139 – míg a megelőző évben 147 – befejezett emberölés történt. Emberölés kísérlete közel azonos számban fordult elő, mint a megelőző években, ez a tárgyévben 136, 2008-ban 145 volt.

A bűncselekmények szerkezetére évtizedek óta a *vagyon elleni bűncselekmények* gyakorolnak döntő hatást, e bűncselekmények az összбүнözésen belül mért aránya kimagasló, a regisztrált bűncselekmények 64,3%-a.

A 2009. évben 253.366 vagyon elleni bűncselekményt regisztráltak. A tárgyévben ez 12.389 ilyen bűncselekménnyel kevesebb, mint a megelőző évben, s az elmúlt évekhez képest is csökkenő tendenciát mutat (2006: 260.147, 2007: 276.193, 2008: 265.755)

A leggyakoribb vagyon elleni bűncselekmény a lopás, a csalás, illetőleg a szerzői, vagy szerzői jogokhoz kapcsolódó jogok megsértése. A lopások száma a megelőző évihez hasonlóan alakult: 164.848 lopást követtek el (2008: 172.237), csökkent a szerzői, vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértésének száma, amely a tárgyévben 31.340 volt (2008: 36.066). A megelőző évhez képest ismét mérséklődött a regisztrált csalások száma, amely 2009-ben 29.555 volt (2008: 30.194).

A 2009. évben – az előző két évhez képest kevesebb – 17.664 *közlekedési bűncselekményt* regisztráltak (2007: 23.006, 2008: 19.450).

A közlekedési bűncselekmények között jelentős arányt képvisel az ittas járművezetés, ezek száma 2009-ben 10.438 volt. A megelőző két évhez képest (2007: 14.157, 2008: 11.523) kedvező irányú a változás e tekintetben is. Az elmúlt évben 17.808 személyi sérüléssel járó baleset történt (2008: 19.217). 747 baleset járt halálos eredménnyel (2008: 868), s ezekben 817 személy vesztette életét, 6.401 személy súlyos, míg 16.813 személy könnyű sérülést szenvedett. A személyi sérüléssel járó balesetek 12,1%-át ittasan okozták. Egyébként a balesetek oka túlnyomórészt az elmúlt évben is a gyorsajtás volt (26,8%).

Az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények csoportjába tartozó cselekmények száma szinte azonos a megelőző évvel: a 2008. évben 6.384, a tárgyévben 6.365 ilyen bűncselekményt regisztráltak (2006: 5.731, 2007: 4.907).

A bűncselekmény csoporton belül az embercsempészés, – miként 2003-tól évről-évre – 2009-ben is kevesebb, 180 volt (2006: 525, 2007: 375, 2008: 186).

Hivatalos személy, közfeladatot ellátó személy és a hivatalos személy támogatója elleni erőszak 1.027 esetben került regisztrálásra, a megelőző évhez képest gyakorlatilag nem mutat változást (2008: 1.033)

Kis mértékben csökkent az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények száma, 2009-ben 2.231 ilyen bűncselekmény történt (2008: 2.639).

A közélet tisztasága elleni bűncselekmények száma az elmúlt évhez képest majdnem megduplázódott: 2009-ben 963 ilyen bűncselekményt regisztráltak (2008: 541).

A *közrend elleni bűncselekmények* száma is egyik meghatározója a bűnözés egészének. Ide tartozik több erőszakos, illetőleg a társadalomra fokozottan veszélyes bűncselekmény, de magában foglalja az e bűncselekmény-csoport nagyobbik hányadát kitevő, okirattal kapcsolatban elkövetett cselekményeket is.

A tárgyévben 68.986 közrend elleni bűncselekményt regisztráltak, folytatódott az elmúlt évek csökkenő tendenciája. (2006: 83.318, 2007: 76.391, 2008: 72.547).

A garázdaságok száma a 2009. évben 10.384 volt, ez nem jelent számottevő változást az előző évhez képest (2008: 10.786).

Az okirattal kapcsolatban elkövetett bűncselekmények száma, – amely magában foglalja a köz- és magánokirat-hamisítást, illetőleg az okirattal visszaélést is – 2009-ben 45.846 volt.

A *közegészség elleni bűncselekmények* körében az előző évhez képest csökkent a kábítószerrel visszaélések száma, a 2009. évben 4.801 ilyen típusú bűncselekmény miatt kellett eljárni (2006: 6.740, 2007: 4.663, 2008: 5.453).

Örvendetes tény a környezetkárosítás büntettének (a 2008. évi 103 esetről 48-ra), a természetkárosítás büntettének (98-ről 83-ra), a hulladékgazdálkodás megsértése bűncselekményeinek (322-ről 247-re) csökkenése.

A regisztrált *gazdasági bűncselekmények* száma (16.752) a 2008. évit (15.870) 5,6%-kal meghaladta, és a rendszerváltás évének tekinthető 1990. évi 9.858-as tényszámhoz viszonyítottnan 170%-os emelkedést mutat. Az évenként regisztrált összes bűncselekményekhez viszonyítottnan a gazdasági bűncselekmények arányának 4,3%-os mutatója húsz év távlatában 2009-ben volt a legmagasabb, az elmúlt öt év emelkedő tendenciáját tükrözi.

Az ügyészi szervek a megelőző évekhez hasonlóan fokozott figyelmet fordítottak a Btk. XVII. Fejezetében szabályozott bűncselekmény-kategória – a gazdasági bűncselekmények – szerkezeti változásainak feltárására és elemzésére.

Az adózási fegyelem 2009. évi javulásának jelzője az a tény, hogy a regisztrált adócsalási bűncselekmények száma a 2008. évi 1.951-ről 1.622-re csökkent, és ezzel beilleszkedett az elmúlt öt év jelentős és trend értékű bűnesetszám csökkenésébe (2004: 3.113, 2005: 2.661, 2006: 2.025, 2007: 1.653, 2008: 1.951).

Magyarországnak az Európai Unióhoz csatlakozása után kedvező változás állt be a vámbűnözés irányára és jellegére (struktúrája) tekintetében. Az uniós

árak szabad mozgásának elvéhez igazodó jogi szabályozás folytán az országba belépő áruforgalomban a csempészet elkövetési tárgya csak nem közösségi áru lehet.

A közösségi jogalkotáshoz igazodó hazai büntető jogalkotás a korábban egységes büntetőjogi tényállást alkotó „csempészet és vámorgazdaság” bűncselekményét kettéválasztotta, ekként a nem közösségi árura elkövethető és a vámbevétel csökkentő magatartások csempészetként a gazdasági bűncselekmények kategóriájában büntetendők, míg a becsempészett dolog, – ha az nem jövedéki termék – vagyoni haszon végett történő megszerzőjét, elrejtőjét, illetve elidegenítőjét már a vagyon elleni bűncselekmények közé tartozó orgazdaság bűncselekménye miatt kell felelősségre vonni.

A harmadik évezred első évtizedének középső éveiben még ezer körül volt a vámbűncselekmények száma, ez a mutató 2009-ben részben a szabályozás változása folytán csaknem harmadára, 366 esetre csökkent. A nem közösségi eredetű – főleg jövedéki – termékekre elkövetett jövedéki orgazdaság továbbra is nagy számban fordul elő, ami a csempészet látenciájának magas arányát jelzi.

A fizetőeszközök biztonságához fűződő jelentős társadalmi érdek megköveteli a pénzhamisítás, illetve a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos bűnözés figyelemmel kísérését és elemzését. A regisztrált pénzhamisítások száma az ezredforduló után a 2007. évig nagymértékben emelkedett, a 2008-2009-es esztendő, pedig számszerű csökkenést hoztak. (2007: 2.676, 2008: 1.767, 2009: 1.753) A pénzhamisítás elkövetői (169 személy) között közel kétszer magasabb a büntetett előéletűek száma (56%), míg a visszaesőkenti elkövetők aránya (19%) mintegy háromszoros gyakoriságú, mint az egyéb gazdasági bűncselekményeknél.

A pénzhamisítást és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítását, jogosulatlan felhasználását megvalósító bűnelkövetők gyakran bűnszövetségben, illetve bűnszervezetben, nem ritkán külföldi elkövetők részvételével valósítják meg ezeket a bűncselekményeket.

A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos cselekmények a gazdasági bűncselekmények körében évek óta a legmagasabb esetszámot képviselik (2006: 3.689, 2007: 4.106, 2008: 5.324). A 2009. évben 5.698 ilyen bűncselekményt regisztráltak, ami a megelőző év 30%-os emelkedése után további 7%-os növekedést jelent. A kategórián belül a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisításának vétsége a 2008. évihez képest mintegy nyolcszoros (48-ról 425-re), a 200.000 Ft-ot meg nem haladó kárt okozó készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés büntette több, mint négyszeres (133-ról 536-ra) gyakorisággal fordult elő. A nagyobb kárt okozó visszaélések száma kisebb mértékben (2008: 64, 2009: 99 eset) növekedett, jelentős kárt, pedig kevesebb (16) büntetett idézett elő, mint az elmúlt évben (33).

A piacgazdaság szereplőinek biztonságát jelentő szerződéses fegyelem megszegésének büntetőjogi következményekkel járó eseteire mutat a gazdál-

kode szervezetek fizetése képtelenségével összefüggésben megvalósított és a hitelezői követelések kielégítését részben vagy egészben megghiúsító csődbűncselekmények száma. A 2008. évben regisztrált csődbűncselekményi esetszámmal (416) közel megegyező volt 2009-ben a hitelezői érdekeket sértő csődbűncselekmények nagyságrendje (402).

Fontos társadalmi érdek fűződik ahhoz, hogy a piacgazdaság szereplői a gazdálkodás biztonsága és a piaci tevékenység kiszámíthatósága érdekében megbízható és valós adatok alapján áttekinthessék, illetve ellenőrizhessék a velük kapcsolatba kerülő gazdálkodók vagyoni helyzetét, annak változásait. A törvény hatálya alá tartozók vagyoni helyzete áttekinthetőségének részbeni, vagy teljes megghiúsítását eredményező számviteli rendelkezések megszegését a számvitel rendje megsértésének bűncselekménye pönalizálja.

A számviteli előírások megszegése az előző évihez viszonyított bűncselekményi esetszám közel 30%-os emelkedését eredményezte (461-ről 859-re), ezen túlmenően a csekély mértékű csökkenés ellenére továbbra is gyakori a felszámolási eljárások eredményes lefolytatását részben vagy egészben megghiúsító számviteli kötelezettség-szegések elkövetése (2008: 1.704, 2009: 1.580).

A versenytársakat és a fogyasztókat is károsító áru hamis megjelölésének büntette a megelőző évinél 10%-kal kisebb számban fordult elő (556, 500), rosszminőségű termék forgalomba hozatalának büntettét pedig mindössze 16 esetben regisztrálták.

A bünfelderítés eredményesebb tevékenységét mutatja a szervezett bűnözés, valamint az ún. alapcselekmények törvényes ügyletkénti leplezésére törekvő magatartásnak, a pénzmosás büntettének a látencia köréből történt kiemelése. Ez a beszámolási időszakban – szemben azzal, hogy 2008. évben egyetlen ügyet sem sikerült feltárni – 21 esetben pénzmosás szándékos büntettének és 25 esetben gondatlanságból elkövetett vétségének regisztrálását eredményezte.

A gazdasági bűncselekményekkel érintett összeg a tárgyévben 41,5 milliárd forint volt, ez kevesebb, mint a 2008. évben kimutatott 46,1 milliárd Ft.

2.1.2. Az ügyészségi nyomozás

A büntetőeljárás nyomozási szakasza a vád előkészítését szolgálja. Az ügyész a vádemelés feltételeit nyomoztatás vagy nyomozás útján állapítja meg. Az ügyész a kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyekben, valamint a nyomozó hatóságtól magához vont eljárások esetében maga teljesíti a nyomozást. Ez utóbbira csak kivételesen kerülhet sor, ezért az ügyészségi nyomozás jellemzően a kizárólagos ügyészi hatáskörbe utalt bűncselekmények ügyében végzett nyomozás.

A kizárólagos ügyészi hatáskörbe utalt nyomozásokat az ügyészség erre kijelölt országos szerve (a Központi Nyomozó Főügyészség), illetőleg területi

szervezeti egységei (a megye székhelyén és a fővárosban működő nyomozó ügyészségek) végzik.

Az ügyészségi nyomozó szervekhez a 2009. évben 8.124 feljelentés érkezett (2006: 6.415, 2007: 6.640, 2008: 7.128), amely a megelőző évhez képest 14%-kal több. Az elrendelt nyomozások száma 4.543, a befejezetteké 5.318 volt. (Az utóbbi szám a tárgydőszakban befejezett, a korábbi évről áthúzódó nyomozásokat is magában foglalja.)

A befejezett nyomozásokban 5.400 bűncselekményt és 3.172 bűnelkövetőt regisztráltak.

A *Központi Nyomozó Főügyészség* illetékessége az ország egész területére kiterjed, hatáskörének törvényi kereteit a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) ügyészségi nyomozásról szóló rendelkezései jelölik ki. A teljes részletességű szabályozást a legfőbb ügyész utasítása tartalmazza. Törvényi felhatalmazás alapján a legfőbb ügyész, a büntetőjogi legfőbb ügyész helyettes, illetőleg a Legfőbb Ügyészség kiemelt ügyek főosztályának vezetője a hatáskörébe nem tartozó ügy nyomozására is kijelölheti a Központi Nyomozó Főügyészséget.

A hivatali bűncselekmények és a korrupció ellen létrehozott főügyészség hatásköre az országgyűlési képviselők, a nemzetközi jogon alapuló mentességet élvező személyek, a bírák, az ügyészek, az ügyészségi nyomozók, a rendvédelmi szervek magasabb beosztású tagjai által elkövetett nem katonai büntetőeljárásra tartozó bűncselekmények, a felsoroltak sérelmére vagy működésükkel kapcsolatban ellenük elkövetett bűncselekmények, a nemzetközileg védett személy, illetve a külföldi hivatalos személy elleni erőszak, valamint a nemzetközi közélet tisztasága ellen elkövetett bűncselekmények nyomozására terjed ki.

A Központi Nyomozó Főügyészségre az elmúlt évben 839 ügy érkezett, amely jelentősen meghaladja a 2008. évi érkezést (702).

Ezek közül 445 érdemi bűnügy (feljelentés), 394 az egyéb ügyérkezés. A feljelentések és egyéb érkezések kapcsán indult ügyekben összesen 240 esetben került sor – döntően más hatóság hatáskörébe tartozó eljárásra – áttételre.

A főügyészség a büntető feljelentések közül 149-et (42-től feljelentés kiegészítés után) – túlnyomó részben bűncselekmény hiánya miatt – elutasított. A feljelentés elutasításáról rendelkező határozatok ellen 75 ügyben jelentettek be panaszt, a panasznak a legfőbb ügyészség 4 esetben helyt adott és a nyomozást elrendelte, a további esetekben a panaszt elutasította.

A nyomozás elrendelésére (31 esetben feljelentés kiegészítése után) 93 ügyben került sor. A nyomozott ügyek közül 65-ben a főügyészség megszüntette a nyomozást, 17 ügyben vádat emelt. A lefolytatott nyomozások tárgya leggyakrabban hivatali, illetve korrupciós jellegű, vagyon elleni, közlekedési

bűncselekmények, illetőleg hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás, valamint hivatalos személy elleni erőszak büntette volt. A nyomozott ügyekben 76 személlyel szemben került sor bűncselekmények megalapozott gyanújának közlésére, az ezek ellen bejelentett 56 panasz közül a felettes ügyészség egyet talált megalapozottnak.

A nyomozást megszüntető határozatok ellen 25 esetben jelentettek be panaszt, ezeket a felettes Legfőbb Ügyészség megvizsgálta és alaptalannak találva elutasította.

A Központi Nyomozó Főügyészség a 2009. évben 8 kiemelt és 2 frekvenciátalt ügyben folytatott nyomozást és ezen túlmenően is több, a közvéleményt érdeklő jelentős ügyben járt el. A főügyészség a nyomozott ügyek közül 5-nek a nyomozását 1-15 nap között befejezte. A további nyomozások tartama 7 ügyben 16-30, 23 ügyben 31-60, 18 ügyben 61-90 nap közötti, 62 ügyben 90 napon túli volt. Figyelemmel a nyomozott ügyek ténybeli és jogi megítélésének szerteágazó és bonyolult jellegére, a nyomozó főügyészség eljárásának időszéri mutatói 2009-ben is megfelelőek voltak.

A *nyomozó ügyészségek* a 2009. évben 10.428 eljárást befejező intézkedést tettek. Ebből 1.755 esetben a feljelentést elutasították, 3.994 esetben a nyomozást megszüntették, 4.297 esetben vádemelésre került sor. További 382 esetben a nyomozás egyéb módon fejeződött be.

A nyomozó ügyészségek eljárásában a tárgyévben 247 személy elleni, 211 közlekedési (ebből 59 ittas járművezetés), 8 a házasság, család, az ifjúság és nemi erkölcs elleni, 3.247 az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni, 1.147 a közrend elleni, 13 gazdasági, 527 a vagyon elleni bűncselekmények körébe tartozott.

2.1.3. A nyomozás törvényessége feletti felügyelet

A Be. kimondja, hogy az ügyész közvádló [28. § (1) bek.]. A közvádlói jogállás lényege, hogy a vádemelés feltételeinek megállapítása kizárólag az ügyész döntési joga. A nyomozó hatóság a nyomozást az ügyész rendelkezése alapján vagy önállóan végzi, utóbbi esetben az ügyész a nyomozást felügyeli. Felügyeleti jogkörében széles jogkörökkel rendelkezik, amely magában foglalja a nyomozás teljes ellenőrzését, irányítását. A nyomozó hatóság az ügyészi utasításokat köteles végrehajtani.

A Be.-t módosító 2009. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Novella) 2009. augusztus 13-i hatállyal immár formálisan is rögzíti a nyomozás feletti felügyeletet. Kiegészítette továbbá az ügyész feladatait azzal, hogy nem csak a nyomozó hatóság határozata elleni, hanem intézkedése, és annak elmulasztása miatt bejelentett panaszt is elbírálja. (Az ellenvetés panaszként történt szabályozása óta ez ténylegesen 2007. június 1. napjától így van.)

Az ügyész és a nyomozó hatóság kapcsolatát szabályozó rendelkezéseket a Novella ugyancsak 2009. augusztus 13-i hatállyal – a felelősség pontos elha-

tárolása és a döntési kompetencia pontosítása céljából – módosította. A módosítás lényege, hogy az ügyész a nyomozás felügyelete során adott utasításait, a nyomozó hatóság pedig az ügyész rendelkezése alapján adott tájékoztatását főszabályként köteles írásban adni. A kivételesen – halasztást nem tűrő esetben – szóban adott utasítást, illetve tájékoztatást utólag írásban meg kell ismételni. E szabály jobban szolgálja az utasítások átláthatóságát, ellenőrizhetőségét. Újdonság továbbá, hogy az aggályosnak vélt ügyészi utasítás ellen tett előterjesztésre a felettes ügyész az iratokat minden esetben köteles érdemben megvizsgálni, és kialakított álláspontját az előterjesztővel közölni.

Az elvégzett nyomozást követően az ügyész az iratok alapján dönt, hogy a vádemelés kérdésében [Be. 164. § (2) bek.] történő döntéshez a nyomozás adatait hiánytalannak tartja-e, s ettől függően vádemeléssel, vagy más ügyészi intézkedéssel kell az eljárást folytatni, vagy a nyomozást meg kell szüntetni, esetleg a felfüggesztéséről kell határozni.

A nyomozás megindításának leggyakoribb alapja a feljelentés. Nyomozás akkor indítható, ha bűncselekmény gyanúja támadt, és a nyomozás megindításának nincs törvényes akadálya. Amennyiben a bűncselekmény gyanúja hiányzik, vagy a fennálló gyanú ellenére a büntetőeljárás megindításának törvényes akadálya van, a feljelentést el kell utasítani. A nyomozó hatóság azon okok miatt utasíthatja el a feljelentést, amelyek megítélése nem jelent jogi nehézséget. A 2009. évben 17.105 feljelentést elutasító határozat érkezett az ügyészségekhez (2006: 11.057, 2007: 14.925, 2008: 16.345).

A nyomozó hatóság rendeli el a nyomozást, amennyiben a feljelentést nála teszik meg, vagy maga észleli a bűncselekmény gyanúját, kivéve, ha az elbírálás tárgya olyan bűncselekmény, amelynek a nyomozása az ügyész kizárólagos hatásköre. A beszámolás évében a nyomozó hatóság 253.023 általa elrendelt nyomozásról értesítette az ügyészt (2006: 254.133, 2007: 250.882, 2008: 248.775).

2009-ben 41.935 nyomozást felfüggesztő határozat érkezett az ügyészséghez (2006: 69.945, 2007: 12.081, 2008: 8.909). A viszonylag jelentős mértékű emelkedést az eredményezte, hogy 2009. augusztus 13-i hatállyal a Be. nem nyomozást megszüntető, hanem nyomozást felfüggesztő okként szabályozza, ha az elkövető kiléte a nyomozás során nem volt megállapítható. Ez a változás a következő pontban ismertetendő, a nyomozás megszüntetésére vonatkozó határozatok statisztikai mutatóira is magyarázattal szolgál.

A 2009. évben a nyomozás megszüntetések száma 174.748 volt, ez 33,2%-kal kevesebb, mint a 2008-ban a nyomozó hatóság által hozott nyomozást megszüntető határozatok száma (2006: 124.810, 2007: 246.823, 2008: 261.739). A nyomozás megszüntetésén – 2009. augusztus 13-tól a felfüggesztésén – belül ugyanis mindig az elkövető kilétének felderítetlenül maradása jelenti a legnagyobb mennyiséget.

Az ügyész az év folyamán összesen – a megelőző évről áthúzódott ügyekkel együtt – 489.298, az előzőekben részletezett határozatot vizsgált meg. Ez

összesen 9,1%-kal kevesebb, mint 2008-ban. A nyomozó hatósági határozatok túlnyomó többségét – 479.619 határozatot (98%) – az ügyész tudomásul vette, 9.679 határozat esetében az annak alapjául szolgáló iratokat bekérte. Az iratok megvizsgálása alapján 2.372 esetben (0,5%) a határozatot megváltoztatta, 2.487 esetben (0,5%) pedig a határozat megváltoztatása nélkül egyéb intézkedést tett.

A fokozott ügyészi felügyelet a nyomozás felügyelet egyik különleges eszköze, amelyet túlnyomóan akkor gyakorol az ügyész, ha az ügy ténybeli vagy jogi megítélése bonyolult, vagy a terhelt személyi szabadsága korlátozott. Azoknak az ügyeknek a körét, amelyekben a nyomozások fokozott ügyészi felügyelet mellett folytatók – a Novella 2009. augusztus 13-án hatályba lépett rendelkezéséig – a vádelőkészítéssel, a nyomozás törvényessége feletti felügyelettel és a vádemeléssel kapcsolatos ügyészi feladatokról szóló 11/2003. (ÜK. 7) LÜ utasítás határozta meg.

Az ilyen ügyek kiemelkedő jelentősége miatt azonban a jogszabálynak nem minősülő legfőbb ügyészi utasítás legfontosabb rendelkezéseinek törvényerőre emelését tartotta szükségesnek a jogalkotó. A törvényi szabályozásból az következik, hogy az ott nevesített okok hiányában a fokozott ügyészi felügyelet gyakorlásának nincs törvényes alapja. Azoknak az ügyeknek a köre, ahol a törvény kötelezővé, vagy lehetővé teszi a fokozott ügyészi felügyelet gyakorlását, lényegében megegyezik a korábbi utasításban szabályozottakkal. Az eljárás soronkívülségének biztosítása érdekében azonban annak bejelentése – annak kezdetétől fogva – minden esetben kötelező, ha a gyanúsított személyi szabadságot elvonó kényszerintézkedés hatálya alatt áll.

A fokozott ügyészi felügyelet során az ügyész, függetlenül attól, hogy ügyészi döntést igénylő kérdés felmerült-e, az iratokat havonta köteles megvizsgálni és a nyomozás teljessége és törvényességének biztosítása érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni. Az írásbeliség ez esetben is kötelező. A nyomozó hatóság az ügyész utasításait akkor is köteles végrehajtani, ha az ügy bármely részletét érintően jogi álláspontja az ügyészi utasításban foglaltaktól eltér.

2009-ben az ügyészségek – a 2008. évinél 11%-kal több – 7.671 ügyben (2006: 6.889, 2007: 6.951, 2008: 6.911) jelentettek be fokozott felügyeletet, amelyet 14.668 érdemi intézkedés követett. E szám adatokban is tükröződik a megnövekedett ügyészi munkateher, amelyet részben a fokozott ügyészi felügyelet kötelező eseteinek szélesedése, részben az iratok havonkénti felülvizsgálatának kötelezettsége eredményez.

A Be. mind a nyomozó hatóság, mind az ügyész határozata ellen panaszjogot biztosít annak, akire nézve a határozat rendelkezést tartalmaz. Panasszal támadható az intézkedés és annak elmulasztása is. A panasz elbírálására, ha a határozatot a nyomozó hatóság hozta, az ügyész, ha az ügyész hozta, a felettes ügyész jogosult. További jogorvoslati lehetőség, hogy egyes kényszerintézkedések (házkutató, lefoglalás, motozás) esetén az ügyész elutasító határozata ellen felülbírálati indítvánnyal a nyomozási bíróhoz lehet fordulni.

A nyomozó hatóság határozatai elleni, elintézésre váró panaszok száma 2009-ben 38.408 volt (2006: 9.592, 2007: 25.519, 2008: 34.981). Ebből 24.433 panaszt a gyanúsítás ellen (ez az összes elintézésre váró panasz 63,6%-a), 2.704 panaszt a feljelentést elutasító határozat ellen, 313 panaszt a nyomozást felfüggesztő, 4.893 panaszt a nyomozást megszüntető határozat ellen jelentettek be. 1.868 panasz sérelmezte az őrizetbe vételt, 848 panasz érkezett a házkutatás, 1.228 panasz a lefoglalás miatt, 2.121 pedig egyéb okból került bejelentésre.

A panaszok 9,3%-ának helyt adtak, 83,4%-át elutasították, az egyéb intézkedések aránya 5,5% volt. A panaszok ügyészi elbírálását – intézkedések szerint részletezve – egyébként az alábbi adatok jellemzik:

A gyanúsítás ellen bejelentett panasz 2,5%-ának (607-nek) adott helyt az ügyész.

A feljelentést elutasító határozat elleni panaszból az ügyész 905-nek (33,5%) helyt adott, ez az arány a megelőző évhez képest csökkent (2006: 32,6 %, 2007: 33,7%, 2008: 36%). Ez arra utal, hogy a feljelentés kiegészítésének jogintézménye körültekintőbb döntést tesz lehetővé.

A nyomozó hatóság nyomozást felfüggesztő határozata ellen 313 panasz érkezett (2006: 518, 2007: 91, 2008: 49), amelyből az ügyész 77 panasznak adott helyt (24,6%). A növekedést a Be. említett módosítása eredményezte, amely az ismeretlen elkövetővel szemben a nyomozás megszüntetése helyett a nyomozás felfüggesztését írja elő.

A panasszal támadott nyomozást megszüntető határozatok száma a 2009. évben 4.893 volt (2006: 3.165, 2007: 4.155, 2008: 4.387). Az ügyész 1.460 (29,8%) panasznak helyt adott. Ezt az előző évinél magasabb arányt, a nyomozó hatóság megszüntetési hatáskörének 2009. augusztus 13-i hatállyal történt bővítése okozhatta, amellyel a törvény a nyomozó hatóság számára is lehetővé tette a megszüntetést, ha a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése.

A beszámolás évében 1.868 bűnügyi őrizet ellen jelentettek be panaszt (2008: 1.868), amelyből az ügyész 82-nek (4,4%) helyt adott. Ez az előző évinél magasabb (2008: 2,8%) arány arra utal, hogy az őrizetbe vétel törvényi feltételei megítélését illetően a hatóságok nem kellő megalapozottsággal jártak el.

A házkutatás ellen bejelentett panaszok száma 848 (2006: 599, 2007: 612, 2008: 787) volt, amelyből az ügyész 19 panasznak (2,2%) adott helyt .

A lefoglalással kapcsolatban 1.228 panaszt jelentettek be (2006: 927, 2007: 1.050, 2008: 1.069), amelyből az ügyészi elbírálás során 123 (10%) bizonyult eredményesnek (2008: 9,1%).

A nyomozó hatóság egyéb intézkedése (vagy annak elmulasztása miatt) bejelentett összesen 2.121 egyéb panaszból 289-et talált az ügyész alaposnak.

Az ügyésznek a vádemelés előtti eljárása során hozott határozatai, intézkedései, illetőleg intézkedéseinek elmulasztása ellen is panasznak van helye. A 2009. évben saját ügyészi határozatok ellen 8.192 panaszt jelentettek be, ezek közül az ügyész 4,9%-nak, 399 panasznak helyt adott, a panaszok 92,5%-át felterjesztette a felettes ügyészhez (7.574 panasz), 160 esetben pedig egyéb intézkedést tett.

Az alsóbb fokú ügyészség határozata elleni elintézésre váró 9.135 panasz 11,9%-ának, 1.083 panasznak adtak helyt, 75,5%-át (6.893 panaszt) elutasították, 11%-ában (1.004 panasz) egyéb intézkedést tettek.

A felülbírálati indítványok száma összesen 68 volt, ezek közül a bíróság egyetlen indítványnak adott helyt.

Feljelentést nem csak a nyomozó hatóságnál, az ügyésznél is lehet tenni. Ez esetben azt az ügyésznek kell elbírálnia, kivéve, ha a feljelentés kiegészítését a nyomozó hatóságra bízta. Ekkor sem válik a feljelentés elbírálása a nyomozó hatóság feladatává, ha a nyomozás az ügyész kizárólagos hatáskörébe tartozik, vagy az ügyész azt magának tartja fenn.

A 2009. évben – a tárgydőszak első napján elintézetlen 66 ügyel együtt – összesen 19.823 feljelentést kellett elbírálni, az év utolsó napján 103 feljelentés maradt elintézetlen.

Az ügyészségen tett összes feljelentés száma változatlanul emelkedik (2006: 15.244, 2007: 15.576, 2008: 17.791). A feljelentés alapján az ügyész 11.802 esetben (59,8%) nyomozást rendelt el, 2.100 esetben (10,6%) a feljelentést elutasította, 2.026 esetben (10,3%) a feljelentés kiegészítéséről döntött. Az elrendelt feljelentés kiegészítés alapján további 577 esetben rendelte el az ügyész a nyomozást, ezért azok összes száma 12.379 volt. A feljelentés kiegészítése 797 esetben a feljelentés elutasításához vezetett, ezért azok összes száma: 2.897 volt, míg a feljelentés alapján tett egyéb intézkedésre 3.792 esetben (19,2%) került sor.

A biztosíték letétbe helyezése mellett folytatott eljárás során a terhelt önként és engedéllyel marad távol. Az eljárás célja, hogy – kisebb tárgyi súlyú bűncselekmény elkövetése esetén – a külföldön élő terhelt távollétében is folytatható legyen az eljárás, amennyiben a várható vagyoni jellegű szankciót fedező biztosítékot letétbe helyezi. A 2008. évi XXVI. törvény szűkítette ennek feltételeit: nem engedélyezhető biztosíték letétbe helyezése, ha a bűncselekmény halált okozott. A biztosíték letétbe helyezéséről a terhelt kérelmére az eljárás vádemelés előtti szakaszaiban az ügyész, azt követően a bíróság dönt.

A 2009. évben előterjesztett 194 kérelemnek az ügyész 178 esetben helyt adott, 15 kérelmet elutasított. A beszámolás évét megelőző 2008-as évhez képest az előterjesztett kérelmek számában ismét (9,8%-os) csökkenés tapasztalható (2008: 215 kérelem).

Az előzetes letartóztatás a terhelt személyi szabadságának bírói elvonása a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt [Be. 129. § (1) bek.]. Az előzetes letartóztatásnak – mint legsúlyosabb kényszerintézkedésnek – a célja az, hogy a terhelt a hatóság, a bíróság által elérhető legyen, jelenléte az eljárásban biztosított legyen, és hogy szabadlábban hagyása a bizonyítást ne veszélyeztesse. Alkalmazásának szükségességét illetően a nyomozó hatóság és az ügyész is rendelkezik mérlegelési jogkörrel, amely az előbbi esetben a kezdeményezés, az utóbbi esetben az indítványozás jogában testesül meg. A kényszerintézkedés elrendelésére és meghosszabbítására a büntetőeljárás vádemelési szakaszában csak az ügyész indítványa alapján kerülhet sor, a törvényben meghatározott esetekben és feltételek mellett megszüntetésére az ügyész saját hatáskörben jogosult.

Az előzetes letartóztatás ügyészi indítványozására rendszerint a nyomozó hatóság tesz előterjesztést. A 2009. évben 7.006 esetben érkezett előterjesztés az ügyészségekre a gyanúsított előzetes letartóztatásának elrendelésére. Ebből az ügyész 5.784 esetben (82,6%) indítványozta a kényszerintézkedés elrendelését, további 176 esetben pedig nyomozó hatósági előterjesztés nélkül, így összesen 5.960 indítványt terjesztett elő a nyomozási bírónál (2006: 5.302, 2007: 5.301, 2008: 5.660).

A bíróság 5.591 esetben (93,8%) elrendelte az előzetes letartóztatást, 97 esetben pedig lakhelyelhagyási tilalmat, további 57 esetben a terhelt házi őrizetét rendelte el.

A vizsgált időszak első napján 1.997, utolsó napján 2.201 terhelt volt előzetes letartóztatásban.

Az ügyész törvényi kötelezettsége annak biztosítása, hogy az előzetes letartóztatás az elkerülhetetlenül szükséges időre korlátozódjék. A fokozott ügyészi felügyelet kötelező gyakorlásának a Be. 165/A. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt oka – ha a gyanúsított személyi szabadságát elvonó kényszerintézkedés hatálya alatt áll – hangsúlyosabban szolgálja az eljárás soronkívüliségének és annak biztosítását, hogy az előzetes letartóztatás a lehető legrövidebb ideig tartson.

Az előzetes letartóztatásokból 1.001 legfeljebb egy hónapig, 1.316 egy és három hónap közötti ideig, 1.998 három és hat hónap közötti ideig tartott, s 172-nek (3%) az időtartama haladta meg az egy évet.

Az év során 3.122 terhelttel szemben került sor előzetes letartóztatás melletti vádemelésre, 1.457 letartóztatottal szemben az ügyész, 228 letartóztatottal szemben a bíróság szüntette meg a kényszerintézkedést.

2.1.4. Az ügyész eljárása a nyomozás befejezése után

A nyomozás elvégzését követően az ügyész dönt arról, hogy vádat lehet-e emelni, vagy a nyomozást meg kell szüntetni. Ha e kérdésben nem lehet dönteni, az ügyész további nyomozási cselekmények elvégzését igényelheti.

Amennyiben a bűncselekmény elkövetése a vádemeléshez szükséges mértékben bizonyított, és az elkövető büntetőjogi felelősségre vonásának más törvényi akadálya nincs, az ügyész a vádemelés helyett a Be.-ben szabályozott más jogintézmények alkalmazása mellett is dönthet (a vádemelés elhalasztása; közvetítői eljárás).

A nyomozást követő intézkedések közül a legjelentősebb a vádemelés. A váddal szemben támasztott általános követelmény, hogy az törvényes és megalapozott legyen. A Be. 2. §-ának (2) bekezdése meghatározza a törvényes vád fogalmát: „Törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntetőtörvénybe ütköző cselekmény miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.” Megalapozott a vád, ha olyan bizonyítékokon alapul, amelyek törvényes bizonyítási eszközökből származnak.

A 2009. évben a nyomozó hatóságtól vádemelési javaslattal érkezett és vádemelésre váró, befejezett nyomozások együttes száma 118.887 volt (2006: 114.551, 2007: 110.711, 2008: 113.217). Az előző évről átkerült 5.238 ügygel együtt 124.125 (2008: 117.974) ügyet kellett a vádemelésre alkalmasság szempontjából megvizsgálni.

A 124.125 ügyből 67.957 ügyben (54,7%) az ügyész vádat emelt, 17.556 ügyben (14,1%) a nyomozást megszüntette, 5.061 ügyben (4,1%) a vádemelést elhalasztotta, 2.343 ügyben (1,9%) az ügyet közvetítői eljárásra utalta, 86 ügyben pedig (0,1%) a nyomozást felfüggesztő határozatot hozott.

A vádemelés típusai a következők szerint alakultak: 42.311 ügyben az ügyész vádiratot nyújtott be, 5.953 ügyben a terheltet bíróság elé állította, tárgyalás mellőzésére 21.501 ügyben tett indítványt, 210 ügyben pedig a tárgyalásról lemondással, nyilvános ülésen bírálta el a bíróság a vádat. Az utóbbi három vádemelési forma a bírósági eljárás egyszerűsítését szolgálja.

A nyomozás megszüntetésére irányuló javaslattal elintézésre váró ügyek száma összesen 12.112 volt. Az ügyész ebből 9.895 esetben (81,7%) a nyomozást megszüntette, 220 ügyben vádat emelt, 38 ügyben a vádemelést elhalasztotta, 6 ügyben pedig közvetítői eljárásra utalta. A nyomozást 7 ügyben függesztette fel. A tárgydőszak első napján elintézetlen ügyek száma 527 volt.

Az ügyésznek az ismertetett érdemi döntések meghozatalára 30, kivételes esetben 60 nap áll rendelkezésére, amelyet nagy terjedelmű ügyben a felettes ügyész legfeljebb 90 napig meghosszabbíthat. A vádemelési javaslatok folytan szükséges intézkedésekre 100.303 esetben (81,4%) 30 napon belül, 22.622 esetben (18,3%) 30 és 60 nap között, 370 esetben (0,3%) 60 napon túl, míg a 90 napos ügyintézési határidő túllépésére 12 esetben került sor.

A nyomozás megszüntetésére irányuló javaslattal érkezett ügyek elintézési határideje is hasonlóan alakult: az elintézésre váró ügyek 85,5%-ában 30 napon belül, 14,2%-ában 30 és 60 nap között, 0,3%-ában pedig 60 napon túl került sor az ügyészi intézkedésre.

A beszámolási időszak utolsó napján az összes elintézésre váró 136.237 ügyből (vádemelési + megszüntetési javaslat) 6.143 ügy (4,6%) maradt elintézetlen.

A közvetítői eljárás a kisebb súlyú ügyekben az áldozatvédelem és a jóvátétel, továbbá a gyanúsított jövőbeni jogkövető magatartásának elősegítését célzó, viszonylag új jogintézmény. A közvetítői eljárásra utalásra jellemzően a nyomozás befejezését követően – az ügyész mérlegelése alapján – nyílik mód, bár a vádemelés után, az első fokú bírósági eljárásban is helye van. Az ügyet a bűncselekmények törvényben meghatározott eseteiben az ügyész akkor utalhatja közvetítői eljárásra, ha a büntetőeljárás tartama alatt ahhoz a gyanúsított és a sértett előzetesen önként hozzájárul. A tárgyévben 2.609 terhelt esetében került sor közvetítői eljárásra utalásra, 2.640 közvetítői eljárásra irányuló kérelmet az ügyész elutasított. Az eljárás eredményességére tekintettel 1.804 terhelttel szemben az ügyész az eljárást megszüntette. A közvetítői eljárás után 102 terhelttel szemben a vádemelés elhalasztására, 481 terhelttel szemben pedig vádemelésre került sor.

A bírósági út elkerülésének további eszközei a nyomozás megrovás alkalmazásával történő megszüntetése, a vádemelés részbeni mellőzése és elhalasztása.

A vádemelés elhalasztása – a büntetőjogi szankció elhagyásával – a büntetőeljárás gyorsabb, egyszerűbb lezárását is lehetővé teszi, ha alkalmazhatóságának törvényi feltételei fennállnak. Az ügyész háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt – a bűncselekmény súlyára és a rendkívüli enyhítő körülményekre tekintettel – a vádemelést elhalaszthatja, ha ennek a gyanúsított jövőbeni magatartásában mutatkozó kedvező hatása feltételezhető. Vádemelés elhalasztására 2009-ben 6.974 személlyel szemben került sor (2006: 8.008, 2007: 6.095, 2008: 6.715). A jogintézmény eredményességét tükrözi, hogy meghatározó részben (4.871 személlyel szemben) az eljárás megszüntetésére került sor, és kisebb részben vált indokolttá vádemelés (1.373 személy esetében).

2.2. A vádhatósági tevékenység

Az ügyész büntetőbíróság előtti tevékenysége a közvádloi funkció betöltésének egyik legfontosabb területe, amely a szakmai munka eredményessége és a közvélemény által kialakított értékítélet szempontjából egyaránt meghatározó.

A tárgyévben 67.637 (2008: 67.701) ügyben 91.387 (2008: 91.530) terhelttel szemben hoztak a bíróságok jogerős ügydöntő határozatot. Több, kifejezetten nagy terjedelmű és széleskörű bizonyítást igénylő ügy került elbírálásra. A harmadfokú eljárások növekvő tendenciája folytatódott, a másodfellebbezések 90 (2008: 75) ügyben 120 (2008: 93) terheltet érintettek.

Az ügyészi álláspont bíróság előtti személyes képvisellete kulcsfontosságú. Ezért a beszámolási időszakban is változatlanul nagy számban, a törvényben előírt kötelező eseteket jóval meghaladóan, az ügyek 63,9%-ában (2008:

62,3%) vettek részt az ügyészek a bíróság első fokú tárgyalásain. 87,3%-ra emelkedett azon másodfokú tárgyalások aránya is (2008: 86,5%), amelyeken az ügyészek a felmerülő tény vagy jogkérdés eldöntése miatt álláspontjuk szóbeli kifejtését tartották indokoltnak. Kevéssel alatta maradt a korábbi év adatainak (2008: 18,4%) a kötelező részvételt nem igénylő másodfokú nyilvános üléseken az ügyészi jelenlét (17,7%).

A harmadfokú bíróság az ügyek 90%-át bírálta el nyilvános ülésen, amelyen az ügyész részvétele kötelező. A Legfőbb Ügyészség ügyészei a Legfelsőbb Bíróság előtt 270 ügyben 118 tárgyalási napon fejtették ki álláspontjukat.

Az egyéni és az általános megelőzés szempontjából is igen nagy jelentősége van a büntetőeljárás időszerűségének. Ezt szem előtt tartva az ügyészség 2009. évben is fokozottan törekedett az eljárás gyorsítását, egyben egyszerűsítését is szolgáló külön eljárások igénybevételére.

– A tárgyévben 6.336 (2008: 6.432) terhelt – a jogerősen elítéltek 6,9%-ának – ügye bíróság elé állítás keretében került elbírálásra. A jogintézmény igénybevétele a kiemelt bűncselekménycsoportok közül a közlekedési bűncselekményeket elkövető terheltek esetében a leggyakoribb (15,9%).

– *Tárgyalás mellőzésével* 20.829 (2008: 20.878) terhelt ügyében született jogerős ügydöntő határozat.

– *A tárgyalásról lemondás szabályai* alapján és a *terhelt távollétében* lefolytatott eljárásokban a korábbi év adataival szinte egyezően, változatlanul kis nagyságrendben (0,5%, illetve 0,4%) vonták felelősségre a terhelteket.

Az előzőekben felsorolt jogintézmények mellett az ügyészség a büntetőeljárás elterelésére lehetőséget biztosító *közvetítői eljárás* igénybevételét is szorgalmazta. Vádemelés előtt 2.609 (2008: 2.354) terhelt ügyét utalta az ügyész közvetítői eljárásra, amelynek eredményessége folytán 1.804 terhelt (2008: 1.551) ügyében született megszüntető határozat. A bíróság 353 (2008: 354) terhelt ügyét utalta közvetítői eljárásra.

A büntetési nemek megoszlása évek óta lényegében azonos.

A főbüntetések közül életfogytig tartó szabadságvesztéssel – szemben a 2008. évi 8 terhelttel – 2009-ben 11 terheltet sújtott a bíróság. A legsúlyosabb büntetés kiszabásának emelkedése a tárgyévben elbírált büntetőügyek tárgyi súlyát is jelzi.

Szabadságvesztés büntetést a terheltek 32,4%-ával (2008: 31,4%) szemben szabtak ki a bíróságok. A végrehajtandó, illetve felfüggesztett szabadságvesztések egymáshoz viszonyított aránya közel megegyezik a korábbi év mutatóival. Végrehajtandó szabadságvesztés kiszabására a terheltek 33,7%-ával szemben, míg a felfüggesztés kedvezményének alkalmazására a terheltek 66,3%-ával szemben került sor.

A közérdekű munkára ítélték aránya tovább emelkedett ugyan, az elmúlt évi 6,7 %-ról 7,8 %-ra, azonban számottevőnek továbbra sem tekinthető.

Pénzbüntetést a terheltek 39,1%-ával (2008: 41,6%) alkalmaztak a bíróságok.

Az önállóan alkalmazott *mellékbüntetések, illetve intézkedések* gyakorisága változatlanul nem jelentős (2009: 19,7%; 2008: 19,5%).

A bíróságok az ügyek 80,5%-ában az ügyészek indítványával egyező érdemi döntést hoztak, amely az indítványok megalapozottságát mutatja.

Az ügyészek által bejelentett *fellebbezéseknek* az összes fellebbezéshez viszonyított aránya kevéssel csökkent (2009: 39%; 2008: 40,1%). Ugyancsak csökkent a büntetés súlyosítására irányuló ügyészi fellebbezések eredményessége is. A másodfokú bíróságok a terhelteknek mindössze 30,6%-ával szemben (2008: 32,2%) alkalmaztak súlyosabb büntetést vagy intézkedést. A büntetés súlyosítását is célzó perorvoslatok magas száma ugyanakkor a tettarányos és a megelőzést hatékonyan szolgáló büntetés kiszabás iránti ügyészi törekvést jelzi (2009: 76,4%; 2008: 75%).

A büntetés enyhítése végett 41 (2008: 43) terhelt esetében, felmentés érdekében pedig 35 (2008: 37) terhelt javára került sor ügyészi fellebbezés bejelentésére.

A főügyészségek által fenntartott fellebbezések eredményessége is kedvezően alakult. A másodfokú ügyészek által fenntartott fellebbezéseknek több mint a fele 55,3% (2008: 53,9%), míg a harmadfokú eljárásban fenntartott ügyészi fellebbezések 45,4%-a (2008: 59,2%) vezetett eredményre.

A váderedményesség évtizedek óta igen kedvező, a 2009. évben 96,9%-os (2008-ban 96,5%) volt.

A *rendkívüli jogorvoslati eljárásokban* való ügyészi közreműködés a beszámolási évben is jelentékeny munkaterhet jelentett, azonban hatékonyan szolgálta a szakterület egységes jogalkalmazásának biztosítását.

– A *felülvizsgálati ügyek* száma kis mértékben csökkent. A Legfelsőbb Bíróság 268 ügy (2008: 366) iratait küldte meg nyilatkozattétel végett a Legfőbb Ügyészségre. Az ügyészség a terheltek, illetve a védőik által előterjesztett 207 indítvány 9,8%-át (2008: 8%) támogatta, és a főügyészségek által benyújtott 61 indítvány 41%-át (2008: 76,8%) találta alaposnak. A Legfőbb Ügyészség hivatalból 4 ügy felülvizsgálatát indítványozta. Az ügyészi nyilatkozatok minőségi mutatójaként értékelhető, hogy a Legfelsőbb Bíróság az ügyek 89,6%-ában (2008: 83,3%) osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját.

– A *törvényesség érdekében jogorvoslat* bejelentése iránti kérelmek számának emelkedő tendenciája a tárgyévben is folytatódott (2009: 75; 2008: 66). Emelkedett a vádlottak vagy védők kérelmére indult eljárások száma. Az

elmúlt év 35 kérelmével szemben 2009-ben 57 ilyen irányú kezdeményezés érkezett.

A bíróságok a korábbi évvel lényegében egyező 5 (2008: 4) esetben intéztek jelzést a Legfőbb Ügyészséghez, míg a főügyészségek előterjesztéseire 10 (2008: 23) ügyben indult meg az eljárás. A jogintézmény alkalmazhatóságának törvényi korlátai mindössze 9 ügyben adtak lehetőséget jogorvoslati indítvány benyújtására (2008: 15).

– A *jogegységi eljárás* a beszámolási időszakban is lényeges elvi kérdésekben segítette az egységes jogalkalmazás igényének érvényesülését. A legfőbb ügyész 3 (2008: 3) jogegységi indítványt terjesztett elő és a Legfelsőbb Bíróság jogegységi tanácsának elnöke által megküldött 3 (2008: 1) jogegységi indítványra tett nyilatkozatot.

– *Perújítási eljárás* kezdeményezésére évek óta változatlanul csekély számban és az elmúlt év adataival megegyezően, mindössze az ügyek 1,9%-ában került sor. Az összesen 1.311 perújítási ügyből 1.142 esetben a terhelték vagy védőik indítványára indult eljárás. Az ügyészi kezdeményezések száma tovább emelkedett, a bíróságok a 2008. évi 141 ügyhöz képest 169 ügyben ügyészi indítványra jártak el.

A szakági vizsgálatok során a tárgyalásról lemondás alkalmazásának tapasztalatait értékeltük és a vizsgálatok megállapításai alapján a Be. XXVI. Fejezetében szabályozott eljárással kapcsolatos egységes ügyészi gyakorlat kialakítása érdekében újabb szempontokat adtunk ki. Elemeztük a perújítási eljárással kapcsolatos ügyészi tevékenységet és a perújítási eljárást érintő egységes ügyészségi gyakorlat megteremtését célzó intézkedéseket tettünk.

Az állatkínzás vétsége/büntette miatt indított bűnügyekben lefolytatott reprezentatív vizsgálat alapján az ügyészekkel szemben azt a követelményt támasztottuk, hogy indítványaik, valamint perorvoslati nyilatkozataik megtételekor kiemelkedő jelentőséget tulajdonítsanak az elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyának.

2.3. A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete

A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi (bv. felügyeleti) ügyészi szakterület utóbbi évtizedekben folyamatosan növekvő jelentőségű feladatát képezi valamennyi büntetés, büntetőjogi intézkedés, a legsúlyosabb jogkorlátozással járó eljárásjogi kényszerintézkedés, továbbá az egyéb, nem büntető törvényekben is előírt szankciók, jogkorlátozások végrehajtásának a jogállamiság szempontjából történő kontrollja.

A fogva tartási helyek rendszeres – utóbbi években már minimum kéthetente történő – ellenőrzéseivel, a lényegüknél fogva eleve jogkorlátozást tartalmazó szankciók, intézkedések sora végrehajtásának törvényességi vizsgálataival elősegítette a törvénysértések feltárását és megszüntetését, a felelősség-

re-vonásokat, hatékonyan hozzájárult a nagyobb számban történő előfordulás megelőzéséhez.

A bv. felügyeleti ügyészek kiemelt figyelmet fordítottak arra, hogy a végrehajtás hatálya alatt álló személyt ne érhesse sem több, sem kevesebb joghátrány, mint amelyet törvény tartalmaz. Ezt a szakterület felügyeleti eszközei, így az azonnali intézkedési jogosultság, a minden bűnüldöző, igazságszolgáltató, végrehajtó, igazságügyi igazgatási szerv irányába az indítványozási jogosultság, a rendkívüli események kivizsgálásánál a bv. felügyeleti ügyész rövid időn belül történő helyszíni jelenléte biztosítják.

Ennek a nemzetközi ellenőrzés alatt is álló ügyészi szakterületnek a jelentőségét, fontosságát a jogállamiság érvényesülését ellenőrző bizottságok eddig minden alkalommal – így 2009. évben a CPT is – hangsúlyozták és elismerték.

A személyes szabadsággal összefüggő esetleges törvénysértések, mulasztások megszüntetése az egyes esetekben egy jogállamban azonnali intézkedést igényel. Ezt biztosítja a bv. felügyeleti ügyészek vizsgálati és intézkedési jogköre, amivel az elmúlt évben is kitartó következetességgel éltek. Vizsgálatok és ellenőrzések végzésével feltárták a jogszabálysértéseket és a megszüntetésük, valamint a megelőzés érdekében is határozottan felléptek.

A büntetés-végrehajtási (bv.) intézetek normál befogadóképessége 12.465 főre méretezett. A fogvatartottak összlétszámának éves viszonylatban 658 fővel való emelkedése az év utolsó napján 15.360 főre növelte a zsúfoltságot a bv., különösen a megyei bv. Intézetekben. Ez, továbbá a munkavégzési lehetőségek szűkös volta, a tétlenség növelte a fogvatartottak közötti feszültséget, a rendkívüli eseményeket. Ezáltal a tárgyévben a bv. felügyeleti ügyészi intézkedések száma is 16,4%-kal, 7.527-re nőtt.

A 15.360 fogvatartott közül 4.502 volt az előzetesen letartóztatott. Az év utolsó napján közülük 1.552 volt 6 hónapnál hosszabb ideje előzetes letartóztatásban.

A jogerősen kiszabott szabadságvesztés büntetést töltők közül 5.675 személy (53,6%) bűnismétlő volt, közülük 2.528 (24%) többszörös visszaeső.

Az elítéltek közül a büntetését fegyház fokozatban 26,9%, börtön fokozatban 57,7%, fogház fokozatban 12,4% töltötte.

A magántőke bevonásával működtetett két (szombathelyi, tiszalöki) országos bv. intézetben tartott vizsgálataink a jogi szabályozás hiányosságai mellett a gyakorlati végrehajtásban is feltártak törvénysértéseket a munkáltatás, a foglalkoztatás, az ellátás, a jogi helyzetre vonatkozó rendelkezések érvényesülése terén.

Csak e két bv. intézet vonatkozásában 16 jelzésre, 2 rendelkezésre, fegyelmi, valamint büntetőeljárás kezdeményezésére került sor az elmúlt évben.

Változatlan a szabadságvesztés foganatba vételének helyzete. A 2009. év folyamán végrehajtásra előjegyzett 41.546 szabadságvesztés büntetésből az év utolsó napján még nem került foganatba vételre 8.506 büntetés, ami – a külföldön tartózkodó 198 elítéltet nem számítva is – 20%. Ezért tettük ezt ismét soron kívüli országos vizsgálat tárgyává.

2.076-ról 6.671-re nőtt azoknak az elítélteknek a száma, akiket a bv. bíró az elmúlt év folyamán enyhébb fokozatba helyezett. Ez a változás visszavezethető arra a jogszabályi változásra, amely szerint az elítélt és védője is kérheti ezt. Ugyanakkor a szigorúbb fokozatba helyezés éves viszonylatban 52-ről 38-ra csökkent. Az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazása változatlan. Az elítéltek magánelzárás fenyítése nőtt, az előzetesen letartóztatottaké csökkent.

A 2009. év folyamán 6.474 elítéltet bocsátottak feltételes szabadságra (a 2008. évben 6.509 főt). 1.545 személynek a feltételes szabadságra bocsátását a bv. bíró nem engedélyezte, 419-et pedig a Btk. módosítását tartalmazó új törvény alapján zárt ki a feltételes szabadság kedvezményéből.

2009-ben a bv. felügyeleti ügyészek 8.442 vizsgálatot tartottak, ami éves viszonylatban 3,9%-os emelkedést jelent. Sajnos ebből 1.114 (13,2%) bűncselekménnyel volt kapcsolatos, ami az előző évinél 35%-kal több. Ennek következtében nőtt a büntető felelősségre-vonást kezdeményező bv. felügyeleti intézkedések aránya is.

A bv. felügyeleti ügyészek az ellenőrzéseik, vizsgálataik, a fogvatartottakkal kapcsolatos bánásmód törvényességének rendszeres vizsgálata során a helyzet rosszabbodására, az ezzel kapcsolatos büntetőeljárások számának növekedésére hívták fel a figyelmet.

Az elhelyezési körülményekben meglévő nagy különbségre rámutatás mellett az egyik országos vizsgálat feltárta, hogy több helyütt is biztonsági szempontból aggályos körülmények között kell végrehajtani az előállítási feladatokat. Az előállítások végrehajtására kijelölt rendőri és büntetés-végrehajtási állomány felkészültsége, illetve felkészítése összességében megfelelő, ugyanakkor az állomány relatíve alacsony életkora és viszonylag csekély szolgálati tapasztalata, valamint a rendvédelmi szerveknél is tapasztalt fluktuáció az előállítások biztonsága ellen ható körülmény.

Kiemelendő ugyanakkor, hogy a fogvatartottak büntetőeljárási és büntetés-végrehajtási jogainak gyakorlása az előállítások során biztosított. Az elmúlt év folyamán 18.129 fogvatartottat 46.601 esetben kellett bíróságra, ügyészségre, szakértőhöz, jegyzőhöz, orvosi szakrendelésre előállítani.

A büntetés-végrehajtást érintő, az ügyészségekhez írásban benyújtott panaszok, kérelmek és bejelentések száma (2.306) együttesen az előző évihez képest 4,1%-os emelkedést mutat. A bv. felügyeleti ügyészek által meghallgatott fogvatartottak száma 10,8%-kal, 8.951 főre emelkedett. Közülük 2.446 fő külön kérelmi lapon kérte a bv. felügyeleti ügyészi meghallgatását.

A panaszok, kérelmek és bejelentések intézése során a fogvatartottak ügyeiken túlmenően családi jogi, polgári jogi, társadalom-biztosítási jogi, munkajogi és még több jogághoz tartozó ügyben kértek a bv. felügyeleti ügyésztől felvilágosítást, intézkedést, vagy a kérelmüknek, a feljelentésüknek az illetékes szervhez történő továbbítását. Az intézeti étellel kapcsolatban a legtöbb kérelem a más bv. intézetbe szállításra irányult, a legtöbb panasz az elhelyezési körülményekkel volt kapcsolatos, a bejelentések és feljelentések többsége a bánásmód miatt történt.

Az év utolsó napján a rendőrségi fogdáknak összesen 57 főt tartottak fogva 881 férőhelyen. A rendőrségi fogdáknak történt elhelyezéssel kapcsolatban egyetlen panasz sem merült fel.

A bv. felügyeleti ügyészeknek a büntetés végrehajtásával kapcsolatos bíróság előtti tevékenységük során 22.254 befejezett ügy keletkezett, ez 7,1%-os emelkedés a 2008. évhez képest. Ebből 11.807 ügyben a bv. felügyeleti ügyész jelen volt a bv. bírói meghallgatáson, tárgyaláson és közreműködésével elősegítette törvényes határozat meghozatalát, az eljárás gyors lefolytatását.

A közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatos intézkedést igénylő kezdeményezések száma éves viszonylatban 15,4%-kal, 7.378-ra emelkedett. A bv. felügyeleti ügyészi indítványok száma e körben 29,9%-kal nőtt az előző évhez képest. Ebből a szabadságvesztésre átváltoztatásra irányuló indítvány 1.731 volt, ami 38,3%-os emelkedést jelent.

A közérdekű munka végrehajthatósága megszűnésének megállapítására az előző évi 508-al szemben a 2009. évben 713 esetben, a szabadságvesztésre átváltoztatására pedig 1.716 esetben került sor. Ha ezt a 2009. december 31-én közérdekű munka büntetését töltött 8.468 főhöz viszonyítjuk, az arány nagynak tűnik, s ez a végrehajtási feltételek hiányosságaira mutat rá e büntetés esetében is.

A 2009. évben 4.111.059.500 Ft pénz fő- és mellékbüntetést jegyeztek elő végrehajtásra, amelyből az év utolsó napján 1.348.465.099 Ft (32,8%) volt a hátralék. A végrehajtás ütemében ez közel 2%-os lemaradást jelent az előző évi ütemhez viszonyítva. A befolyt összeg 2.555.790.175 Ft-ot tett ki.

Továbbra is zavarólag hat a jogfosztó mellékbüntetések végrehajtásának törvényességére a megfelelő, részletes végrehajtási szabályok hiánya. A bv. felügyeleti ügyészek a feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében a szükséges intézkedéseket minden esetben megtették.

Az év utolsó napján 19.010 fő közügyektől, 145 személy foglalkozástól, 13.954 fő járművezetéstől eltiltás hatálya alatt állt, 39 fő kitiltott, 269 személy pedig kiutasított volt. Éves viszonylatban a számuk két és fél ezerrel, 33.417 főre nőtt.

2009. december 31-én 16.266 felnőtt korú személy állt pártfogó felügyelet hatálya alatt. Közülük 2.441 fő feltételes szabadságra bocsátott, 2.514

személy próbára bocsátott, 6.318 fő felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt, 4.993 pedig olyan személy volt, aki a vádemelés elhalasztása folytán került pártfogó felügyelet hatálya alá.

Közülük az év folyamán 736 főnek újabb bűncselekmény elkövetése, 332-nek a magatartási szabályok megszegése miatt szűnt meg a pártfogó felügyelete. A vizsgálati tapasztalatok a magatartási szabályok betartatásában, az ellenőrzési feltételek javításában látják a megelőző hatás erősítését.

A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalának Bűnügyi Nyilvántartó Hatóságánál végzett ügyészi törvényességi felügyeleti tevékenység észrevételeivel elősegítette az új törvény és végrehajtási rendeleteinek gyakorlati érvényesülését.

Az új törvényben előírt feladatokra átállás zökkenőmentes volt ehelyütt, valamint a BSZKI Daktiloszkópiái Osztályán is. Ugyanakkor a DNS laboratóriumban lemaradás volt tapasztalható az alkalmazotti létszám drasztikus csökkenése és a pénzügyi fedezet hiánya miatt. A Bűnügyi Nyilvántartó Hatóságnál észleltük, hogy több bírósági mentesítés törvénnyel ellentétes volt (utólag részesítették az elítéltet előzetes mentesítésben, nem vették figyelembe a közügyektől eltiltás lejáratát idejét, stb.).

2.4. Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység a büntetőügyekben

A gyermekkorúak és a fiatalkorúak devianciájában 2009-ben – a bűnelkövetők számában tapasztalt csökkenés ellenére – lényeges változás nem történt. A bűnelkövetői arányokra és a szerkezeti összetételre figyelemmel a fiatalkori bűnözés intenzitása változatlanul jelentősnek tekinthető.

Az elmúlt évben 12,3%-kal mérséklődött (11.438-ról 10.036-ra) a bűnelkövető fiatalkorúak száma, a csökkenés a nem büntethető gyermekkorú elkövetők körében elérte a 25%-ot (2008: 3.433; 2009: 2.573). A jelentősnek vélelmezhető latencia miatt feltehető, hogy a regisztrált kiskorú elkövetők számának alakulása a tényleges helyzetnél kedvezőbb képet mutat. A mennyiségi mutatókban évente tapasztalható kisebb elmozdulás ezért a bűnözés tendenciájának minősítésére önmagában nem elégséges.

A kiskorúak bűnözésének jellemzői a múlt évben sem módosultak jelentősen, annak struktúrája változatlanul nem mutat szignifikáns eltérést a felnőttkori bűnözéshez képest. A tizennyolc év alattiak kriminalitását meghatározó vagyoni elleni bűncselekmények mellett a korábbi években tapasztalt kedvezőtlen jelenségek továbbra is megfigyelhetők voltak. Az élet elleni bűncselekményeket, a rablásokat, a testi sértéssel járó bűncselekményeket, a nemi erkölcs elleni erőszakos bűncselekményeket gyakran nagyfokú agresszivitás, esetenként kifejezetten kegyetlen végrehajtási mód jellemzi. Változatlan jellemzője a fiatalkorúak bűnözésének, hogy rendszerint többen (csoportosan), több bűncselekményt (esetenként bűncselekmény-sorozatot) követnek el.

A fiatalok részvételével elkövetett emberölések száma alig változott (19-ről 21-re nőtt), az elkövető vagy a sértett életkora, illetve az elkövetés körülménye azonban nemegyszer ráirányította a közfigyelmet az élet, testi épség elleni cselekményekre.

Örvendetes, hogy a fiatalok elkövetők körében 23%-kal (2008: 709; 2009: 547), a gyermekkorúak esetében pedig 28%-kal (2008: 193; 2009: 139) csökkent a regisztrált rablások száma. Aggasztó azonban, hogy a gyermek- és fiatalok az értelmes cselekvés hiánya miatt egyre többször unalomból, máskor film- vagy video-műsorok útján szerzett élmények hatására követnek el bűncselekményeket, s egyre gyakoribb a kóros játékszenvedély kielégítését szolgáló anyagi fedezet biztosítása céljából is bűncselekmény elkövetése. Sajnálatosan több megyében is megnőtt azon közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette miatt indult eljárások száma, amelyeket kiskorúak pedagógusok sérelmére követtek el (Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2009-ben például tíz ilyen büntetőeljárás indult).

A kiskorúak – akik kiszolgáltatottságuk folytán gyakran válnak bűncselekmények áldozatává – a büntetőeljárásban megkülönböztetett figyelmet érdemelnek. Az elmúlt évben 7.246 fiatalok és 5.056 gyermekkorú sérelmére követtek el különböző bűncselekményeket, ami 2008-hoz képest 0,5%-os, illetve 14%-os csökkenést jelent. A 2009. évben sajnálatosan folytatódott a hatóságok tudomására jutott kiskorú veszélyeztetések számában évek óta tartó növekedés. Az elmúlt évben 1.979 ilyen bűncselekményt követtek el, ami 6,2%-kal haladta meg a 2008. évi mértéket (1.863).

A gyermek- és ifjúságvédelmi ügyészi szakterület büntetőeljárásra vonatkozó 2009. évi adatai kiegyensúlyozott ügyészi jogalkalmazói tevékenységet mutatnak. A fiatalok bűnözés jelentős intenzitása folytán – az elkövetők és a bűncselekmények számában tapasztalható csökkenés ellenére –, valamint a vegyes ügyek kizárólagos fk. hatáskörbe tartozása miatt az elmúlt években magas szinten stabilizálódott ügyészi munkateher 2009-ben is megfigyelhető volt.

Az elintézésre váró vádemelési javaslatok száma országosan 2,9%-kal volt több, mint egy évvel korábban (2008: 13.249; 2009: 13.638). Az ország egyes területeinek eltérő bűnügyi „fertőzöttsége” folytán különösen a Főváros, Pest és Borsod-Abaúj-Zemplén megye szakterületi ügyérkezése mutatott kiugró értékeket. A megvádolt, továbbá ezen belül a bíróság elé állított fiatalok száma lényegében az előző évnek megfelelően alakult (2008: 6.588, illetve 327; 2009: 6.522, illetve 332).

A gyermekek jogaira vonatkozó nemzetközi egyezményekből, a hatályos jogszabályokból, továbbá az időszerűség követelményéből egyaránt levezethető a bírósági eljárás mellőzésének, a különböző diverziós jogintézmények alkalmazásának igénye a fiatalok felelősségre vonásával kapcsolatban. A fiatalok ügyészei a törvényi feltételekkel összhangban 1.110 ügyben 1.703 személlyel szemben alkalmazták a vádemelés elhalasztását, amikor a cselekmény súlya és az elkövető személyi körülményei a bíróság előtti felelősségre

vonást nem indokolták. A bírósági útról történő elterelés kapcsán 2,5%-kal nőtt azon fiatalok száma (363), akiket érintően az ügyészek az ügyet közvetítői eljárásra utalták. A fiatalokkal szembeni büntetőeljárásokban alkalmazott mediáció a megyék többségében a napi gyakorlat részévé vált.

A gyorsabb bírósági eljárás érdekében csaknem annyi személlyel szemben került sor a tárgyalás mellőzésének indítványozására, mint egy évvel korábban (2008:1.372; 2009:1.363). Megfelelően érvényesült az a felfogás, hogy a gyorsabb felelősségre vonást szolgáló tárgyalás mellőzése rendszerint alkalmasabb a fiatalokra előírt speciális büntetési cél elérésére, mint a gyakran elhúzódó eljárásokban a tárgyalás nevelő hatása. A rendes eljárások során ugyanis a nyomozás elrendelésétől a jogerős érdemi bírósági határozat meghozataláig eltelt időtartam az ügyek jelentős hányadában 2009-ben is meghaladta a két évet (csaknem 30%).

A szakterületi ügyészek 2009-ben is az időszerűség követelményének szem előtt tartásával jártak el, a vádemelési javaslattal érkezett ügyek 84%-át 30 napon belül feldolgozták.

A vádemelések ténybelileg és jogilag rendszerint megalapozottak voltak. Erre utal, hogy a fiatalok ügyeiben a korábbi években elért igen magas váderedményességet 2009-ben is sikerült megőrizni, sőt kis mértékben még javítani is (2008: 98,3%; 2009: 98,6%).

A jogerős bírósági határozattal befejezett ügyek száma a fiatalok terhelteknél 0,9%-kal volt kevesebb, mint egy évvel korábban (2008: 4.557; 2009: 4.517). A fiatal vádlottakkal szembeni büntetés kiszabási szempontok – a büntetés sajátos céljára is figyelemmel – az ítélezési gyakorlatban az elmúlt évben rendszerint megfelelően érvényesültek.

A büntetőeljárások adatai és a felügyeleti tapasztalatok szerint a vádképviselő ellátásában kifejtett ügyészi indítványozási és fellebbezési gyakorlat kellően segítette, hogy a bíróság a tényállást a fiatal személyét és a környezetét jellemző körülmények tekintetében is felderítse, és olyan szankciót alkalmazzon, amely leginkább szükséges a fiatal helyes irányú fejlődése érdekében.

A megvádolt fiatalokkal szemben a bíróságok az előző évhez hasonló arányban szabtak ki határozott tartamú szabadságvesztést (2008: 25,6%; 2009: 27,9%), s azok 75,5%-ában a büntetés végrehajtását próbaidőre felfüggesztették. A megvádolt fiatalok legnagyobb részét (3.403 fő) a bíróság 2009-ben is próbára bocsátotta. A javítóintézeti nevelésre kötelezett fiatalok száma az előző évnek megfelelően alakult (229 fő). A kiemelkedően nagy tárgyi súlyú élet elleni bűncselekményt elkövető fiatalokkal szemben a bíróságok esetenként a törvényi maximumot elérő, illetve azt megközelítő szabadságvesztést szabtak ki a büntetési célok elérése érdekében.

A főügyészségek 2009-ben is negyedévente ellenőrizték a rendőrségi fogdáknak és a büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartott fiatalok személyi szabadságkorlátozása foganatosításának törvényességét.

Az ügyészek valamennyi fogva tartási helyen kiemelt súllyal vizsgálják a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések, vagy bánásmód elleni nemzetközi Egyezményben foglaltak végrehajtását, a fiatalok fogva tartottakkal szembeni bánásmód törvényességét.

3. A magánjogi és közigazgatási jogi ügyészi tevékenység

A magánjogi és közigazgatási jogi szakágat érintő néhány olyan jogszabály megalkotására (hatálybalépésére) került sor a 2009. évben, amely jelentősen befolyásolta az ügyészi tevékenységet számszerűségében és tartalmában egyaránt. Ilyenek voltak különösen a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvényt módosító 2008. évi CXI. törvény; a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távollattartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény; a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény módosításai; a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény módosításai; a jegyző hatáskörébe tartozó birtokvédelmi eljárásokról szóló 228/2009. (X. 16.) Korm. rendelet.

A törvényességi felügyeleti funkció az elmúlt évben is – a kialakult gyakorlatnak megfelelően – elsősorban a Legfőbb Ügyészség és a főügyészségek vizsgálati tervei alapján folytatott vizsgálatok, elemzések útján érvényesült. A vizsgálatok (utóvizsgálatok, összefoglaló jelentések) száma 11%-kal nőtt. A legtöbb vizsgálatot társadalmi szerveknél (2.314) és önkormányzati hatóságoknál (1.450) folytatták.

A törvényességi felügyeleti tevékenység másik fontos területe az állampolgárok, jogi személyek kérelmeinek intézése. A törvényességi kérelmek száma 16,3%-kal (2008: 3.332, 2009: 3.876) nőtt. Az intézkedések száma 18,3%-kal emelkedett. A magánjogi területen a felektől érkező kérelmek száma csökkent (2008: 2.561, 2009: 1.886).

A szakág tevékenységének részét képezi a Legfelsőbb Bíróság Jogegységi Tanácsa eljárásában való közreműködés, a határozat-tervezetek véleményezése. Ilyen volt például 2009. évben a közigazgatási döntések bíróság általi felülvizsgálatának terjedelmére vonatkozó indítvány. A Jogegységi Tanács az 1/2009. számú határozatát az álláspontunknak megfelelően kiegészített indokolással hozta meg. Emellett a Legfelsőbb Bíróság részéről kezdeményezett 5 polgári, illetve közigazgatási tárgyú jogegységi indítványra tettünk észrevételt.

3.1. Közigazgatási jogi ügyészi tevékenység

3.1.1. A közigazgatási jogi ügyészi törvényességi felügyeleti tevékenység változatlanul elsődlegesen az önkormányzati és más hatóságok működése törvé-

nyességének ellenőrzésére terjedt ki a 2009. évben is. A tárgyévben a vizsgálatok és a törvényességi kérelmek, valamint a megtett ügyészi intézkedések száma egyaránt növekedett.

Ez a növekedés az ügyészség iránti változatlan bizalmat mutatja. Egyes kérelmezők a bíróságok és a jogorvoslati szervek helyett az ügyészségtől kérik a közigazgatási szervek működésének és döntéshozatalának felülvizsgálatát, sőt sokszor a bíróságok vagy más, az ügyészi törvényességi felügyelet hatáskörén kívül eső szervek döntéseinek orvoslását is az ügyészségtől várják.

A közigazgatási tárgyú törvényességi kérelmek körében országosan a gondnoksági ügyek száma 2008-hoz képest több mint kétszeresére emelkedett (42), az ingatlan-nyilvántartási tárgyú kérelmek száma 60%-kal nőtt (160). Az „egyéb közigazgatási” és „egyéb” tárgyú törvényességi kérelmek száma országosan az előző évi 734-ről 857-re emelkedett.

Törvényességi felügyeleti jogkörben az ügyészségek az előző évihez képest duplájára emelkedett számú adó- és pénzügyi tárgyú törvényességi kérelmet bíráltak el. Az ilyen tárgyú kérelmek többsége a helyi adókkal, illetékekkel és az adóhatósági ellenőrzések eredményeként meghozott, többnyire jelentős összegű, adótartozásnak tekintett adóhiányt és járulékait megállapító határozatokat sérelmezte.

Változatlanul magas (467) a társadalmi szervezeteket érintő törvényességi kérelmek száma. Továbbra is gyakoriak az országos visszhangot kiváltó ügyekben benyújtott ügyészi intézkedés iránti kérelmek (pl. MNV Zrt., MTV Zrt., ORTT működése).

Az ügyészség részben saját, részben külső kezdeményezésre törvényességi vizsgálatot folytatott a Sukoró község területén, a Velencei tó partján tervezett King'City elnevezésű nagyberuházással kapcsolatban. A vizsgálat alapján közigazgatási szakterületen 33 óvást nyújtottunk be.

Az ügyészi intézkedést megalapozó törvényességi kérelmek túlnyomó többsége a közigazgatási hatósági eljárások elhúzódását, az eljárási és a határozathozatali kötelezettség elmulasztását, a jogorvoslati jog biztosításának hiányát sérelmezte.

A döntések érdemének megalapozatlansága jellemzően az ingatlan-nyilvántartási és az ingatlanügyi határozatokban fordult elő. Több esetben a rangsor elvének megsértésével teljesített ingatlan-nyilvántartási bejegyzések miatt történt óvás, más esetben pedig azért került sor óvás benyújtására, mert a földhasználati nyilvántartásban a földhivatal a tényekkel szemben földhasználat jogcímeként saját tulajdont jelölt meg.

Kiemelést érdemelnek az intézkedést hozó hatóság, vagy felettes szerve megkeresésére induló törvényességi felügyeleti eljárásaink. Ezek jellemzően intézkedéssel zárulnak. Egyre több esetben fordultak az ügyészséghez az első

fokon eljáró hatóságok is felügyeleti szervük döntésének törvényességét vitatva.

A hivatalból és a kérelem alapján lefolytatott eljárásokban is tapasztalható az ügyek bonyolultságának és komplexitásának erősödése.

A tevékenység fontos részét képezi a jogszabálytervezetek véleményezése. A 2009. évi jogalkotói tevékenységet a szakterületünk minden elemét érintő módosítási dömping jellemezte. Az elmúlt évben kiemelkedő volt az építési beruházások megvalósításának elősegítése érdekében az adott területet részletesen meghatározó, illetve a környezet védelmét érintő jogszabálytervezetek véleményezése.

A 2009. évben a magánjogi és közigazgatási jogi szakág 574 jogszabálytervezetre nyilvánított véleményt, s 124 esetben tett érdemi észrevételt.

A véleményezés során azt tapasztaltuk, hogy a jogalkotók csupán az uniós jogszabályoknak való megfelelésre, vagy az elérni kívánt gazdasági célra koncentrálnak fogalmazták meg tervezeteiket, figyelmen kívül hagyva az ezekkel egyébként nem ellentétes hatályos hazai jogszabályokat. A tervezetekre adott észrevételeinkben a más jogszabályokkal való összhangra, az egyértelmű, pontos előírások megfogalmazására hívtuk fel a figyelmet.

Rendszeresen részt vettünk a közigazgatási egyeztető megbeszéléseken is. Észrevételeinket a jogalkotó szervek a tervezetek véglegesítésénél többnyire figyelembe vették.

Mint a korábbi években, 2009-ben is több alkalommal kezdeményeztük jogszabályok megalkotását, kiegészítését, módosítását, így például a haditechnikai termékek megszerzésének, tartásának jogszabályban történő szabályozását; javasoltuk a bűnügyi nyilvántartást szabályozó törvénynek és az annak hatálybalépésével módosított más törvények egyes, személyes adatok kezelésével összefüggő rendelkezéseinek módosítását. Felhívtuk a jogalkotó figyelmét arra az általánosan megfigyelhető problémára, hogy az egyes hatósági eljárásokat szabályozó jogszabályok (például személy- és vagyonvédelmi tevékenységgel összefüggő hatósági eljárás, szabálysértési eljárás, stb.) az eljárás során a személyes adatok kezelését nem szabályozzák a személyes adatok kezeléséről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény előírásainak megfelelően. Az ügyészség jogszabály-alkotási kezdeményezése is eredményezte a birtokvédelmi eljárással kapcsolatos 228/2009. (X. 16.) Korm. rendelet meghozatalát, amely a jegyző hatáskörét szabályozza ebben a körben.

Az előzőekben leírtak mellett változatlanul problémát jelent, hogy a jogszabályok előkészítői nem tartják be a jogalkotásról szóló – még hatályos – 1987. évi XI. törvény 28. §-ában a törvény- és kormányrendelet-tervezetek, továbbá az Ütv. 5. § (2) bekezdés b) pontjában a miniszteri rendlettervezetek véleményezésre való megküldésére vonatkozó rendelkezéseket. Ez okból a tervezetek törvényességi szempontú észrevételezése elmarad. Sok esetben az ész-

revételezésre megadott rövid határidő gátolja az átfogó, elmélyült vélemény kialakítását.

3.1.2. Az ügyészség a környezet- és természetvédelem területén az ügyészi törvényességi felügyelet általános eszközeivel, illetve a tárgykört szabályozó külön jogszabályok által adott speciális jogkörében jár el.

A 2009. évben törvényességi felügyeleti ügyészi vizsgálattal ellenőriztük az építésügyi hatóságoknál a telekalakítási, építésügyi engedélyezési és kötelezési eljárások jogszerűségét; a települési önkormányzatok jegyzőinél az üzletek működésével, a telephelyek engedélyezésével, a víz- és a hulladékgazdálkodással kapcsolatos eljárások és döntések törvényességét.

A tágabb értelemben vett környezetvédelmi tárgyú kérelmek száma (397) lényegében azonos a 2008. évvel (404). Változatlanul az építésügyi tárgyú beadvány a legtöbb, ezek száma az elmúlt évben 5%-kal, 324-re emelkedett. A kérelmezők legnagyobb arányban a fővárosi és a pest megyei építésügyi hatósági eljárásokat – jellemzően a beépítettség mértékét, az építmény káros környezeti hatásait, a szomszédjogok megsértését – kifogásolták.

Az ügyészségek a 2009. évben 4.717 olyan kötelező, bírságoló közigazgatási határozat tartalmát ellenőrizték, amelyet a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek hoztak. Ez 14%-kal több, mint az előző évi. A felülvizsgálat nyomán 62 esetben bírósági eljárás kilátásba helyezése mellett felszólították a környezethasználót a jogellenes környezeti veszélyeztetés, illetve károsítás abbahagyására, továbbá 22 keresetet nyújtottak be a jogsértő magatartástól való eltiltás és az okozott kár megtérítése iránt.

Az ügyészi jogérvényesítés változatlanul minden környezeti elemet érintett: a talajt, a levegőt, élővizeket, védett növényeket, állatokat.

Fokozott figyelemmel voltunk az ez évben is jellemző nagyarányú jogellenes fakivágásokra. Az ügyészi keresetek nyomán a bíróságok közel 30 millió forint megtérítésére kötelezték az erdészeti hatóság engedélye nélkül végzett tarvágások elkövetőit.

A fogyasztóvédelmi törvényességi felügyeleti tevékenységünk során elsősorban a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság (a továbbiakban: NFH) hatósági eljárásának törvényességét vizsgáltuk.

Ügyészi vizsgálatot 4 esetben folytattunk. A vizsgálatok során észlelt törvénysértések miatt az indokolt intézkedéseket az ügyészségek benyújtották, s azokat az érintett szervek elfogadták.

Törvényességi kérelem kivizsgálására 17 esetben került sor. A kérelmek tárgya pl. a szavatossági igények és választhatóságuk sorrendjének értelmezése, a távhőszolgáltatás nem hiteles mérése, követhetetlen számlázás, elszámolás volt.

Az NFH által megküldött első fokú fogyasztóvédelmi határozatok törvényességének ellenőrzése képezte az ügyészségek legjelentősebb, legnagyobb volumenű tevékenységét a fogyasztóvédelem területén. 2009-ben 8.749 határozatot küldtek meg az NFH területi szervei a főügyészségeknek.

Az ügyészség által észlelt törvénysértések közel fele eljárási törvénysértés volt: pl. pontatlan tartalmú nyomtatvány használata, a határozat téves jogi indokolása, a megsértett jogszabály felhívásának elmaradása, illetve anyagi jogi jogszabálysértés. (Tényállás hiányos megállapítása, megalapozatlan határozat, nem megfelelő jogkövetkezmény alkalmazása.)

A fogyasztóvédelemről szóló törvény az ügyészt is keresetindítási joggal ruházza fel a fogyasztók érdekében, ha a jogsértés azok széles körét érinti, vagy jelentős hátrányt okoz. A 2009. évben 8.749 fogyasztóvédelmi tárgyú közigazgatási határozat elemzése nyomán az ügyészség 33 közérdekű keresetet nyújtott be a bírósághoz és 88 esetben élt pert megelőző felhívással a fogyasztói igények érvényesítésére. A fogyasztóvédelmi perek alperesei rendszerint multinacionális kereskedelmi vállalkozások, a jellemző jogsértések pedig az árak feltüntetésére vonatkozó szabályok megszegése, a magyar nyelvű használati és kezelési útmutatók hiánya, félrevezető tartalmú tájékoztatás, lejárt használati idejű termékek értékesítése voltak.

A fogyasztói szerződésekben alkalmazott vagy az alkalmazás céljából nyilvánosan megismerhetővé tett általános szerződési feltételek tisztességtelen volta esetén más szervek mellett az ügyész is jogosult arra, hogy a feltétel érvénytelenségének megállapítása, valamint annak alkalmazásától és alkalmazásra ajánlásától történő eltiltás céljából bírósághoz forduljon. Az elmúlt évben az ügyészek 10 keresetet nyújtottak be, főleg pénzügyi szolgáltatókkal, biztosítókkal és ingatlanforgalmazással foglalkozó cégekkel szemben. Az ügyészi keresetek túlnyomó részben eredményesek voltak, és megfelelő nyilvánosságot kaptak. Az ügyészek valamennyi perben indítványozták, hogy a bíróság az érvénytelenség megállapításáról szóló közlemény nyilvánosságra hozataláról is döntsön. A nyilvánosságra hozatal a tapasztalatok szerint jól szolgálja a megelőzést.

3.1.3. A *szabálysértési eljárásokkal* kapcsolatos ügyészi tevékenység jelentette 2009-ben is a törvényességi felügyeleti munka egyik meghatározó részét.

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvényben (Sztv.) nevesített ügyészi tevékenységgel 75.250 szabálysértési ügyet intéztünk. A szabálysértési hatóságok által megküldött eljárást megszüntető határozatok száma az előző évihez viszonyítva kismértékben csökkent ugyan, de 10%-kal emelkedett a szabálysértési ügyekben foganatosított kiemelt ügyészi intézkedések száma.

Az előző évvel közel azonos számban nyújtottak be panaszt az ügyészséghez, amelyek elbírálása során 230 ügyben adott az ügyész utasítást az eljárás folytatására.

A szabálysértési ügyekkel kapcsolatos kiemelt ügyészi intézkedések száma a tárgyidőszakban 10,2%-os emelkedést mutat, ezen belül 2009-ben 26,1%-kal több volt az óvások száma. Az óvások egyébként a kiemelt intézkedések 46,6%-át képezték.

A szabálysértési ügyeknek változatlanul jelentős hányadát teszik ki a közlekedési szabálysértési ügyek.

A szabálysértési ügyekben elrendelt elővezetések száma az előző évhez képest csökkenést mutat, ugyanakkor 5,5%-kal növekedett a közigazgatási ügyben kezdeményezett elővezetések száma. A szabálysértési elővezetések számának csökkenése jogszabályváltozásra vezethető vissza: a helyszíni bírság 2008. január 1-jétől kizárólag adók módjára hajtható be.

2009. évben az ügyészségeken előterjesztett törvényességi kérelmek száma 3.332-ről 3.876-ra nőtt, melyeknek közel ötöde (759) közlekedési szabályszegéssel volt kapcsolatos.

Közel duplájára emelkedett (554-ről 997-re) a szabálysértési hatóságok felettes szerveitől érkezett megkeresések száma, valamint a megkeresések nyomán tett intézkedések. Jelentős az óvások száma: 776, amely az érkezett ügyek 78%-a. E megkeresések döntő többsége az „ún. objektív felelősség” szabályai szerinti közigazgatási bírság kiszabására irányuló eljárás és az ugyanazon jogsértés miatti szabálysértési eljárás párhuzamosságával kapcsolatos, pontatlan és hiányos szabályozásból eredő jogalkalmazási problémákra vezethető vissza.

A szabálysértési jogterülethez kapcsolódnak a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (Kkt.) 21. §-a szerinti közigazgatási bírságot, az ún. objektív felelősségű ügyek. A legtöbb jogalkalmazási, jogértelmezési probléma ezen a területen merült fel a tárgyévben is.

2009. október 1-jétől hatályos a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény, amely – a távoltartás iránti nemperes bírósági eljárásban való fellépés formájában – új ügyészi feladatokat állapított meg a szakági ügyészek számára.

A törvény alkalmazásával kapcsolatban számtalan problémát érzékelünk. Az ideiglenes megelőző távoltartás és a megelőző távoltartás szabályozása során a jogalkotó közigazgatási hatósági eljárást és bírósági nemperes eljárást épít egymásra, holott a két eljárási típus alapvetően eltérő rendeltetésű. A törvény szerinti legfeljebb 30 napra elrendelhető távoltartás alkalmatlan a sokszor több éve vagy közel évtizede visszatérő élethelyzetek normalizálására (alkoholizmus, fenyegető, durva életvitel, stb.).

Az év utolsó negyedében előzetes távoltartás elrendelése iránti nemperes eljárásról 394 esetben küldtek értesítést a bíróságok, amelyek alapján 194 ügyben (a megkeresések 49 %-ában) jelentettek be fellépést az ügyészek.

3.2. Magánjogi ügyészi tevékenység

3.2.1. A magánjogi ügyészi tevékenység egyik markáns formája a *gazdasági jogi szakterületen* a bírósági hatáskörbe tartozó eljárásokban, különösen a cégeljárásban való közreműködés. Az ügyészség az a kívülálló szerv, amely a cégbejegyzési, illetve változásbejegyzési eljárásokban elkövetett törvénysértések kiküszöbölése érdekében felléphet, illetve a cégek ellen törvényes működésük kikényszerítése végett cégbírósági törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményezhet.

Az ügyész a bejegyzési (változásbejegyzési) kérelemnek helyt adó végzést a közzétételtől számított 30 napos határidőn belül keresettel megtámadhatja, ha a végzés, illetve a bejegyzés alapjául szolgáló iratok törvénysértők. A közzétételtől számított 6 hónapos jogvesztő határidőn belül az ügyész pert indíthat a cégalapítás érvénytelenségének megállapítása iránt. A perindításon túlmenően a közhitelesség érdekében az ügyész – a törvényben meghatározott feltételek megléte esetén – kérheti a hivatalbóli bejegyzések törlését, továbbá annak megállapítását, hogy valamely közhatalmat gyakorló szerv a hivatalból bejegyzendő adatok vonatkozásában nem tett eleget adattovábbítási kötelezettségének.

A cégbejegyző végzés hatályon kívül helyezése iránti keresetek száma 29 %-kal nőtt (2008-ban 74, 2009-ben 96). A hivatalból bejegyzendő adatok hibás volta miatti kezdeményezések száma több mint háromszorosára emelkedett (2008-ban 8, 2009-ben 26).

A perindítási jog mellett az ügyészi közreműködés másik nagy területe a cégbírósági törvényességi felügyeleti eljárásban való részvétel. A Ctv. általános eljárás-kezdeményezési joggal és az eljárásban való részvétel jogával ruházta fel az ügyészt. E jogkörök gyakorlásával biztosítható az ellenérdekű fél nélkül folyó eljárásban a törvénysértések kiküszöbölése. Törvényességi felügyeleti eljárást az ügyész akkor kezdeményezhet, ha a cégjegyzékbe bejegyzett adatok törvénysértők, a létesítő okirat, illetve a bejegyzett adatok hiányosak, a cégek működése nem felel meg a jogszabályi előírásoknak. Az elmúlt évben 1.043 esetben került sor cégbírósági törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezésére.

Olyan esetben, ha az ügyész valamely kizáró ok miatt nem vehet részt a cégbírósági törvényességi eljárásban, kezdeményezheti a cégbíróság hivatalból történő eljárásának megindítását. Ilyen kezdeményezések irányultak pl. a „fantomizálódott” cégek megszűnésének megállapítására.

3.2.2. Az ügyészi magánjogi tevékenység másik jelentős területe a *civil szervezetek* – alapítványok, egyesületek, más közhasznú, kiemelkedően közhasznú szervezetek – *működésének törvényességi felügyelete*. Ezt a jogkört a Polgári Törvénykönyv (Ptk.), az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény (Ejtv.) és a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény biztosítja az ügyész számára. E szervezetek törvényes működésével kapcsolatban nagyfokú a társadalmi elvárás is, különösen a jelentős kedvezményeket élvező közhasznú,

kiemelkedően közhasznú szervezetekkel szemben. Az ügyészi törvényességi felügyelet célja annak biztosítása, hogy ezeknek a szervezeteknek a működése megfeleljen a törvényben és a létesítő okirataikban előírt szabályoknak, és tevékenységük valóban a közérdekű célok megvalósítását szolgálja.

A törvényes működés alapfeltétele, hogy a szervezet létrehozásánál maradéktalanul betartsák a vonatkozó előírásokat. A létesítésnél előforduló jogsértések és egyéb hiányosságok később a működés során már nehezen vagy egyáltalán nem orvosolhatók. A törvénysértéssel alapított szervezet bírósági nyilvántartásba vételének megakadályozását szolgálja a bejegyző végzéssel szemben előterjeszhető ügyészi fellebbezés. Az ügyészek 2009-ben 198 alapítvány és 329 egyesület bírósági nyilvántartásba vételét elrendelő törvénysértő végzés ellen nyújtottak be fellebbezést.

Az ügyészek vizsgálati terv vagy kérelem alapján rendszeresen vizsgálják az alapítványok, egyesületek és a hatáskörükbe tartozó más civil szervezetek működésének törvényességét. A vizsgálatok a civil szervezetek működésében számos kisebb-nagyobb jogszabálysértést, mulasztást és egyéb hiányosságot állapítottak meg. A 2009. évben 453 alapítványnál, 87 közalapítványnál, 2.314 egyesületnél és 40 közhasznú társaságnál folyt ügyészi vizsgálat. A vizsgálatok száma az alapítványoknál 37%-kal csökkent, az egyesületeknél viszont 80%-kal emelkedett. A vizsgált szervezetekhez összesen 3.340 intézkedést nyújtottak be a 2008. évi 2.186 intézkedéssel szemben. Az intézkedések megoszlása: 400 óvás, 1.873 felszólalás, 29 figyelmeztetés, 1.010 jelzés. Ezen túlmenően 28 esetben kezdeményeztek felelősségre vonást.

A vizsgálat több szervezetnél nem volt lefolytatható, mivel időközben megszűnt. A megszűnés megállapítása iránt az ügyészek 528 alapítvánnyal és 1.049 egyesülettel szemben nyújtottak be keresetet. Emellett az ügyészek 201 esetben kezdeményeztek egyéb eljárást, pl. közhasznúsági nyilvántartásból való törlést, átsorolást.

3.2.3. *A családjogi tárgyú ügyészi jogkörök* közül gyakoriságát is figyelembe véve kiemelkedik az apaság vélelmének megdöntése iránti kereset. Erre akkor kerülhet sor, ha az apa a törvényben biztosított határidőben nem élt perindítási jogával. Az ügyészi kereset a gyermek családi jogállásának rendezését szolgálja. Az ügyész a keresetet – egyéb feltételek megléte esetén is – rendszerint csak akkor nyújtja be, ha a vér szerinti apa várhatóan teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot tesz, és ily módon biztosítható a gyermek rendezett családi környezetben nevelése. Az apaság vélelmének megdöntése iránti keresetek száma az elmúlt évben jelentősen emelkedett (2008-ban 50, 2009-ben 81).

A Ptk. – más jogosultak mellett – az ügyészt is feljogosítja arra, hogy az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel – elmebeli állapota, szellemi fogyatékossága vagy valamilyen kóros szenvedélye miatt – nem rendelkező személy gondnokság alá helyezése iránt pert indítson. Az ilyen tárgyú keresetek száma az elmúlt évben csökkent. Ebben közrehatott az új Ptk. szabályozásával kapcsolatos bizonytalanság, amely a cselekvőképességet kizáró gondnokság intézményét nem szabályozza.

A *munkaügyi tárgyú* érkezés az elmúlt évben emelkedett. Ez elsősorban a keresetindításkor jelentkezik. A 2008. évi 1 keresettel szemben 2009-ben 11 kereset benyújtására került sor.

3.3. Magánjogi és közigazgatási jogi szakági vizsgálatok

3.3.1. A magánjogi és közigazgatási jogi ügyészi tevékenység meghatározó részét a hivatalból elrendelt vizsgálatok teszik ki. A Legfőbb Ügyészség és a főügyészségek vizsgálati terveik alapján vizsgálják a különböző szerveknél folytatott jogalkalmazási tevékenységet, elsősorban azokon a területeken, ahol gyakoriak a jogsértések. A vizsgálatok száma az előző évihez viszonyítva 9%-kal emelkedett (2008-ban 5.205, 2009-ben 5.689).

A Legfőbb Ügyészség vizsgálati terve alapján került sor a szakszervezetek alapszabályainak és működésének törvényességi vizsgálatára. A rendszerváltást követően nagy számban alakultak szakszervezetek. A bírósági nyilvántartásba vett 1.884 szervezet közül azonban 601 szervezetet már a vizsgálatot megelőzően törölt a bíróság. A vizsgálat körébe vont 464 szervezet közül 121 szervezetnél már nem lehetett a vizsgálatot lefolytatni, mivel időközben megszűnt. E szervezetek ellen a főügyészségek az Ejt. 16. §-a (2) bekezdésének e) pontja alapján keresetet nyújtottak be a megszűnés megállapítása iránt. A ténylegesen működő szervezeteknél a vizsgálat számos jogsértést és egyéb hiányosságot tárt fel. Ezek megszüntetése érdekében a szervek vezetőihez 599 intézkedés (52 óvás, 327 felszólalás, 3 figyelmeztetés, 216 jelzés és 1 adóhatósági vizsgálat kezdeményezése) benyújtására került sor.

Országos vizsgálat keretében értékelte az ügyészség a sporttevékenységet folytató egyesületek működésének törvényességét. A vizsgált 885 egyesület közül a bíróság 534 szervezetet jegyzett be a sportról szóló 2004. évi I. törvény (Stv.) 16. § (3) bekezdése hatálya alá tartozó sportegyesületként, míg 361 szervezetre kizárólag az Ejt. rendelkezései vonatkoznak. A 2001. év előtti szabályozás a sportegyesületi jelleg nyilvántartásba vételét nem írta elő. A bírósági gyakorlat szerint az Stv. rendelkezései nem alkalmazhatók olyan szervezetekre, amelyeknél a sportegyesületi jelleg nincs feltüntetve a bírósági nyilvántartásban. A vizsgálat során feltárt jogsértések, egyéb hiányosságok miatt az ügyészségek 1.325 intézkedést (130 óvást, 701 felszólalást, 417 jelzést) tettek, továbbá 75 keresetet nyújtottak be.

Országos vizsgálat során került sor a cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezett, vagy gondnokság alá helyezést igénylő személyek vagyonának védelmével kapcsolatos gyámhatósági eljárások törvényességének ellenőrzésére. A vizsgálatok alapján 124 óvás, 214 felszólalás, 136 jelzés és 3 figyelmeztetés benyújtására, valamint 8 ügyben büntetőeljárás kezdeményezésére került sor.

Az ügyészi intézkedések oka többnyire az volt, hogy egyes hatóságok a vagyonvédelem érdekében nem jártak el kellő körültekintéssel, hiányosan vagy egyáltalán nem szerezték be a gondnokrendelés okául szolgáló iratokat.

Hiányosságokat állapítottunk meg a gondnokok tevékenységének felügyeletével kapcsolatban is.

Bírósági jelzés alapján került sor a jegyzők vadkár megállapítását megelőző eljárásainak törvényességi vizsgálatára az egyik megyében. A vizsgálat során 63 ügyészi intézkedést tettünk (3 óvás, 1 figyelmeztetés, 32 felszólalás, 27 jelzés).

A Legfőbb Ügyészség 2009. évi vizsgálati terve alapján az ügyészségek megvizsgálták az önkormányzati adóhatóságoknál az adók módjára behajtandó köztartozások miatt folytatott végrehajtási eljárások törvényességét. A vizsgálat összesen 679 önkormányzati adóhatóságnál 36.904 ügyre terjedt ki. E vizsgálat megállapította, hogy az önkormányzati adóhatóságok tevékenységének színvonala – a nagyobb városokban tapasztalt eseti kivételtől eltekintve – a feltárt jogszabálysértések számára, jellegére és súlyára tekintettel nem megfelelő. Az adóhatóságok többsége nem tett meg minden lehetséges intézkedést, vagy egyáltalán nem is tett semmit a köztartozások behajtása érdekében. Valamennyi vizsgált adóhatóságnál előfordultak jelentős eljárási késedelmek, amelyek szükségszerűen az eredményesség rovására mentek. A vizsgálatok alapján feltárt jogszabálysértések miatt összesen 1.092 ügyészi intézkedés benyújtására került sor.

További (nem országos) vizsgálati témák voltak többek között:

- a beutazási és tartózkodási tilalom megsértőivel szembeni kiutasítás végrehajtása;
- a mérésügyi és műszaki biztonsági hatósági eljárások törvényessége;
- a szociális ellátásokkal kapcsolatos hatásköri eljárások.

3.3.2. A gyermek- és ifjúságvédelmi szakterületen az ügyészek elsősorban azokat a törvényességi kérelmeket és panaszokat vizsgálták, amelyek a gyámhivataloknak a szülők és a gyermekeik kapcsolattartásával összefüggő eljárásait és a hozott határozatokat sérelmezték.

A főügyészségek a saját hatáskörben lefolytatott vizsgálataik alapján 1.374 intézkedést tettek. A vizsgálatok középpontjában a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény végrehajtásának kérdései álltak.

A Pest Megyei Főügyészség például 2009-ben 31 vizsgálatot és 4 utóvizsgálatot végzett a kiskorúakat érintő különféle hatósági eljárásokkal összefüggésben, melyek főként gyámhivatalokat és szabálysértési hatóságokat érintettek. A lefolytatott vizsgálatok alapján összesen 191 intézkedésre került sor (177 óvás, 56 felszólalás, 15 jelzés, 1 figyelmeztetés és 2 személlyel szemben felelősségre vonás kezdeményezése). A törvényességi felügyeleti tevékenység általános tapasztalataként megállapítható volt, hogy a megyében a közigazgatási hatóságok tevékenységének a színvonala – különösen a települési önkormányzatok jegyzőinél – jelentősen visszaesett.

Több főügyészség vizsgálta a védelembé vételi eljárások törvényességét. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség például 131 gyermeket érintően 10 önkormányzat jegyzőjénél folytatta le az ellenőrzést, melynek eredményeként 8 hatóságot érintően került sor felszólalás benyújtására.

A főügyészségek az elmúlt évben is folyamatosan vizsgálták a szakterület hatáskörébe tartozó szabálysértési ügyekben a gyermek és fiatalkorúakat érintő határozatok törvényességét, továbbá a gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése tárgyában hozott gyámhivatali határozatok jogszerűségét. Ez utóbbi vizsgálatok megállapítása szerint a gyámhivatalok többször elmulasztottak rendelkezni a jelentősen elhúzódó eljárások felfüggesztéséről, határozataik – melyek esetenként helytelen jogszabályi hivatkozásokat tartalmaztak – tévesen határozták meg a gyermektartásdíj folyósításának határidejét, vagy elmulasztották megjelölni annak kezdő napját

4. A katonai ügyészség tevékenysége

4.1. A büntetőjogi katonai ügyészi tevékenység

A katonai ügyészség büntetőjogi feladatait a Be.-ben a katonákra vonatkozó eltérések figyelembe vételével, az általános szabályok szerint látja el. A Be. 477. §-ának (1) bekezdése értelmében, ha a nyomozást nem a katonai ügyész végzi, nyomozó hatóságként az illetékes parancsnok (vezető) jár el. A kisebb súlyú katonai vétségek esetében a parancsnokok által folytatott nyomozások felett a katonai ügyészség felügyeletet gyakorol, illetve azok nyomozását a hatáskörébe vonhatja.

A területi katonai ügyészségek a kizárólagos vádhatósági jogkörüket az első fokon eljáró fővárosi és a kijelölt további négy (Csongrád, Hajdú-Bihar, Győr-Moson-Sopron, valamint Somogy) megyei bíróság katonai tanácsai előtt gyakorolják. A fellebbezéssel és egyéb rendkívüli perorvoslatokkal érintett bűnügyekben – országos hatáskörrel – a Katonai Fellebbviteli Ügyészség teljesíti a vádhatósági feladatokat.

A katonai ügyészi nyomozások felett a felügyeletet – illetve a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága előtti, rendes és rendkívüli perorvoslati feladatokat – a Katonai Főügyészség látja el.

A Btk. 122. §-ának (1) bekezdése szerint katona a Magyar Honvédség tényleges állományú, valamint a Rendőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja, akiknek katonai bűncselekményei (Btk. XX. fejezet) miatt katonai büntetőeljárásnak [Be. 470. § (1) bekezdés a) pontja] van helye. Meg kell jegyezni, hogy 2008. január 1-jéig – büntetőjogi értelemben vett – katonák voltak a már megszűnt Határőrség hivatásos és szerződéses állományú tagjai is.

A Be. 470. §-a (1) bekezdésének b)-c) pontjai alapján az elmúlt évben a katonai büntetőeljárás hatálya – a katonai bűncselekményeken kívül – kiter-

jedt a Magyar Honvédség tényleges állományú tagjai által elkövetett bármely bűncselekményre, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, továbbá a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai által a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett más köztörvényi bűncselekményeire is.

A katonai büntetőeljárás hatálya kiterjed továbbá a szövetséges fegyveres erő tagja által elkövetett, magyar büntető joghatóság alá tartozó, szolgálattal össze nem függő köztörvényes bűncselekmények elbírálására is [Be. 470. § (1) bekezdés d) pont]. Ebben az esetben azonban a katonai büntetőeljárás során a NATO-val, illetve a tagállamaival kötött nemzetközi jogállási egyezmények speciális joghatósági és kölcsönös bűnügyi együttműködési szabályait is alkalmazni kell.

A katonai büntetőeljárásban a polgári személy büntársak büntetőjogi felelőssége – kizárólag szoros személyi vagy tárgyi összefüggés esetén is – csak akkor bírálható el, ha az eljárás elkülönítése egyébként nem lehetséges [Be. 470. § (3) bekezdés].

Ugyancsak katonai büntetőeljárásnak van helye akkor, ha a (magyar) katona büntetőjogi fogalma alá tartozó személy a feljelentett katonai bűncselekményt (Btk. XX. fejezet) szövetséges fegyveres erő katonájával szemben, így például külföldön állomásozó békefenntartó alakulat tagjaként követi el (Btk. 122/A. §).

A katonai ügyészi szervezet felkészültsége és a bűnözési struktúra változásai miatt meg kell említeni, hogy a Magyar Honvédségen kívüli fegyveres testületek – gyakorlatilag a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 1. §-ának (1) bekezdésében nevesített valamennyi rendvédelmi szerv – esetében a jelenlegi katonai büntetőeljárás hatáskörök kiterjesztésével, a szolgálattal össze nem függő köztörvényes bűncselekmények esetén is lehetőség nyílna a büntetőeljárások eddiginél gyorsabb, ezáltal ésszerűbb határidőn belül történő befejezésére.

A tárgyévben a katonai ügyészségekre 2.234 új feljelentés érkezett, amely 32,5%-kal volt több az előző évi adatnál (2008-ban 4,9%-os csökkenés volt). A feljelentettek száma összesen 2.808 volt, e számadat 28,6%-os emelkedést jelez.

A területi katonai ügyészségek az előző évről folyamatban maradt 284 ügygel együtt 2.518 feljelentési ügyben jártak el, amelyek 74%-át eredményesen be is fejezték. Az év végén még 511 befejezetlen bűnügy volt, ez 227 ügygel több az előző évinél.

A regisztrált bűnelkövetők száma 1.624 volt, ez 47,6%-kal több mint a 2008. évi adat. A tárgyévben 724 ismeretlen tetteses ellen indult nyomozás (míg 2008-ban 203 ellen), azonban közülük csak 96 gyanúsított kilétét sikerült felderíteni a nyomozások során. A felderítési mutató a 2008-as 66%-ról így 13,3%-ra csökkent.

Az 1.624 elkövető közül 328 – az elkövetők 20,2%-a (2008-ban 36,5%-a) – volt a Magyar Honvédség tényleges állományába tartozó katona.

A rendőr elkövetők száma viszont ismét növekedett, 310-ről 568-ra, így arányuk 33,7%-ról 35%-ra változott.

A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai ellen tett feljelentések száma nagymértékben növekedett, a tárgyévben 656 személy ellen (2008-ban 168 ellen) tettek feljelentést, ez 390%-os emelkedést jelent.

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok állományába tartozó elkövető ellen (2008-ban 11 ellen) tettek feljelentést.

A büntetőjogi értelemben vett katonával együtt bűncselekményt elkövető polgári személyek száma – akik esetében a büntetőeljárások elkülönítése nem volt lehetséges – 58 volt, ők az elkövetők 3,6%-át képezték.

A katonai ügyészségek 1.867 ügyet fejeztek be (a bűnügyek áttételének esetét ide nem értve), amely 18,2%-os emelkedés a 2008. évi 1.516 ügygel szemben. Ebből 120 ügyben a feljelentés elutasításáról hoztak határozatot, a többi 1.856 ügyben pedig lefolytatták a nyomozást. Ez 32,4%-kal több mint 2008-ban.

1.541 ügyben folyt kizárólagos ügyészi nyomozás. Ez 67%-os emelkedés a korábbi évhez viszonyítva. 315 ügyben az állományilletékes parancsnok önállóan végezte a nyomozást.

A területi katonai ügyészségek a nyomozásokat az ügyek 78,6%-ában a két hónapos törvényi alap határidőn belül befejezték. Ez az arány 2008-ban megközelítően ugyanennyi, 78,1% volt. 26 ügyben kellett hat hónapon túl is folytatni a nyomozást, ez azonban az ügyeknek csupán az 1,3%-át tette ki. Megjegyzendő, hogy ezen ügyekből több ügy is más nyomozó hatóságtól, vagy ügyészségtől, hosszabb nyomozást követően került áttételre a katonai ügyészségekre.

A külföldön állomásozó magyar kontingenseknél 9 ügyben kellett nyomozást elrendelni összesen 9 bűncselekmény miatt, amelyekből 6 katonai, míg 3 köztörvényi bűncselekmény volt. Ez csökkenést jelent a 2008. évi 27 ügyben elkövetett 18 bűncselekménnyel szemben.

A mobil katonai ügyészi csoportnak a tárgyévben nem kellett külföldön nyomozási cselekményt végrehajtania.

A személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedések az előző évi 18 helyett a tárgyévben 16 gyanúsítottat érintettek. Közülük 11 előzetes letartóztatásban, 5 gyanúsított pedig csak őrizetben volt.

Az előzetes letartóztatással érintett terheltek ügyeiben a katonai ügyészek minden esetben soron kívüli eljárással törekedtek arra, hogy az elrendelt

kényszerintézkedéseket a lehető leghamarabb megszüntessék. Kiemelendő a kényszerintézkedések indítványozási gyakorlatának törvényessége és megalapozottsága, hiszen a katonai ügyészek kényszerintézkedés elrendelésére tett indítványát a bíróságok egyetlen alkalommal sem utasították el.

A tárgyévben az előző évi 68,7%-hoz képest 44,6%-ra csökkent a nyomozás megszüntetések aránya. Az 1.856 nyomozott ügyben a nyomozás megszüntetésére 832 esetben került sor.

Fegyelmi eljárásra 103 katonai vétséget elkövető gyanúsított ügyét utalták vissza.

A területi katonai ügyészségek nyomozás felügyeleti feladataiknak a tárgyévben is maradéktalanul eleget tettek.

2009-ben 350 nyomozás felügyeleti ügy érkezett a Katonai Főügyészségre a 2008. évi 273-al szemben. E bűnügyekben összesen 411 határozatot kellett hozni (2008-ban 365-öt). Megállapítható, hogy a katonai ügyészi eljárások törvényessége kiegyensúlyozott, és a megemelkedett ügyszámok ellenére minőségi javulást mutatott.

A határozatok ellen előterjesztett panaszok közül a Katonai Főügyészségnek az előző évi 47 helyett csak 36 esetben kellett részben vagy egészben helyt adnia. Ebből 13 esetben (2008-ban 45 esetben) kellett az első fokú ügyészség által hozott határozatot hatályon kívül helyezni és 23 esetben kellett nyomozás elrendelésére vagy folytatására utasítást adni, míg 1 esetben vádemelésre utasítás történt. 11 esetben az első fokú határozatot kellett megváltoztatni.

A határozatokat néhány esetben a tényállás felderítetlensége miatt kellett hatályon kívül helyezni, 55 esetben eljárási hibákra kellett felhívni a figyelmet, míg 19 esetben anyagi jogi hibák fordultak elő, de legtöbbször ez a bűncselekmények megnevezésének pontatlanságából adódott.

A területi katonai ügyészségek 468 ügyben, a nyomozott ügyek 25,2%-ában, 635 terhelt ellen emeltek vádat. A 2008. évhez képest ez csökkenés volt, mert akkor 502 ügyben, a nyomozott ügyek 35,8%-ában történt vádemelés.

A korábbi évhez képest növekedett a bíróság elé állítások száma. 122 bűnügyben 148 vádlottal (2008-ban 93 ügyben 112 vádlottal) szemben alkalmazták ezt az eljárási formát.

Tárgyalás mellőzésével 54 (2008-ban 102) vádlottal szemben jártak el, tárgyalásról lemondás nem történt.

Az illetékes katonai tanácsok 635 (2008-ban 771) vádlottal szemben hoztak határozatot.

Az első fokú eljárásban a váderedményesség 94,5% volt, amely arányszám az előző évhez képest csekély fokban növekedett, mert 2008-ban ez az arány 92,9% volt.

A katonai ügyészek 436 tárgyaláson, a tárgyalások 88,7%-án (2008-ban 80,3%-án) vettek részt.

A katonai bíróságok összesen 36 vádlottat mentettek fel, míg 9 vádlottal szemben megszüntették az eljárást (2008-ban e vádlottak száma 55, illetve 14 volt).

A büntetés kiszabási gyakorlattal kapcsolatban – csakúgy, mint tavaly – a tárgyévből is enyhülés állapítható meg.

A szabadságvesztés büntetést, mint legsúlyosabb büntetési nemet összesen 69 (2008-ban 123) vádlottal szemben szabták ki. Megállapítható, hogy az előző évhez képest arányuk jelentősen, 18,8%-ról 11,8%-ra csökkent.

A szabadságvesztés végrehajtását az ügyek 79,8%-ában függesztették fel, míg az előző évben a felfüggesztett szabadságvesztések aránya 83,6% volt. 14 vádlott ítélete végrehajtandó szabadságvesztés volt. (2008-ban 20 vádlottat sújtottak ilyen joghátránnyal.)

A tököli Fiataikorúak Büntetés-végrehajtási Intézetében kialakított katonai fogdakörlet-részben letöltendő szabadságvesztésnek továbbra is lenne létjogosultsága, de 2009-ben egyetlen egy esetben sem szabtak ki ilyen szabadságvesztés büntetést.

A kiszabott szabadságvesztés büntetésekhez képest a büntetések zömét most is a pénz főbüntetések tették ki: a tárgyévből 396 vádlottal szemben szabtak ki ilyen főbüntetést. Arányuk az összes elmarasztalt vádlott számához viszonyítva az elmúlt évhez képest 70,1%-ról 67,6%-ra csökkent. Ezen kívül 12 vádlottal szemben felfüggesztett pénz főbüntetést szabtak ki.

Önálló mellékbüntetésre és intézkedésre a tárgyévből 107 vádlottat ítélték (ez 2008-ban 87 volt). Két esetben közérdekű munka büntetést szabtak ki.

Katonai ügyészi fellebbezésre 64, míg védelmi fellebbezésre 54 vádlott esetében került sor. Együttes fellebbezés 46 esetben volt.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészség tevékenységének alapvető ügyfeldolgozási és eredményességi mutatói más fellebbviteli ügyészségekkel összehasonlítva, továbbra is megállják a helyüket.

A vádemelés és a vádképviselési, ezen belül a fellebbezési tevékenység irányítása körében a Katonai Főügyészség is figyelemmel kísérte az első és másodfokú bíróság előtti katonai ügyészi tevékenységet. A statisztikai adatokból összesítve azt a következtetést lehet levonni, hogy a jelentősen megnöve-

kedett bűnügyi terhelés mellett a katonai ügyészi szervezet jó szinten teljesítette feladatait.

4.2. A magánjogi és közigazgatási jogi katonai ügyészi tevékenység

A büntetőjogon kívüli katonai ügyészi tevékenység lényege, hogy a katonai ügyészségek közreműködjenek a törvényesség biztosításában, segítsék az egyre szélesebb területet átfogó parancsnoki jogalkalmazást.

E körbe tartoznak az ügyészi törvényességi felügyelet, a jogpropaganda előadások, az ügyészi fogadóórák tartása, a fegyelmi és egyéb értekezleten való részvétel, a törvényességi kérelmek és beadványok elbírálása, a jogszabályok tervezetének előzetes észrevételezése.

Az ügyészi vizsgálatok száma 2009-ben 531 volt (217 a központi, 314 a helyi terv szerint), amelyekből 3 vizsgálat, 2 pedig utóvizsgálat volt. A vizsgálatok közül 269 a Rendőrség, 167 a Magyar Honvédség, míg 95 a büntetés-végrehajtási szerveket érintette.

A vizsgálatok során tapasztalt normasértések, illetve egyéb hiányosságok miatt összesen 39 intézkedésre (4 óváásra, 15 ügyészi felszólalásra, 18 figyelmeztetésre és jelzésre, 2 büntető, fegyelmi, illetve kártérítési eljárás kezdeményezésére) került sor.

A tököli Fiataikorúak Büntetés-végrehajtási Intézetének katonai fogdakörlet-részében a területileg illetékes Budapesti Katonai Ügyészség kijelölt ügyésze havi rendszerességgel végezte felügyeletét a fogvatartottak részére biztosított jogok gyakorlatban történő érvényesülése tekintetében.

A Legfőbb Ügyészség központi vizsgálati terve alapján a területi katonai ügyészségek 82 szervezetet érintően vizsgálták a Magyar Honvédség tényleges állományú, illetve a Rendőrség és a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjaival szemben folytatott kártérítési, illetve 90 szervezetnél a fegyelmi eljárások – és ezzel összefüggésben először a méltatlansági eljárásokkal kapcsolatos jogszabályi rendelkezések betartásának – törvényességét.

Ugyancsak a központi terv szerint vizsgálták a Magyar Honvédség 35 katonai szervezeténél a közérdekű kérelmek, panaszok és bejelentések elintézésének gyakorlatát, valamint 23 katonai szervezetet érintően az albérleti díj hozzájárulás igényléséről, megállapításáról és folyósításáról szóló új belső intézkedés szabályainak gyakorlati érvényesülését.

A korábbi éveknek megfelelően a Magyar Honvédség nemzetközi szerepvállalásából fakadó feladatokkal összefüggésben a mobil katonai ügyészi csoport 2009. június 6. és 13-a között ügyészi törvényességi vizsgálatot tartott az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Misszió Magyar Kontingensénél.

A területi katonai ügyészségek a helyi viszonyok ismeretében a kötelezően előírt feladatokon túl számos egyéb más témakörben is tartottak saját

kezdeményezésre vizsgálatokat. Ezek érintették a fegyveres szerveknél a túl-munka elrendelésének, ellentételezésének gyakorlatával kapcsolatos jogszabályok, a 2009. évi EU parlamenti képviselő-választások megtartásával kapcsolatban a katonák részére biztosított állampolgári jogok érvényesülését, valamint az ügyeleti okmányok kezelését; visszatérő jelleggel képezte vizsgálatok tárgyát a környezet- és természetvédelmi jogszabályok, a szolgálati viszonyból fakadó jogok biztosítása is.

A 2009. évben összesen 75 esetben tartottak a katonai ügyészek a Magyar Honvédségnél, a rendőri és a büntetés-végrehajtási szerveknél különböző témájú jogi előadásokat, amelyeken összesen 2.615 hallgató volt jelen.

Az 59 esetben tartott fogadó órákon 330 (katona, rendőr, büntetés-végrehajtási állományú) személy kért és kapott valamilyen formában jogi tanácsot a katonai ügyészekről.

Az elmúlt évben 87 alkalommal vettek részt katonai ügyészek fegyelmi, vagy egyéb értekezleteken, ahol értékelő és elemző módon adtak tájékoztatást az érintett katonai szervezetek (Magyar Honvédség, Rendőrség, büntetés-végrehajtási szervezet) parancsnokainak, vezetőinek és a jelenlévő állománynak.

2009-ben összesen 544 törvényességi kérelem és beadvány érkezett a katonai ügyészségekre, amelyeket szakszerűen az időszerűségi követelményeknek is megfelelően intéztek.

5. Az Országgyűlés és az ügyészség kapcsolata

Az ügyészség alkotmányos helyzetéből adódóan a legfőbb ügyész és az Országgyűlés kapcsolatának alapvető szabályait az Alkotmány rögzíti. A hatályos jogszabályok szerint a legfőbb ügyész tanácskozási joggal részt vehet az Országgyűlés ülésein, ahol az általános szabályok szerint az országgyűlési képviselők interpellációt és – azonnali, szóbeli, írásbeli – kérdést intézhetnek hozzá.

A korábbi évekhez képest az országgyűlési képviselők – feltételezhetően az Alkotmánybíróság 3/2004. (II. 17.) AB határozatában foglaltak folytán – kevesebb interpellációt, illetve kérdést intéztek a legfőbb ügyészhez.

A Magyar Köztársaság ügyészsége alkotmányos helyzetének Alkotmánybíróság általi értelmezése hozzájárult ahhoz, hogy az ügyészség kiegyensúlyozottan, nyugodtan, csak a szakmai kérdésekre koncentrálna végezze tevékenységét 2009-ben.

5.1. Interpellációk és kérdések

A 2009. évben az Országgyűlésben 11 interpellációt intéztek a képviselők a legfőbb ügyészhez.

Gusztos Péter két alkalommal „Hogyan informálódik az ügyészség, milyen információk alapján tartják fenn a hivatalbéli eljárások mellőzésének gyakorlatát?”, és Magukat megvédik, ha kell?” címmel. Alexa György két alkalommal „Indítható-e büntetőeljárás „mutyizás” ügyében?” és „Büntethető-e a mutyizás?” címmel.

Egy alkalommal dr. Bóhm András „Együttműködés helyett birkózás?”, dr. Gedei József „Mit tehet az ügyészség, hogy az önkormányzatok a tulajdonosi jogosítványukat törvényes keretek között gyakorolják?, Indít-e eljárást az ügyészség azon polgármester, vagy képviselő ellen, aki tudomással bír arról, hogy törvénytörő határozatot ír alá, illetve ilyen aláírására szólít fel önkormányzati ingatlan értékesítése érdekében?”, Frankné dr. Kovács Szilvia „Hány veszélyesen fenyegető fehér poros küldemény feladóját nyomozta ki a Központi Nyomozó Főügyészség?”, Horváth Csaba-Lukács Zoltán „Egyetért-e a Legfőbb Ügyész azzal, hogy gázkamrába küldeni egy etnikai csoportot ma Magyarországon csupán rongálás?”, dr. Kóka János „Az ügyészségi sajtófigyelés hivatalból nem tartalmazza a rádiógattal kapcsolatos cikkeket?”, Pál Tibor „Vállal-e személyes felelősséget a ferencvárosi választópolgárok adataiért?”, Nyakó István „Kis magyar abszurd, avagy hogyan zajlik az ügyészi fokozott felügyelet az UD ZRT-vel kapcsolatos nyomozásoknál?” címmel.

6 esetben (dr. Gedei József, Gusztos Péter, Horváth Csaba-Lukács Zoltán, Alexa György, dr. Kóka János, Pál Tibor) interpellációjára adott választ az Országgyűlés elfogadta.

3 esetben (dr. Bóhm András, Gusztos Péter, Nyakó István) az interpellációjára adott választ az Országgyűlés nem fogadta el, 2 esetben pedig (Frankné dr. Kovács Szilvia, Alexa György) a benyújtott interpellációk nem hangzottak el.

A 2009. évben 5 esetben intéztek azonnali kérdést a legfőbb ügyészhez. Szabó Zoltán „Büntethető-e a képviselő a szavazataért?”, Gy. Németh Erzsébet „Ki rendezi a színdarabot?”, Szabó Zoltán „Büntethető-e a mutyizás?”, Alexa György „Tud-e tájékoztatást adni a Legfőbb Ügyész Úr arról, hogy a Bács-Kiskun Megyei Ügyészség hol tart a hamis tanúzással megvádolt Deutsch Für Tamás ügyében?”, Török Zsolt „Tud-e tájékoztatást adni a legfőbb ügyész úr arról, hogy a Bács-Kiskun Megyei Ügyészség hol tart a hamis tanúzással vádolt Deutsch Tamás ügyében?” címmel.

Az azonnali kérdés és válasz 4 esetben (Szabó Zoltán, Gy. Németh Erzsébet, Szabó Zoltán, Török Zsolt) az Országgyűlésben elhangzott. Egy esetben (Alexa György) azonnali kérdése az Országgyűlésben nem hangzott el.

2009-ben szóbeli kérdést egy esetben intéztek a legfőbb ügyészhez, Keller László „Valóban pártatlanul kezelte az Ügyészség a pécsi Fideszesek egy csoportjának tevékenységével kapcsolatos ügyeit?” címmel. A kérdés és a válasz az Országgyűlés ülésén elhangzott.

A 2009. évben a legfőbb ügyész 28 írásbeli választ adott az országgyűlési képviselők kérdéseire.

6 alkalommal Keller László: „Valóban nem keletkezhet olyan gyanú, hogy az ügyészség részrehajlóan folytat eljárást, megalapozatlanul vádol?” „Valóban nem keletkezhet olyan gyanú, hogy az ügyészség részrehajlóan folytat eljárást, megalapozatlanul vádol II.?” „Valóban pártatlanul kezelte az ügyészség a pécsi fideszesek egy csoportjának tevékenységével kapcsolatos ügyet?” „Valóban nem keletkezhet olyan gyanú, hogy az ügyészség részrehajlóan folytat eljárást, megalapozatlanul vádol III.?” „Kit terhel a felelősség, azért ha valaki életét veszíti a jogellenesen megépített körforgalmi csomópontban?” „Milyen közérdekű információt gyűjtött az UD Zrt, kinek a megbízásából tették, hozzájutottak-e személyes adataimhoz illetéktelen személyek?” címmel.

4 alkalommal, dr. Czira Szabolcs: „Rendelkezik-e ugyanazon jogokkal egy önkormányzat, polgármester, jegyző, országgyűlési képviselő, mint egy újságíró?” „Milyen jogszabály alapján kaphatott tájékoztatást az MSZP Pest megye 16. számú választókerületének elnöke a Fidesz-MPSZ irodájába történt betörés ügyében folyó nyomozás részleteiről?” „Folyik-e – a Legfőbb Ügyészség által december végéig meghosszabbított – nyomozás a Nagykőrösi Vízmű társulat ügyében?” „Ki ellen folyik a meghosszabbított nyomozás?” címmel.

3 alkalommal Balogh József: „Jogszerűtlen ingatlanértékesítés Fülöpházán?” „Becsapott termelők, elégtelen közraktározási szabályok?” „Indít-e vizsgálatot egy feltételezett dunaegyházi korrupciós ügyben?” címmel.

2 alkalommal Karsai Péter: „A Gripen ügyben lefolytatott svéd ügyészségi vizsgálat során napvilágot látott korrupció-gyanús eredmények ismeretében tervezi-e a Legfőbb Ügyészség, hogy felveszi a kapcsolatot a svéd szervekkel?” „És az Ügyészség mire vár még?” „Az ügyészségre várva” címmel. Révész Máriusz: „Igaz-e, hogy a részletes beismerő vallomást tett Kaszab Csaba ügye a jogerős bírósági döntés után másfél évvel visszakerült ügyészségi szakaszba?” „Ezután, ha egy rendőrt meggyanúsítanak, és az a felettesére vall, akkor az ügy le van zárva?” címmel. Grüber Attila: „Alapos gyanú”, „Vagyonvesztés” címmel.

Egy alkalommal dr. Répássy Róbert: „Mit sikerült tisztázni négy hónap alatt?” címmel. Erdős Norbert: „Törvényes-e az oktatási és kulturális miniszter régészeti feltárásokat szabályozó rendelete?” címmel. Dr. Bárándy Gergely: „Brutális állatkínzás – vádelhalasztás?” címmel. Gulyás József: „Lehet-e tisztán látni az UD Zrt. által gyűjtött és tárolt több tízmilliónyi adat gyűjtése, tárolása, felhasználása törvényességét illetően?” címmel. Bencsik János: „Az MVM Zrt feljelentése alapján elrendelték-e a Nemzeti Nyomozó Irodánál, az MVM-nél és leányvállalatainál eltűnt állami pénzek hollétével, illetve a gyanús pénzmozgások mögött álló személyekkel és offshore társaságokkal kapcsolatos nyomozást?” címmel. Dr. Navracsics Tibor: „Mikor nyerik végre el méltó büntetésüket a Marian Cozmát meggyilkoló, társait életveszélyesen megsebesítő bűnelkövetők?” címmel. Bánki Erik: „Eljárás menetéről” címmel. Dr. Magyar Bálint: „Igaz-e a hír?” címmel.

5.2. Az Országgyűlés egyes bizottságainak eljárásához kapcsolódó ügyészi tevékenység

2009. február 24. Az Országgyűlés Európai Bizottságának ülése. Tájékoztató az Eurojust feladatairól és tevékenységéről. A Legfőbb Ügyészség részéről részt vett és tájékoztatást adott dr. Lévai Ilona az Eurojust magyar nemzeti tagja.

2009. június 8. Az Országgyűlés alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottsága ülése. Herényi Károly (MDF) képviselő „Mire és kire számíthat a Kisebbségi Bizottság?” címmel I/6633. számon benyújtott interpellációjának tárgyalása (a Hárszabály 117. §-ának (4) bekezdése alapján). A bizottság egyhangúan elfogadta a legfőbb ügyész által adott kiegészített választ. A bizottság azt javasolja az Országgyűlésnek, hogy a Hárszabály 117. §-a (4) bekezdésének b) pontja alapján fogadja el a bizottság ülésén az interpellált által kiegészített választ.

Az Országgyűlés a bizottság javaslatát 2009. június 22-én 340 igen szavazattal, nem szavazat és tartózkodás nélkül elfogadta.

Gusztos Péter (SZDSZ) képviselő „Mégis indít hivatalból eljárást az ügyészség – de miért épp azok ellen, akik feljelentik a bűnözőket?” címmel I/6790. számon benyújtott interpellációjának tárgyalása (a Hárszabály 117. §-ának (4) bekezdése alapján). A bizottság egyhangúan elfogadta a legfőbb ügyész által kiegészített választ. A bizottság azt javasolja az Országgyűlésnek, hogy a Hárszabály 117. §-a (4) bekezdésének b) pontja alapján fogadja el a bizottság ülésén az interpellált által kiegészített választ.

Az Országgyűlés a bizottság javaslatát 2009. június 22-én 321 igen szavazattal, 20 nem ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta.

Gusztos Péter (SZDSZ) képviselő „Hogyan informálódik az ügyészség, milyen információk alapján tartják fenn a hivatalbóli eljárások mellőzésének gyakorlatát?” címmel I/9474. számon benyújtott interpellációjának tárgyalása (a Hárszabály 117. §-ának (4) bekezdése alapján). A bizottság 16 igen szavazattal, 8 tartózkodás mellett elfogadta a legfőbb ügyész által adott kiegészített választ. A bizottság azt javasolja az Országgyűlésnek, hogy a Hárszabály 117. §-a (4) bekezdésének b) pontja alapján fogadja el a bizottság ülésén az interpellált által kiegészített választ.

Az Országgyűlés a bizottság javaslatát 2009. június 22-én 324 igen szavazattal, 19 nem ellenében, tartózkodás nélkül elfogadta.

2009. augusztus 6. Országgyűlés Honvédelmi és rendészeti bizottsága rendkívüli, zárt ülése.

Rendkívüli tájékoztató a Kislétán elkövetett gyilkosságról, valamint a közelmúlt súlyos bűncselekményeiről. A Legfőbb Ügyészség részéről részt vettek dr. Belovics Ervin legfőbb ügyész helyettes, dr. Láng László főosztályvezető

ügyész, dr. Keresztes Imre főügyész, dr. Barta Márton osztályvezető ügyész, dr. Dávid Tamás legfőbb ügyészségi osztályvezető ügyész.

5.3. A mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása

Az Országgyűléssel való kapcsolat fontos eleme az országgyűlési képviselők Alkotmányban biztosított mentelmi jogának az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló 1990. évi LV. törvényben és a Hárszabályban szabályozottak szerinti felfüggesztésére irányuló eljárás.

A legfőbb ügyész 2009-ben 6 országgyűlési képviselő mentelmi jogának felfüggesztését indítványozta, a Magyar Köztársaság Országgyűlése az érintett országgyűlési képviselők mentelmi jogát nem függesztette fel.

A 2009. évben országgyűlési képviselővel szemben vádemelésre nem került sor, 6 ügyben országgyűlési képviselők sérelmére megvalósított zaklatás bűncselekménye miatt került sor a nyomozás megszüntetésére, részben magánindítvány hiánya miatt, részben pedig azért, mert a nyomozás adatai alapján az elkövető kiléte nem volt megállapítható.

6. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége

6.1. Nemzetközi kapcsolatok

Az ügyészség 2009. évi nemzetközi tevékenysége – a korábbi évekhez hasonlóan – rendkívül intenzív volt. Pozitív megítélésünket az Európai Unió tagországi körében a közös célkitűzések megvalósításában történő aktív részvétellel erősítettük, ugyanakkor a csatlakozásra váró országokkal is élénk kétoldalú kapcsolatot folytattunk a jószomszédi kapcsolatok megőrzésén túlmenően, annak érdekében is, hogy a csatlakozáshoz való felkészülésükhöz szükséges segítségnyújtásnak megfelelő kereteket teremtsünk. Európán kívül Mongólia Legfőbb Ügyészségével elevenítettük fel az 1996-ban félbeszakadt kapcsolatot.

A 2009. évből három jelentős nemzetközi eseményt kell kiemelnünk. Egyrészt a Legfőbb Ügyészek Hálózatának a megalapítását, másrészt a Lisszaboni Szerződés Európai Ügyészségre (EPPO) vonatkozó rendelkezéseire tekintettel, az ügyészségek szerepére és az EPPO felállításának és működésének vizsgálatára irányuló kiemelt figyelmet.

Az Európai Legfelsőbb Bíróságok mellett működő Legfőbb Ügyészek Hálózatának intézményesítése 2009. február 6. napján Párizsban aláírt Alapokmánnal került sor. A dokumentumot a Magyar Köztársaság ügyészsége részéről a legfőbb ügyész írta alá.

A Legfőbb Ügyészek III. Világtalálkozója Bukarestben, 2009 márciusában került megrendezésre. Az Egyesült Nemzetek Bűnmegelőzési és Büntető Igazságszolgáltatási Bizottsága 16/5. határozatával döntött a Legfőbb Ügyészek III. Csúcstalálkozásának megszervezéséről, valamint az Egyesült Nemze-

teknek a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezménye és az egyezményhez kapcsolódó jegyzőkönyvek, továbbá az Egyesült Nemzetek Korrupció elleni egyezménye, és az Egyesült Nemzeteknek a terrorizmusra vonatkozó általános egyezményei és jegyzőkönyveinek alkalmazásáról.

A bukaresti rendezvényen 120 ország legfőbb ügyésze és 19 nemzetközi szervezet képviseltette magát. A konferencia témája a legfőbb ügyész szerepe a büntető igazságszolgáltatási rendszer iránti közbizalom erősítésében, valamint az ügyészek nyomozási függetlensége volt.

Az évente megrendezése kerülő EUROJUSTICE konferenciának 2009. szeptember 23-25. között Észtország adott otthont. A Konferencia címe "Új kihívások a sikeres ügyészi munkában". Az "új kihívás" alatt lényegében a gazdasági válságot értették és ennek az ügyészi szervezetekre gyakorolt hatása volt a megbeszélések tárgya.

Általános vélemény szerint, a gazdasági válságban a bűncselekmények száma növekszik, ezért – bár az állami szférára is hatással van a szűkösebb pénzügyi lehetőség – nem célszerű az ügyészi szervezet létszámának csökkentése, de még a költségcsökkentést is igen megfontolandónak tartották. Ennek ellenére szinte minden résztvevő a költségek csökkentéséről számolt be. Egyetértés volt abban, hogy a növekvő munkateher (és a csökkenő ügyészi létszám) szervezeti átalakítások megfontolását vetíti előre. A konferencia további témája volt az együttműködő által szolgáltatott bizonyíték bíróság előtti eredményes felhasználása, valamint az EPPO intézménye.

A Katonai Főügyészség a Magyar Katonai Jogi és Hadijogi Társasággal közösen 2009. szeptember 3-5. között kilencedik alkalommal rendezte meg a biennális Budapesti Nemzetközi Katonai Büntetőjogi Konferenciát, ezúttal a „Jogorvoslat a katonai büntető és fegyelmi eljárásokban” témában. A rendezvénynek fontos feladata volt összegezni a világban uralkodó tendenciákat; hol, hogyan, milyen hatékonysággal működik a katonai igazságszolgáltatás, mint a törvényes ügymenetet időszerűen biztosító szakbíráskodás. A Magyar Bíróképző Akadémián megrendezett eseményen ezúttal is valamennyi kontinensről, – 28 országból, köztük 14 EU tagállamból – érkeztek magas rangú bírák, ügyészek, vezető katonai jogászok, igazolva, hogy a hagyományos budapesti rendezvény a katonai büntetőjog témájának a világon immár egyedülálló fóruma.

A 2009. évben több bilaterális találkozóra került sor. A legfőbb ügyész meghívására Budapestre látogatott Algimantas Valantinas, a Litván Köztársaság legfőbb ügyésze, Oleksandr Medvedko, Ukrajna legfőbb ügyésze, Jurij J. Chaika, az Orosz Föderáció legfőbb ügyésze és Candido Conde-Pumpido Touron, a Spanyol Királyság legfőbb ügyésze.

A magyar-orosz kétoldalú találkozó során a két legfőbb ügyész a 2008-ban aláírt Együttműködési Megállapodás gyakorlati megvalósítására megállapodást írt alá, amelyben egy-egy konkrét feladatkör tekintetében ügyészi cse-reprogram megvalósítását irányozták elő. Ennek végrehajtása megkezdődött;

2009. decemberében három ügyész Moszkvában, az orosz Legfőbb Ügyészségen szakmai tanulmányúton vett részt, amelynek során a két ország közötti hatékonyabb jogsegélykérelem teljesítésének a lehetőségeit beszélték meg. A megbeszélések eredményeként több problémára sikerült megoldást találni.

Oleksandr Medvedko Ukrajna legfőbb ügyésze meghívására a legfőbb ügyész, viszonzva a korábbi látogatást, Ukrajna Legfőbb Ügyészségéhez látogatott, amelynek során a Magyar Köztársaság ügyészsége és Ukrajna ügyészsége között együttműködési megállapodás aláírására került sor. A megbeszélések során tájékoztattuk az ukrán felet, hogy az uniós csatlakozáshoz szükséges felkészülésükhöz minden lehetséges segítséget megadunk.

A Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészsége és a Szerb Köztársaság Legfőbb Ügyészsége között a hagyományosan jó kapcsolat folytatása érdekében Slobodan Radovanovic, a Szerb Köztársaság megbízott legfőbb ügyésze meghívására bilaterális találkozóra került sor Belgrádban, 2009. júniusában. Az ügyészségeink között az együttműködés tárgyában kétoldalú megállapodás van érvényben, amelynek keretében a találkozó során szóba került a regionális megyei szintű együttműködés erősítése is.

M. Althanghuyag, Mongólia legfőbb ügyésze meghívására a legfőbb ügyész 2009 júniusában Ulánbátorban kétoldalú találkozón vett részt. Mongólia nagy változások előtt áll, az igazságügyi reformok folyamatban vannak, amelyek megvalósítása során a nemzetközi standardok érvényesítését tartják szem előtt. A látogatás során hangsúlyozták, hogy semmilyen rendszert nem kívánnak feltétel nélkül követni, tapasztalatokat gyűjtenek, amelynek eredményeit érdekeiknek és a hagyományaiknak megfelelően hasznosítják. Ennek keretében rendkívüli érdeklődéssel hallgatták a magyar igazságügyi reformok megvalósításáról és a magyar ügyészség alkotmányos helyzetéről szóló tájékoztatót. A látogatás során a legfőbb ügyész és M. Althanghuyag legfőbb ügyész együttműködési megállapodást írt alá.

A hagyományos Nemzetközi Ügyészi Fórum 2009. évi (XII.) megrendezésére Salzburgban került sor. A konferencia témája a szervezett bűnözés területéről a terrorizmus, az emberkereskedelem és a gyermekpornográfia volt.

Az európai fővárosok fellebbviteli bíróságok elnökeinek és főügyészeinek éves találkozóját Rómában rendezték meg, ahol az ügyészséget a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség főügyésze képviselte.

A Legfőbb Ügyészségen ez évben is több magas rangú küldöttséget fogadtunk rövid protokoll látogatásra, így Serge Brammertz, a volt Jugoszlávia területén elkövetett háborús bűncselekményeket kivizsgáló Nemzetközi Büntetőbíróság főügyészét, az EBESZ-delegációt, Írország Képviselőházának delegációját, valamint kínai tartományi főügyészségi delegációkat.

Az év során sor került néhány megyei szintű regionális látogatásra is, így a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség és a Kassai főügyészség találkozójára, valamint 2009 októberében több határmenti megyénk (Hajdú-

Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Békés) vezetői találkoztak Nagyváradon a román kollégákkal.

A tárgyévben – a Themis program keretében – a Spanyol Igazságügyi Iskola szervezésében a bírósági, ügyészségi titkárok és fogalmazók versenyét Lisszabonban rendezték meg, ahol a magyar résztvevők ismételen kiválóan szerepeltek.

A Magyar Köztársaság ügyészei 2009-ben is több, az ERA, a CEPOL, a Spanyol Igazságügyi Iskola, a DRA és a Bajor Igazságügyi Minisztérium támogatásával szervezett nemzetközi képzésen vehettek részt.

6.2. Jogsegély-ügyek

6.2.1. A nemzetközi jogsegélyügyek száma – kiváltként a külföldi hatóságoktól érkezett jogsegélykérelmek – az elmúlt évhez képest jelentősen emelkedett, s folyamatosan nő azoknak az ügyeknek a száma is, amelyekben a bűncselekmény bizonyításához, az elkövetők kilétének megállapításához külföldi igazságügyi hatóság segítségét kellett kérnünk (2007-ben 512, 2008-ban 626, míg 2009-ben 872 ügy volt).

Az igazságügyi hatóságok közötti közvetlen jogsegélyt is megengedő, a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló 1959. évi Strasbourgi Egyezményt és a hatályban levő egyéb vonatkozó egyezményeket kiegészítő, az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló 2000. május hó 29-én kelt, a 2005. évi CXVI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény az eljárás gyorsítása hatékony eszközének bizonyult.

A fenti nemzetközi szerződés által bevezetett új eljárási jogsegélyformák, főleg a súlyos bűncselekmények, mint a prostitúcióhoz társuló emberkereskedelem, a kábítószer kereskedelem, a pénzmosás, a terrorizmus finanszírozása elleni bűncselekmények nyomozásához nyújtanak segítséget.

A tárgyévben hazánkban 3.985 külföldi állampolgár (ebből 1.293 román állampolgár) 7.267 bűncselekményt követett el. Ebből 1.039 elkövető 1.931 közrend elleni, 758 elkövető 1.706 gazdasági, 796 elkövető 2.111 vagyon elleni bűncselekményt valósított meg. Ezek közül 3.292 bűncselekményt a fővárosban, 715-öt Csongrád megyében, 705-öt Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében követtek el.

310 nem magyar állampolgár elkövetővel szemben az eljárás előzetes le tartoztatás mellett volt folyamatban.

A 2009. évben a helyi ügyészségek, illetve a főügyészségek 1.300 külföldi hatóságtól érkezett jogsegély megkeresés tárgyában intézkedtek – szemben a 2008. évi 899 üggyel – és 872 esetben kerestek meg jogsegély kérés igényével külföldi igazságügyi hatóságot. A Legfőbb Ügyészség 371 kérelem előterjesztője, s 491 külföldi megkeresés fogadója volt, továbbá 580 büntetőeljárás felajánlása kérdésében döntött.

Más állam igazságügyi főhatóságához – nem magyar állampolgár által, magyar állampolgár sérelmére külföldön elkövetett bűncselekmény miatt – 161 ügyben tettünk feljelentést.

A prostitúcióra kényszerítés miatt külföldön indult bűnügyekben egyre több jogsegélykérelem érkezik, főleg a holland igazságügyi hatóságoktól. A megkeresés tárgya – nemegyszer külföldi bűnügyi tisztviselő jelenlétében – főleg a sértettek, kitartottak felkutatása, kihallgatása, a bűncselekményből származó vagyon felderítése volt.

Az ún. internetes csalások esetében a pénz útjának követéséhez tudunk kérni, s adni jogsegélyt.

2009-ben 175 magyar bűnelkövető külföldön 152 bűncselekményt valószínűsített meg.

Az elmúlt évben is több, külföldön (főleg Ausztriában) bűncselekményt elkövető magyar állampolgár ügyében kezdeményezte külföldi állam igazságügyi hatósága a büntetőeljárás átvételét. Erre leginkább vagyon elleni bűncselekmények esetében, s a határmentén élő magyar állampolgárok ügyében került sor.

Hazánkban 5.114 külföldi állampolgár sérelmére követtek el bűncselekményt, amelyből 4.555 vagyon elleni bűncselekmény volt.

2009-ben 1.045 határozat külföldre irányuló kézbesítése iránt intézkedtünk.

A külföldi hatóság által előterjesztett eljárási jogsegélykérelmek teljesítésének időpontja a kérés komplexitásától függően általában 1-6 hónap volt. Az azonnali intézkedést kérő megkereséseket haladéktalan intézkedés követi. Az utóbbi időben megnőtt az olyan kérelmek száma, amelyekben a teljesítésnél történő jelenléthez kér hozzájárulást a kérelmező. Ezt minden esetben engedélyeztük.

A jogsegély teljesítésénél fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy az általunk szolgáltatott adatok a megkeresett igazságügyi hatóságai előtt bizonyítékként felhasználhatók legyenek.

6.2.2. A szabálysértési jogsegélyről szóló 2007. évi XXXVI. törvény alapján 2009-ben 800 ügyben jártunk el. Ebből 257 esetben magyar hatóságok éltek előterjesztéssel, 543 esetben a megkeresés külföldről érkezett.

Az előző évihez viszonyítva a magyar hatóságok által kezdeményezett megkeresések 23,5%-kal, míg a külföldről érkező előterjesztések 743,2%-kal emelkedtek.

Ez utóbbiak többsége (63,2%-ban) Ausztriából származott, amelyek zömében közlekedési szabályszegés miatt rendszám alapján kérték a tulajdonos vagy üzemeltető adatainak a közlését.

A jogsegély iránti megkeresések mintegy 80-85%-a – mindkét viszonylatban – a kisebb súlyú közlekedési szabálysértések tárgyában keletkezett. Ezek közül a magyar hatóságok legtöbbször a szabálytalan várakozást elkövető külföldi, a külföldi hatóságok pedig zömében a sebességet túllépő magyar járművezetők ügyeiben éltek előterjesztéssel.

6.3. Az Eurojust magyar nemzeti tag tevékenysége

Az EU tagállamok között az igazságügyi együttműködést speciális szervezeti mechanizmusok is szolgálják. Legfontosabb a Hágában működő Eurojust, amelyet az EU Tanácsa 2002/187/IB határozatával hozott létre a tagállamok határain átívelő szervezett és egyéb súlyos bűnözési formák elleni fokozott küzdelem céljából. A lisszaboni szerződés szerint az Eurojustból jön létre az Európai Ügyészség.

Az Ütv. 3. §-a (2) bekezdésének j) pontja értelmében a Magyar Köztársaság Eurojustban való részvételével kapcsolatos feladatait az ügyészség teljesíti. Magyarországot Eurojustban nemzeti tagként – a 2002/187/IB határozat végrehajtására kiadott 2/2004. (ÜK. 2.) LÜ utasítás alapján – a legfőbb ügyész által kinevezett és neki közvetlenül alárendelt, magasabb vezető állású ügyész képviseli.

Az Eurojustban minden tagállamot egy nemzeti tag képvisel, akik együttesen alkotják az Eurojust legfőbb szervét, a Kollégiumot. A nemzeti tagok tagállamuk Eurojust nemzeti szekcióit is vezetik. A Eurojust elnökét a Kollégium választja a jelöltségüket bejelentő nemzeti tagok közül.

Az Eurojust a hatáskörét büntető ügyekben teljes ülésben vagy nemzeti tagjai útján gyakorolja. A nemzeti tagok nemzeti ügyészi hatásköröket is gyakorolhatnak hazájuk területén. Az általuk vezetett nemzeti szekciókhoz tartoznak helyetteseik és asszisztenseik, valamint a tagállamuk által kiküldött, EU által fizetett nemzeti szakértők. 2009-ben a magyar nemzeti tag mellett legfőbb ügyészi döntés alapján 6-6 hónapig 2 főügyészségi ügyész működött nemzeti szakértőként.

Az Eurojust feladata a határokon átnyúló, komoly tárgyi súlyú, különösen a szervezett bűncselekmények miatt indult büntetőügyek európai dimenziókban, több tagállamra kiterjedő kezelése, nyomozásának és vádhatósági üldözésének EU szintű koordinálása és segítése, összességében az igazságügyi együttműködés javítása, beleértve a jogsegély- és egyéb kérelmek teljesítésének sokoldalú megkönnyítését. Szoros kapcsolatot tart a Tanáccsal, a Bizottsággal és az Európai Parlamenttel és közreműködik a bűnügyi tárgyú EU jogalkotás előkészítésében. Keretein belül működik az Európai Igazságügyi Hálózat (EJN) titkársága. Kiemelt partnerei az EJN, az Europol és az OLAF.

A Kollégium egyben az Eurojust 27 fős igazgató tanácsa is. Plenáris ülésein nem csak jogi kérdésekkel, hanem a több mint 200 fős szervezet irányításával és működésével is foglalkozik. A Kollégiumot növekvő számú adminisztratív személyzet szolgálja ki, melynek operatív irányítását az adminisztratív igazgató látja el.

2009-ben a tagállamok igazságügyi hatóságai 1.372 ügyet terjesztettek az Eurojust elé, ami közel 15%-os növekedést jelent 2008-hoz képest. Ebből 41 ügyet Magyarország vitt az Eurojust elé, míg Magyarországgal szemben 62 ügyet terjesztettek be más tagállamok. Ezzel az Eurojust elé vitt ügyek tekintetében a 19. helyen (megelőzve Máltát, Ciprust, Lett- és Észtországot, Luxemburgot, Belgiumot, Írországot és Dániát), míg a felénk beterjesztett ügyek számát illetően a 13. helyen állunk (megelőzve a már említett 8 tagállamot, továbbá Bulgáriát, Csehországot, Litvániát, Szlovéniát, Szlovákiát Finn- és Svédországot). Noha a 2009. évi összesen 103 magyar vonatkozású, 2008-hoz képest 37%-os növekedést mutató üggyel hazánk a tagállamok középmezőnyében van (15. a rangsorban a legtöbb, 329 üggyel bíró Nagy-Britannia és a sort 59 üggyel záró Ciprus között), még távolról sem mondható, hogy a magyar ügyészek kezdeményező módon, teljes mértékben kihasználnák a bonyolult, több tagállamra kiterjedő ügyekben az Eurojustban rejlő lehetőséget.

Ennek alapvető oka, hogy Magyarország máig nem ültette át nemzeti jogába az Eurojust létrehozásáról szóló 2002/187/IB határozatot. Az egyetlen releváns jogforrás a nemzeti tag feladatait és státuszát rögzítő 2/2004. (ÜK. 2.) LÜ utasítás, amely természetesen nem terjedhet ki azokra a feltételekre és körülményekre, amelyek fennállása esetén mindenképp igénybe kellene venni az Eurojustot.

Az 1.372 ügy mintegy 10%-ában koordinációs értekezletre is sor került hazai ügyészek/nyomozók részvételével. Magyarország 2 koordinációs értekezletet kezdeményezett és 6 más tagállam által kezdeményezett értekezleten vett részt.

Az Eurojust Kollégiuma hetente legalább két alkalommal tartott plenáris üléseinek a magyar nemzeti tag 2009-ben is egyik legaktívabb résztvevője volt, és számos esetben sikerült álláspontját, illetve kezdeményezéseit elfogadtatnia, jogi és irányítási/menedzsment kérdésekben egyaránt.

A Kollégium – és benne a magyar nemzeti tag – tevékenységének súlyponti részét képezte az Eurojust megerősítéséről szóló, a 2002/187/IB határozatot módosító, 2009. június 4-én kihirdetett 2009/426/IB tanácsi határozat végrehajtásának előkészítése. E határozat az Eurojustra nézve a kihirdetéssel hatályba lépett, míg a tagállamoknak legkésőbb 2011. június 4-ig kell nemzeti jogukba átültetniük. A tagállami végrehajtás elősegítésére az Eurojust 2010-ben a tagállamok részére informális munkacsoportot is létrehozott, amely 4 ülést tartott.

Az Eurojust megerősítését szolgáló főbb rendelkezések a következők:

- Sürgős ügyekre heti 7 x 24 órás Eurojust elérhetőség, hogy a nemzeti igazságügyi hatóságok bármikor kérhessék az Eurojust segítségét.
- A nemzeti igazságügyi hatóságok számára bizonyos ügykategóriákra nézve Eurojustnak történő jelentési kötelezettség előírása, és ehhez az informatikai háttér megteremtése.
- Minimum nemzeti ügyészi jogkörök kötelező megadása a nemzeti tagok számára.
- Minden egyes tagállamban Eurojust nemzeti koordinációs rendszer kötelező felállítása (ennek szervezeti alapjai a Legfőbb Ügyészségen már léteznek).
- Valamennyi nemzeti tag mellé helyettes és asszisztens kinevezése.

A másik legjelentősebb témakör 2009-ben az Eurojust szervezeti reformjának kérdése volt, amely a tagállamok súlyát csökkentette volna. E javaslatot a magyar nemzeti tag is jogi érvekkel vitatta, a kérdés a Bizottság elé került.

A Kollégium a magyar nemzeti tagot az Eurojust képviselőjében 2009-ben is számos találkozóra, tárgyalásra és egyéb rendezvényre delegálta. Így pl. a magyar nemzeti tag képviselte az Eurojustot a Bizottság által létrehozott Justice Forum-ban, e-Justice meetingeken, különböző értékelő teamekben. Változatlanul tevékenykedett a konkrét ügyek/teljesítmény menedzsment, a pénzügyi/gazdasági bűncselekmények, illetve a Brüsszel munkabizottságban.

Az Eurojust privilegizált partnere az Európai Igazságügyi Hálózat (EJN). 2009-ben az Eurojust nemzeti tag vezette Nemzetközi Képviselői Önálló Osztály keretében működő EJN ügyészségi kontaktszemély segítségét 318 ügyben vették igénybe magyar és külföldi ügyészek, ami közel 47%-os 2008-hoz viszonyítva emelkedést jelent.

A hazai ügyészek 241 esetben fordultak a kontaktponthez. Ezek 52%-a az illetékes külföldi hatóság megállapítására irányult, de jelentős volt a külföldi jog iránti érdeklődések száma is. A külföldi hatóságok 78 esetben kérték az ügyészségi EJN kontaktszemély segítségét, egyebek között a Magyarországhoz intézett jogsegélykérelmek teljesítésének felgyorsításához, az illetékes magyar hatóság megállapításához, a magyar jogról való tájékozódáshoz, illetve az együttműködés egyéb praktikus kérdéseinek megoldásához.

7. Az ügyészség személyügyi helyzete

7.1. Az ügyészség személyügyi helyzete

7.1.1. A Magyar Köztársaság ügyészségének személyügyi helyzetét változatlanul a stabilitás jellemzi, amely elengedhetetlen a feladatok teljesítéséhez.

A Magyar Köztársaság ügyészségének engedélyezett ügyészi létszáma 2009. január 1-jén – a költségvetés által biztosított 27 új ügyészi állás és a

fogalmazói álláshelyekből átalakított 15 ügyészi álláshely révén – 1.728 volt, mely 2009. december 31-ére – ügyészségi nyomozói álláshely ügyészivé alakításával – 1.729-re emelkedett. Az utóbbi időpontban a betöltött ügyészi létszám 1.660, a betöltetlen álláshelyek száma 68. A betöltetlen álláshelyek aránya 3,9%, amely jelentős részben a hosszadalmas kinevezési eljárásból adódik.

A 72/2009. (VII. 10.) AB határozat folytán 2011. január 1-jétől az összes bírósági tárgyaláson kötelező az ügyészi részvétel. Ennek biztosítása érdekében a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló 2009. évi CXXX. törvény 2010. december 1-jétől lehetőséget ad 200 új ügyészi állás és 20 más ügyészségi alkalmazotti állás betöltésére.

A társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény módosításáról rendelkező 2009. évi LXXXIX. törvény a társasházak szervei működésének törvényességi felügyeletét 2010. január 1-jétől ügyészi hatáskörbe utalta. E többfeladat ellátására a Pénzügyminisztérium kezdeményezi, hogy a Kormány a 2010. évi költségvetés általános tartaléka terhére történő elő-irányzat átcsoportosításával 52 ügyészi és 25 más ügyészségi alkalmazotti állás betöltését tegye lehetővé.

Az ügyészi kinevezések száma (73) az utóbbi három évben azonosan alakult, a megszűnések száma pedig évek óta a legalacsonyabb (27) volt. Említést érdemel az is, hogy a megszűnések döntő része (24) egyébként is természetesnek tekinthető okból eredt.

2009-ben 90 ügyészi álláshelyre írtunk ki pályázatot. Az álláshelyekre a korábbi évekhez képest lényegesen többen, 44-en pályáztak az ügyészi szervezeten kívülről.

A 2009. év végére az ügyészségi titkárok száma 145, az ügyészségi fogalmazóké pedig 125 volt. Az ügyészségi titkárok körében 2009-ben 65 kinevezéssel szemben 5 szolgálati viszony szűnt meg, az ügyészségi fogalmazói kinevezések száma 32, a megszűnéseké 3 volt.

Az ügyészség fegyelmi helyzete változatlanul jó. 2009-ben a fegyelmi eljárások száma 19 volt az előző évi 23-mal szemben. A büntetés kiszabási gyakorlat azonban szigorodott, emelkedett a súlyosabb büntetések aránya.

2009-ben az ügyészségi szolgálati viszonyról és az ügyészségi adatkezelésről szóló 1994. évi LXXX. törvény rendelkezései több tekintetben változtak. Ezek közül különös jelentőségű a tizenharmadik havi illetmény megszüntetése, mely elsőként csökkentette az egyre több kötelezettséggel terhelt ügyészségi alkalmazottak javadalmazását. Eközben az illetmények kiszámítása alapjául szolgáló legalacsonyabb ügyészi alapilletmény 2003. november 1-jéhez viszonyítva még 15%-ot sem emelkedett.

Az ügyészségi alkalmazottak jogállása az öregségi nyugdíjra jogosultság és a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény szabályainak mó-

dosításával összefüggésben is változott. Ez utóbbi a munkaidő-beosztás, a szabadság kiadás szabályait pontosította.

7.1.2. A katonai ügyészi szervezet létszáma a 2009. évben sem változott. Akárcsak a korábbi években, a munkaköri jegyzék szerinti engedélyezett létszám 182 volt és változatlanul 77 fős a katonai ügyészi létszám is.

2009. december 31-én a 77 ügyészi álláshelyből 67 volt betöltve. Az aktív katonai ügyészi létszám tehát az előző, 2008-as évihez képest szinte változatlan maradt, ugyanakkor a katonai ügyészségekhez érkezett büntető feljelentések száma 32,5%-al növekedett.

Az ügyészi állományon, de a teljes aktív állományon belül is csekély volt a létszámmozgás. Az eltávozottak pótlása gyorsan és eredményesen megtörtént. Az ügyészi állományon belüli változás – ketten távoztak – az állandósult létszámhiány mellett alig volt érzékelhető.

A megnövekedett bűnügyi teher – mind számban, mind súlyban – első sorban a Budapesti Katonai Ügyészséget érintette.

A tárgyévben a katonai ügyészség fegyelmi helyzete – a korábbi évek kiemelkedően jó mutatóihoz képest – romlott. Négy ügyésszel szemben kisebb súlyú fegyelmi vétség miatt kellett felelősségre vonást alkalmazni (2 ügyész megrovást, 2 írásbeli figyelmeztetést kapott). Egy katonai ügyésszel szemben büntetőeljárás indult, ügyészségi és katonai szolgálati viszonya időközben megszűnt. Az ügyben jogerős ítélet még nem született.

7.2. Az ügyészek képzése, továbbképzése

7.2.1. 2009-ben az oktatási-képzési tevékenység fókuszában az utánpótlás (fogalmazók, titkárok) ügyészi hivatásra való felkészítése, az ügyészek szakmai továbbképzése és az idegen nyelvi képzés állt.

Az ügyészi szervezet továbbképzési programjainak megvalósítása az éves továbbképzési tervnek megfelelően történt, 2009-ben az ügyészi állomány csaknem 60%-a (ezen belül az ügyészségi fogalmazók 95%-a) részese volt a továbbképzés valamely formájának.

Működésének negyedik évébe lépett az ügyészségi fogalmazók és titkárok intézményes képzésének keretét adó Magyar Ügyészképző Központ (MÜK). A MÜK keretében négy féléves egységes tematika és képzési program alapján sikeresen folyik a fogalmazók jogi szakvizsgára való elméleti felkészítése, amely jól kiegészíti a területi ügyészségeken az instruktorok által irányított gyakorlati ismeretszerzést.

2009-ben a központi képzés keretében 4-5 napos tanfolyami beosztásban 10 oktatási héten át, évfolyamonként egy-egy csoportban folyt az oktatás a Balatonlellei Oktatási Központban. Az előadásokat – díjazás nélkül – az ügyészi szervezet nagy szakmai tapasztalattal és elméleti felkészültséggel ren-

delkező ügyészségi vezetői és ügyészei tartották. Előadásukat belső hálózaton elektronikus formában is elérhetővé tettük a hallgatók számára.

A MŰK keretében folytatódott az ügyészségi titkárok szervezett képzése is: számukra 2x5 napos tanfolyamot tartottunk, amelyen összesen 70, büntetőjogi szakágban dolgozó titkár vett részt. Az ügyészi hivatásra felkészülésben fontos ismeretek kaptak hangsúlyt: etika, retorika, kriminalisztika, valamint a napi munkában jól hasznosítható tréningelemek – pl. konfliktuskezelés – szerepeltek a képzésben.

Az ügyészségi fogalmazók és titkárok továbbképzéséhez hozzájárultak mindazok a rendezvények, pályázatok, amelyekben lehetőségük nyílt a részvételre (szakmai tudományos konferencia, Kozma Sándor Tudományos Pályázat, külföldi konferenciák, tanfolyamok, stb.).

Az ügyészek továbbképzése kiemelt területe az oktatási tevékenységnek, s egyben az ügyészi szervezet szakmai irányításának egyik meghatározó fontosságú és az eredményességet is befolyásoló eszköze. 2009-ben 9 központilag tervezett tanfolyamot tartottunk, mintegy 500 ügyész részvételével.

A három egyhetes szakaszból álló kriminalisztikai tanfolyam elvégzése után 45 ügyész kapott bizonyítványt. Központilag szervezett képzésben vettek részt többek között a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészek, a fellebbviteli főügyészségi ügyészek, a büntető szakterületi és a magánjogi, közigazgatási jogi főügyész helyettesek, a főügyészségi sajtószóvivők, a főügyészségi büntetőbírói osztály- és csoportvezető ügyészek. A kezdő helyi vezető ügyészek tanfolyamát azoknak szerveztük, akik az elmúlt időszakban kaptak vezetői kinevezést.

A saját szervezésű tanfolyamokon kívül számos esetben kaptak meghívást az ügyészek, ügyészségi titkárok, ügyészségi fogalmazók belföldi és külföldi rendezvényekre, konferenciákra, szemináriumokra, ahol nemcsak résztvevőként, de előadóként is számítottak közreműködésükre. Az ügyészi szervezet nevében előadó ügyész kijelölése legfőbb ügyészi döntéssel történt.

A külföldi képzési programok mára beépültek a magyar ügyészség képzési rendszerébe: minden olyan, az ügyészi szervezet számára szakmailag hasznos képzési lehetőséggel élünk, amelyet főként az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat, illetve európai uniós országok képzési intézményei ajánlottak fel. 2009-ben 35 külföldi vonatkozású képzési programra delegált résztvevőt az ügyészi szervezet. A külföldi képzési rendezvények témái évről-évre bővülnek, 2009-ben a legfontosabb témák a korrupció- és terrorizmus elleni küzdelem, interneten elkövetett bűnözés, a szellemi tulajdon védelme, az EU pénzügyi érdekeinek védelme, a mediáció és a resztoratív igazságszolgáltatás voltak.

A nemzetközi bűnügyi együttműködés intézményessé válása és a külföldi képzési lehetőségek bővülése miatt egyre nagyobb jelentőséggel bír az idegennyelv-tudás. 2009. végén az ügyészi állomány 54,8%-a rendelkezett

magas szintű idegennyelv-ismerettel. A legfőbb ügyészségi ügyészek tekintetében ez 56,8%, a területi ügyészségek ügyészeinél 54,7%, a titkároknál 91,7%, a fogalmazók között 95,2%.

2009-ben 547 ügyészségi alkalmazott angol, 403 német, 62 pedig francia nyelvből rendelkezett közép- vagy felsőfokú nyelvvizsgával.

Munkaidő-kedvezményel, illetve a jogi szaknyelvi tanfolyamokon részbeni tandíjtvállalással támogattuk az ügyészségi alkalmazottak angol, német és francia nyelvtanulását. Továbbra is gondoztuk, bővítettük az ügyészek tényleges nyelvtudását nyilvántartó adatbázist, amely jelentős segítséget nyújt az idegennyelv-tudást igénylő programok résztvevőinek kiválasztásában.

A szakmai továbbképzés fontos része az ügyészek posztgraduális tanulmányainak támogatása. Az egyetemek jogi karainak posztgraduális képzésében az ügyészek mintegy 30%-a, 489 ügyész szerzett eddig főként gazdasági büntetőjogi, kriminalisztikai, környezetvédelmi, illetve Európa jogi szakjogász diplomát. A másoddiplomások száma annak ellenére is nőtt, hogy a globális pénzügyi válság következtében az ügyészi szervezet központi költségvetésből származó pénzügyi forrásai szűkültek, így a tanulmányok hivatali támogatása csökkent.

7.2.2. A katonai ügyészség a képzési, továbbképzési terveket részben a saját tervezésű és szervezésű, részben a Legfőbb Ügyészség képzési, továbbképzési programjához csatlakozva hajtotta végre.

Az évek óta tartó szisztematikus tervezéseknek megfelelően a 2009. évre 17 főre emelkedett a szakjogász másoddiplomával és 49 főre a különböző szintű – túlnyomó részt angol – nyelvvizsgával rendelkező katonai ügyészek száma.

8. Az ügyészségi informatika

Az informatika ma már alapvetően beépült a jogi munkafolyamatokba. A hatékony igazságszolgáltatáshoz nélkülözhetetlen a gyors, megbízható, illetve folyamatos szervezeten belüli és társszervi információcsere.

A mindennapi munka ellátásához szükséges informatika működtetése és fejlesztése, a jogszabályok által előírt elektronikus eljárási módok bevezetése, a hatékonyságnövelés megvalósítása ugyanakkor rendkívül költségigényes.

Az ügyészségi Informatikai Stratégia kiemelt feladatként kezeli az ügyészségnek a jogszabályok által előírt, számítástechnikán alapuló adatáramlásba történő teljes körű bekapcsolását, a társszervekkel való informatikai együttműködéseink további fejlesztését, az adminisztrációs munkaterhek csökkentését, az ügyészség munkáját támogató nyilvántartások minél szélesebb körű elérhetőségének biztosítását.

A Magyar Köztársaság ügyészsége országos, minden telephelyet érintő táv-adatátviteli hálózatot (Praetor Net) működtet. Ennek szolgáltatásai kiterjednek az internet elérésére, a gyors információ-átadást biztosító elektronikus levelezésre, ügyészségi munkát támogató – ügyészségi, illetőleg külső fejlesztésű – adatbázisok, nyilvántartások lekérdezésére.

A hazai igazságszolgáltatás ezen egyik legnagyobb informatikai rendszerének kiépítettsége lényegében 100%-os. A 2009. évtől mintegy 3.500 ügyészségi alkalmazott éri el – saját munkaállomásán keresztül, jogosultságainak megfelelően – e hálózatot, mely folyamatosan képes biztosítani az alkalmazások, adatok on-line elérését.

2009-ben megvalósultak a katonai ügyészség informatikai integrációjának műszaki és szabályozási alapfeltételei, megkezdődött a fenti szolgáltatások bevezetése, egységesítése.

Valamennyi ügyészségi szervezeti egységnél lehetőség van az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, az Országos Rendőr-főkapitányság, a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala adatfeldolgozó rendszereiből, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága fogvatartotti rendszeréből, valamint az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium céginformációs rendszeréből történő lekérdezésre. Néhány nyilvántartást érintően – a hozzáférések biztonságosabbá, ellenőrizhetőbbé tétele érdekében – több biztonsági faktorú azonosítási rendszer bevezetését kezdtük meg.

Kiemelt jelentősége van a rendőrség által kifejlesztett NETZSARU ügyviteli és ügyfeldolgozó rendszer ügyészségi elérhetőségének. Ennek segítségével követhetőbb a nyomozó hatóságok nyomozási tevékenysége, közvetlenebbé vált az ügyész által gyakorolt nyomozásfelügyelet, így a nyomozások még eredményesebbek, hatékonyabbak lehetnek, illetőleg várhatóan ez a rendszer biztosítja majd az egységes nyomozó hatósági és bűnügyi statisztika elektronikus adatrögzítését és áramoltatását.

Az ügyészség a büntetőeljárással érintett terheltek adatait tartalmazó – az ügyészségi ügyviteli adatokat feldolgozva létrehozott – adatbázist működtet. Ennek kiemelkedő fontosságát mutatja, hogy felhasználásával az ügyészség évente növekvő számban, több tízezer személy vonatkozásában szolgáltat adatot a törvényi felhatalmazással rendelkező katonai és polgári nemzetbiztonsági szolgálatok megkeresése nyomán.

A tárgyévben az informatikai beruházásokra, fejlesztésekre rendelkezésre álló összeg felhasználásával

- a maximális adatbiztonság eléréséhez naprakészen aktualizáltuk a hálózat védelmét és biztonságát garantáló rendszereinket, frissítettük a szolgáltatásokat biztosító központi rendszereket, munkaállomásokat;

- a jogszabályi változásokat követve folyamatosan korszerűsítettük a saját fejlesztésű ügyviteli, nyilvántartó és statisztikai rendszereinket;

- előkészítettük az egységes informatikai jogosultság-kezelő rendszer bevezetését;

- folytattuk az elavult munkaállomások korszerűbbre cserélését;
- jelentős mértékű sáv szélesség-bővítést hajtottunk végre;
- középtávú koncepció és rendszerterv készült az ügyészségi feladatok elektronizálásához, illetve a végrehajtásához szükséges infrastruktúra kialakításához, amelyek alapján
 - új alapokra helyezve megkezdjük az informatikai hálózat modernizálását.

Bár az elmúlt évek jelentős fejlődést eredményeztek, az ügyészségi alkalmazottak számítástechnika-alkalmazási képzettsége, informatikai biztonsági tudatossága még mindig nagyon széles skálán mozog. A Magyar Ügyészségképző Központ tematikájának részeként biztosítjuk testre szabott oktatásokkal, segédletekkel ennek folyamatos fejlesztését, naprakészen tartását.

Az ügyészség képviselői részt vesznek a bűnügyi statisztika korszerűsítésére létrehozott munkacsoport munkájában. Ennek eredményeként 2009. január 1-jével új nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika került bevezetésre. Ebben valamennyi érintett szervezet egységes elvek, szabályok alapján rögzíti az ismertté vált bűncselekményekre vonatkozó adatokat. A rendszer kialakításánál a két legfontosabb szempont a bűnözés magyarországi helyzete iránt érdeklődők szélesebb körű, naprakészebb adatokkal való ellátása, ugyanakkor az adatszolgáltatók adminisztrációs terheinek csökkentése. Ennek érdekében egyértelmű cél az adatgyűjtés teljes elektronizálása. Az ehhez szükséges szabályozási feltételek megteremtésében a 2010. évben is hatékonyan részt kívánunk venni.

Saját fejlesztésű ügyviteli alkalmazásaink naprakész információt képesek adni az ügyészség büntetőjogi szakági, valamint magánjogi és közigazgatási jogi szakági tevékenységéről, illetve a nyilvántartott adatok alapját képezik azoknak a központilag ellenőrzött és jóváhagyott információs rendszereknek, amelyek részesei a Kormány Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programjának (OSAP).

Az ügyészség papír alapú kiadványokon, illetve elektronikus formában is megjelenteti a bűnözés, a bűnüldözés, a vádképviselet, illetve az ügyészségi tevékenység más aktuális adatait. A közvélemény mellett tájékoztatást adtunk az Országgyűlés elnökének és alelnökeinek, az Alkotmánybíróságnak, illetőleg az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnökének, az Országgyűlés bizottságainak, a parlamenti pártok frakcióvezetőinek, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumnak, valamint az országgyűlési biztosoknak.

Az ügyészség a 2009. évben is teljesítette a közérdekű információk szolgáltatásának törvényes kötelezettségét.

Honlapunkon (<http://www.ugyeszseg.hu>) az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvény által előírtakon túlmenően folyamatosan közzéteszük a közbeszerzéssel kapcsolatos hirdetményeket, illetőleg – a tapasztalatok szerint leginkább közérdeklődésre számot tartó – tájékoztatókat, statisztikai adatokat, valamint a hatályos irányító intézkedések címjegy-

zékét. A honlapon olvasható és kinyomtatható a 2006. évtől kezdődően az Ügyészségi Közlöny mindegyik száma is.

Az ügyészség folyamatosan szolgáltatott statisztikai adatot szervezeten kívülről érkező eseti megkeresésre. Ezek zöme minisztériumok, társszervek részére történt adatközlés, de ugyancsak jelentős a tudományos kutatásokhoz, a nemzetközi szervezetek, illetve a sajtó, média részére adott adatok aránya.

Több tárcaközi bizottság munkájában veszünk részt és szolgáltatunk statisztikai adatokat, így például

- a Hamisítás Elleni Nemzeti Stratégia Statisztikai Munkacsoportjában és
- a MONAYVAL ország-vizsgálattal összefüggő feladatok tárgyában megalakult Tárcaközi Bizottságban.

Nemzetközi együttműködésünk kapcsán kiemelendő

- az Európai Csaláselleni Hivatal (OLAF) információs rendszeréhez (AFIS) történő csatlakozás, technikai feltételek, illetve rendszergazda biztosításával;
- a Schengeni Információs Rendszer (SIS) magyar munkacsoportjában való részvétel;
- az EUROSTAT Statistics on Crime, Victimization and Criminal Justice munkacsoportjában való nemzeti képviselő;
- az European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics kiadvány összeállításában való közreműködés.

Az ügyészségi informatikai hálózatot érintően a 2009. évben megvalósított fejlesztések, így különösen a jelentős mértékű sáv szélesség-bővítés, kellő technikai alapot jelentenek a további időszakokra kitűzött célok megvalósításához.

Az ügyészségi eljárások elektronizálása címmel az ügyészség 2009-ben sikeres EKOP-1.A.1 pályázatot nyújtott be. Ezzel megnyílt a lehetőség arra, hogy 2011-ben egy olyan elektronikus iratkezelő rendszer kerüljön bevezetésre az ügyészségen, mely megfelel a társadalmi és jogszabályi elvárásoknak.

9. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei

9.1. Az ügyészi szervezet szakmai feladatainak ellátására az elmúlt évben fejezeti szinten 29.399,2 millió forint eredeti előirányzat állt rendelkezésre, amely 598,5 millió forinttal, 2%-kal csökkent az előző évi előirányzathoz képest. A kiadási előirányzat csökkenésének oka a támogatási előirányzat 602,5 millió forintos mérséklése, emellett a saját bevétel 4,0 millió forinttal emelkedett. A 2008. évhez képest a működési költségvetés kismértékben, 44,2 millió forinttal csökkent, míg a felhalmozási költségvetés 204,0 millió forinttal emelkedett.

A fejezetnél a költségvetési támogatás csökkenése ellenére sikerült egész évben a kiegyensúlyozott gazdasági feltételeket biztosítani. Nagyobb hangsúlyt kapott a gazdálkodásban a takarékoság, a napi működés zavartalan feltételeinek megteremtése.

A tárgyévben a különböző jogcímenek végrehajtott előirányzat módosítások következtében a módosított előirányzat 30.961,3 millió forintba emelkedett. Az előirányzat növekedésében két tényező bírt döntő jelentőséggel:

– a 2008. évi előirányzat maradvány (1.273,3 millió forint) igénybevétele, valamint az, hogy

– a Kormány a központi költségvetés 2009. évi céltartaléka terhére év közben 419,0 millió forint többlet-támogatást biztosított a 2009. évi havi kereset-kiegészítés fedezetére.

Az ügyészi szervezet által képzett fejezeti egyensúlyi tartalék összege csupán 82,7 millió forint volt. A Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetéséről szóló 2008. évi CII. törvény (Kvtv.) 50. §-ának (1) bekezdése alapján az előirányzat a megkezdett beruházások fedezetére került felhasználásra.

A 2009. évben rendelkezésre álló forrás szerkezete az előző évekhez képest alig változott, a kiadások forrását mintegy 95,5%-ban a tárgyévi támogatás, kisebb mértékben (4,1 %) az előző évi előirányzat maradvány igénybevétele és mindössze 0,4 %-ban a saját bevétel biztosította.

A beszámolási időszakban rendelkezésre álló támogatási előirányzat a Magyar Államkincstár által 100%-ban finanszírozásra került.

A felhasznált előirányzatból – az előző évekhez hasonlóan – 84,3%-ot a személyi jellegű kiadások és a kapcsolódó járulékok tették ki, mindössze 5,7 % jutott a fejlesztésre, 10,0% pedig az üzemeltetési kiadásokra került felhasználásra.

Személyi juttatásként 19.345,0 millió forint felhasználása valósult meg, amelyből 13.072,9 millió forint a rendszeres személyi juttatás, 6.011,7 millió forint a nem rendszeres személyi juttatás, és 260,4 millió forint az állományba nem tartozók juttatása (szakértői, védői, tanúdíj stb.) volt.

A 2009. évi havi kereset-kiegészítésre a Kvtv. 4. §-ának (7) bekezdése alapján a központi költségvetési céltartalékból a fejezet 419,0 millió forint többlet-támogatásban részesült.

A nem rendszeres személyi juttatásként felhasznált 6.011,7 millió forint alapvetően jutalom, jubileumi jutalom, ruházati költségtérítés és étkezési hozzájárulás juttatásra került kifizetésre.

Az ügyészségi alkalmazottak lakáshoz jutásának feltételeit a 2009. évben 66,5 millió forint kamatmentes munkáltatói kölcsön folyósításával támogattuk. Összesen 54 ügyészségi alkalmazott részesült átlagosan 1.232 ezer forintos támogatásban.

Dologi kiadásokra 2.973,8 millió forint felhasználás történt, amely 197,8 millió forinttal haladja meg az előző év felhasználását. A kiadások növekedéséhez jelentősen hozzájárult az általános forgalmi adókulcs emelése, de jól érzékelhetők az áremelkedések és a fejlesztésekkel évről évre bővülő új, vagy felújított épületek magasabb komfortjával együtt járó, nagyobb üzemeltetési költségek is. A dologi kiadásokon belül megemlítendő, hogy 19,0%-ot készletbeszerzésre, 10,7 %-ot kommunikációs szolgáltatásokra, 20,1%-ot az ügyészégi épületek üzemeltetésére, 7,6%-ot szakértői díjakra, fordítási és tolmácsolási kiadásokra, közbeszerzési eljárások bonyolítási díjára fordítottunk.

A fejezetnél a befektetett eszközök nettó értéke a beszámolási időszak végén 15.065,6 millió forint volt, amely 1.059,4 millió forinttal haladta meg az előző évi időszak záró értékét.

A vagyonváltozáson belül legnagyobb mértékben – az év közben megvalósult beszerzések és rekonstrukciók nyomán 992,5 millió forinttal – az ingatlanok mérleg szerinti értéke emelkedett. Jelentős mértékben – 254,0 millió forinttal – nőtt a gépek, berendezések, és felszerelések nettó értéke. Az immateriális javak eszközcsoportban az eszközbeszerzések értéke elmaradt az elszámolt értékcsökkenés és egyéb állománycsökkenés értékétől, így az eszközcsoport mérleg szerinti értéke 19,7 millió forinttal csökkent. A 2009. évre tervezett járműbeszerzések elmaradása miatt az eszközcsoport mérleg szerinti értéke jelentősen – 48,5 millió forinttal – csökkent.

Év végén a befejezetlen beruházások állománya 330,5 millió forint volt.

2009-ben a fejezetnél felhalmozási kiadásokra 995,9 millió forint eredeti előirányzat állt rendelkezésre, amely az év közbeni előirányzat változások hatására – döntően az előző évi előirányzat maradvány, a fejezeti egyensúlyi tartalék e célra történő igénybevétele, valamint belső előirányzat átcsoportosítás folytán – 2.466,7 millió forintra változott.

Központi beruházási előirányzata a fejezetnek nem volt. Az intézményi beruházásra fordítható tervezett előirányzat 910,9 millió forintos összege az év közbeni előirányzat módosítások folytán 2.361,4 millió forintra emelkedett.

Felújításra mindössze 50,0 millió forinttal rendelkezett a fejezet, amely az évközi módosításokkal 70,3 millió forintra emelkedett. Egyéb intézményi felhalmozási kiadásra 35,0 millió forint állt rendelkezésre. A felhalmozási kiadásoknál 754,0 millió forint kötelezettségvállalással terhelt előirányzat maradvány keletkezett.

A 2009. évi jelentősebb beruházások, rekonstrukciók, felújítások:

(millió forintban)

Fejér Megyei Főügyészség rekonstrukciója	99,9
Csongrád Megyei Főügyészség rekonstrukciója	185,6
Balatonlellel Oktatási Központ rekonstrukciója	59,9
Zala Megyei Főügyészség rekonstrukciója	154,3
Nagykanizsai Városi Ügyészség rekonstrukciója	117,5
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség rekonstrukciója	125,1
Kiskunhalasi Városi Ügyészség rekonstrukciója	55,3
Vas Megyei Főügyészség rekonstrukciója	26,3
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség tetőtér beépítése	42,2
Bajai Városi Ügyészség felújítása	44,1

A fejezet 179,4 millió forint beruházási előirányzat átadást hajtott végre a VI. Bíróságok fejezet részére a bíróságok és az ügyészségek által közösen használt épületek bővítésére, felújítására.

9.2. A katonai ügyészség részére a Honvédelmi Minisztérium a 2009. év elején 1.101,6 millió forint költségvetési előirányzat keretét biztosított a személyi juttatások kifizetésére, a munkaadókat terhelő járulékok befizetésére, valamint a napi működéshez szükséges dologi (logisztikai és pénzügyi) kiadások fedezetére. Év közben és év végén összesen 146,6 millió forint pótelőirányzatra volt szükség a feladatok végrehajtásához. A módosított előirányzat – mely teljes egészében támogatással került biztosításra – 1.248,2 millió forint, felhasználása, teljesítése 99,7%-os volt.

A katonai ügyészség alaprendeltetési feladatainak végrehajtásához szükséges napi dologi, logisztikai kiadásokra 2009-ben minimális összegű pótelőirányzattal összességében 87,8 millió forint költségvetési előirányzat lett jóváhagyva. A dologi kiadások terén az év eleji központi zárolás, majd az év végi feloldása mellett szigorú takarékossgal a kiadások teljesítése 99,0%-os volt.

A költségvetési év során a honvédelmi miniszter a katonai ügyészségek informatikai fejlesztésére 4 millió forint előző évi pénzmaradványt biztosított, melyből közbeszerzési eljárás keretében év végére megvalósult az elsőfokú területi katonai ügyészségeknél egy belső informatikai hálózat kiépítése.

A hálózat kiépítésével a következő években megfelelő számítástechnikai eszközök biztosításával lehetőség lesz a civil ügyészséghez történő kapcsolódásra, bár továbbra is gondot jelent a katonai ügyészségek által használt számítástechnikai eszközpark elavultsága, amely már nem felel meg a kor követelményeinek (7-8 éves számítógépek, programok, stb.).

A Honvédelmi Minisztérium forráshiánya miatt továbbra sem sikerült lecserélni a már 9-11 éves szolgálati személygépjárműveket, melyek rendszeres karbantartása egyre költségesebb.

10. Az ügyészek tudományos tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet

10.1. Az ügyészek tudományos tevékenysége

Az ügyészek megbecsült résztvevői a jogi tudományos közéletnek. Szakmai tudományos folyóiratokban rendszeresen jelennek meg tanulmányaik. Az Ügyészek Lapja is helyt ad tudományos igényű cikkeiknek (így a 2009. évi Szakmai Tudományos Konferencián elhangzott 13 legjobb előadás szerkesztett változatából külön szám készült). Számos ügyész szerzője szakkönyvnek, egyetemi tankönyvnek, felsőfokú oktatási kiadványnak. 12 ügyész rendelkezik tudományos fokozattal, 35 ügyész, ügyészségi titkár, ügyészségi fogalmazó pedig PhD megszerzését célzó szervezett továbbképzésben vesz részt. Az egyetemek állam- és jogtudományi karain és más felsőfokú oktatási intézményekben, valamint posztgraduális szakokon közel 70 ügyész oktat.

10.2. Az Országos Kriminológiai Intézet

Az Országos Kriminológiai Intézet, mint az ügyészség tudományos, kutató és képzési szerve átfogóan foglalkozik a bűnözés okainak, a megelőzés lehetőségeinek, valamint a bűnözés és bűnüldözés aktuális elméleti és gyakorlati kérdéseinek kutatásával. Az Intézet munkáját segítő és ellenőrző Tudományos Tanácsban a Magyar Tudományos Akadémia, az egyetemek jogi karai és a bűnüldözésben érintett főhatóságok magas rangú képviselői foglalnak helyet. Az Intézetben végzett kutatások eredményeit és az itt kidolgozott anyagokat rendszeresen használják a különböző minisztériumok és országos hatáskörű szervek.

Az Intézet kutatói közül 14 (52%) rendelkezik – 2 akadémiai doktori, 12 pedig kandidátusi, illetve Ph.D – tudományos fokozattal. 4 kutató habilitált egyetemi tanári fokozattal is rendelkezik. 2009-ben 2 kutató szerzett Ph.D fokozatot és további 7 vett részt Ph.D képzésben.

Az OKRI kutatások eredményei – különösen a Legfőbb Ügyészség által kezdeményezett kutatások körében – a Legfőbb Ügyészség kodifikációs és jogértelmezési tevékenységében hasznosulnak. Mindemelllett a bűnügyi tudományok elméleti teljesítményét is gazdagítják, különösen a kriminálprevenció és a kriminálpolitika területén. Említésre érdemes az egyetemi, főiskolai oktatómunkában, valamint a posztgraduális képzésekben történő hasznosulásuk is.

A kutatók a tárgyévben összesen 147 publikációt jelentettek meg, ezek közül 21 idegen nyelvű. (Utóbbiak közül 15 külföldön jelent meg.) A publikációk között 5 monográfia, 41 könyvfejezet szerepel. 31 tanulmány tudományos szaklapban jelent meg, 11 értekezés a Kriminológiai Tanulmánykötetben, illetve 9 tudományos cikk különböző konferenciái kötetekben.

A tudományos közéletben való jelenlétet jelzi a jelentős konferencia részvétel. Az Intézet kutatói a 2009. évben különböző konferenciákon és

szakmai fórumokon összesen 163 előadást tartottak, amelyekből 38 hangzott el idegen nyelven és 21 külföldi konferencián.

A tárgyévben az Intézetben összesen 46 kutatás zajlott, ezek több mint háromnegyede (78%) be is fejeződött. A teljesség igénye nélkül a következő főbb kutatásokra került sor:

I. A Legfőbb Ügyészség által kezdeményezett kutatások:

- Az iskolai erőszak megjelenési formái, kimutatható okai, a jelenség megelőzésére szolgáló javaslatok.
- A büntetőügyekben alkalmazott közvetítői eljárás gyakorlati tapasztalatai.
- Az európai elfogatóparancs.
- Eredményes bizonyítási módszerek és taktikák a korrupciós bűncselekmények bizonyításánál.
- A fogyasztók és a versenytársak érdekeit sértő bűncselekmények alakulásának elemzése az ERÜBS adatai alapján. E bűncselekmények üldözésének kriminalisztikai és kriminológiai tapasztalatai.

II. A kiemelt kutatási főirányok keretében végzett fontosabb kutatások:

- Az agresszió a fogvatartottak körében: okok és következmények. 50 problémás fogvatartottal készült mélyinterjú tartalomelemzése.
- Megelőzési stratégiák Európában: a korai beavatkozástól a represszív megelőzésig.
- Média és Igazságszolgáltatás II. - A bűn és a gyermekek ábrázolása a médiában.
- A prostitúcióhoz kapcsolódó (bűn)cselekmények szabályozása Európában és Európán kívül. Nemzetközi jog-összehasonlítás, főbb dilemmák és kérdések.
- Az Internet lehetőségei a bűnelkövetés jelzésében, feljelentésében és regisztrálásában.
- A Magyarországot érintő emberkereskedelem társadalmi és kriminológiai összefüggései.
- A hazánkban áldozattá vált külföldiek jellemzői az ERÜBS alapján (2000-2007).
- A korrupció, a szervezett bűnözés és a gazdasági bűnözés elleni fellépés jogalkotási eszközei 1988-2008 között.
- A longitudinális kohorsz-vizsgálatok nemzetközi és hazai előzményei és kapcsolódásai.
- Az egészségügyi beavatkozás, az orvostudományi kutatás rendje és az egészségügyi önrendelkezés elleni bűncselekményekkel kapcsolatos biobank-kutatás.
- A sértett aktív legitimációja.

Az Intézet Nemzetközi kapcsolatai több szinten és különféle formában valósulnak meg. Az egyik legrégebb, és legjobban működő kapcsolat a freiburgi Max-Planck Intézethez fűződik, amellyel immár évtizedek óta jól működik a tapasztalat- és információcsere, a közös konferenciák szervezése, és az MPI számos esetben fogad intézeti kutatót ösztöndíjasként.

Az Intézet nemzetközi reputációját a külföldi konferenciákon való megjelenés mellett a határokon átívelő kutatások alapozzák meg: az elmúlt évek során számos nemzetközi vizsgálatban bizonyította, hogy ezekben képest helytállni, és alkalmas arra, hogy egy erős, regionális szerepet is betöltő kutatóhelyé váljon. A tárgyévben egy nemzetközi pályázatban vettünk részt (MEREPS), amelyet 2008-ban nyújtottunk be és nyertünk el, és 2009. március 16-án kezdtünk meg.

A kutatók jelentős része tagja vagy tisztségviselője egy vagy több tudományos, ill. a tudományos munkával összefüggő nemzetközi szakmai szervezetnek. (Például: EU European Commission [emberkereskedelem]; EU Commission AGIS Bizottság, Managing Committee; EU COST A21 Management Committee; International Society of Criminology, Scientific Committee; EUCPN).

Az Intézet 2010-ben ünnepli alapításának ötvenedik évfordulóját. A fél-évszázados fennállásról megemlékező Jubileumi Emlékév eseményeit 2009-ben „A Kriminológia Jelene, Múltja, Jövője” című konferencia nyitotta meg, ezt követte „Az OKRI az Ügyészségen” elnevezésű tudományos ülés. Októbertől folyik „A hónap témája” workshop-sorozat, amely átível a Jubileumi Emlékéven. A tervezett kiadványok közül a tárgyévben jelent meg az OKRI Szemle elnevezésű – a jövőben kétévenként megjelenő – kiadvány, amelyet az intézeti fórumokon előadó meghívottak előadásából, tanulmányaiból állítottunk össze.

Befejezésül megemlítem, hogy a jogi intézmények és a fegyveres testületek iránti állampolgári bizalom tekintetében az ügyészségek – immáron harmadik éve – stabilan a második helyet foglalják el. Az általános bizalomvesztés sajnos kihatott az igazságszolgáltatásra is, így a 2009-es év végére az ügyészség bizalmi indexe 52%-os volt. De az első helyezett, az Alkotmánybíróság indexe is 55%-ra esett vissza. Az idei év érdekessége, hogy az év végére a rendőrségbe vetett bizalom immár tartósan (51%) megelőzte a bíróságokét (49%; forrás: Medián).

Tisztelt Országgyűlés!

Az előzőek alapján úgy vélem, hogy az ügyészség – a gazdasági helyzet és a növekvő munkateher ellenére – 2009-ben is megfelelt azoknak a kihívásoknak, amelyek elé az állandó és új feladatok, valamint a bűnözés változásai állították.

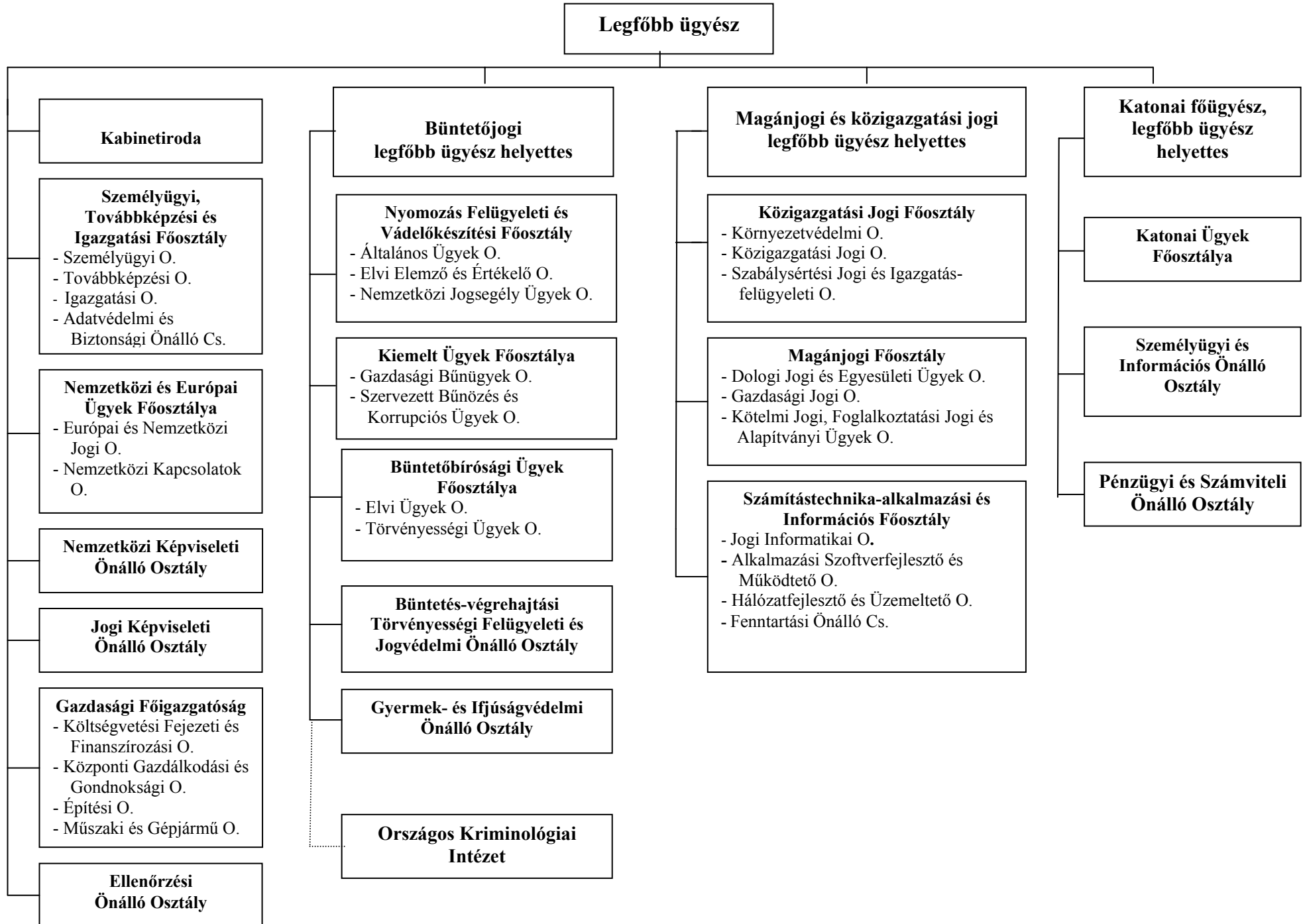
Kérem, hogy beszámolómat fogadják el.

Budapest, 2010. május 3.

(Dr. Kovács Tamás)

Melléklet: A Legfőbb Ügyészség szervezete 2009. december 31-én

Függelék

**Statisztikai táblák és ábrák
a Magyar Köztársaság legfőbb ügyészenek
az ügyészség 2009. évi tevékenységéről
szóló országgyűlési beszámolójához**

TÁBLAJEGYZÉK

1. sz. tábla	Az ügyészségi ügyforgalom alakulása a 2000-2009. években
2. sz. tábla	Az ügyészi szervezet tevékenységének fontosabb mutatói a 2000-2009. években
3. sz. tábla	A főügyészségek ügyforgalma a 2009. évben
4. sz. tábla	A regisztrált bűncselekmények számának alakulása a 2000-2009. években
5. sz. tábla	A regisztrált bűnelkövetők számának alakulása a 2000-2009. években
6. sz. tábla	A büntetett (nem visszaeső, visszaeső, különös és többszörös visszaeső) előéletű bűnelkövetők számának alakulása a 2000-2009. években
7. sz. tábla	A külföldi állampolgárságú bűnelkövetők számának alakulása a 2000-2009. években
8. sz. tábla	A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok számának alakulása a 2000-2009. években
9. sz. tábla	Az ügyészségi határozatok elleni panaszok számának alakulása a 2000-2009. években
10. sz. tábla	Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések alakulása a 2000-2009. években
11. sz. tábla	A bűnelkövetők, a fiatalok bűnelkövetők, valamint a gyermekkorú elkövetők számának és gyakoriságának alakulása a 2000-2009. években
12. sz. tábla	Ügyészi törvényességi vizsgálatok a 2000-2009. években
13. sz. tábla	Az ügyészi törvényességi vizsgálatok alapján benyújtott és elbírált kiemelt intézkedések a 2000-2009. években
14. sz. tábla	Ügyészi törvényességi vizsgálatok eljáró ügyészségek szerint a 2009. évben
15. sz. tábla	Szabálysértésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység a 2000-2009. években
16. sz. tábla	Elővezetések ügyészi jóváhagyása a 2000-2009. években

17. sz. tábla	Törvényességi kérelmek száma és megoszlása a 2000-2009. években
18. sz. tábla	Törvényességi kérelem alapján tett kiemelt ügyészi intézkedések a 2000-2009. években
19. sz. tábla	Az ügyészek által magánjogi ügyekben tett érdemi intézkedések a 2000-2009. években
20. sz. tábla	Az ügyészek által magánjogi ügyekben tett intézkedések az ügy tárgya szerint a 2009. évben
21. sz. tábla	Felelősségre vonás kezdeményezése a magánjogi és a törvényességi felügyeleti tevékenység során a 2000-2009. években
22. sz. tábla	Jogszabálytervezetek észrevételezése a 2000-2009. években a magánjogi és közigazgatási jogi szakágban
23. sz. tábla	Ügyészek, titkárok és fogalmazók számának és nemek szerinti arányának alakulása a 2000-2009. években
24. sz. tábla	Ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2009. évben
25. sz. tábla	Az egyes költségvetési előirányzatok alakulása (millió Ft, %) a 2005-2009. években

ÁBRAJEGYZÉK

1. sz. ábra	Ügyforgalom és trend az elmúlt 10 évben
2. sz. ábra	A regisztrált bűncselekmények számának alakulása a 2000-2009. években
3-4. sz. ábra	A bűncselekménycsoportok megoszlása a 2008-2009. években
5. sz. ábra	Fokozott ügyészi felügyeleti tevékenység a 2008-2009. években
6. sz. ábra	Ügyészségi nyomozások adatai a 2008-2009. években
7. sz. ábra	Az ügyészek, titkárok és fogalmazók számának alakulása a 2000-2009. években

A statisztikai adatok forrásai

1. A 2. sz. összefoglaló tábla a 2-5. pontban felsorolt forrásokból tartalmaz adatokat.
2. A 7/1992. Legf. Ü. utasítással bevezetett büntetőjogi számítástechnikai bázisú ügyviteli rendszer (OSAP 1522. nyilvántartási szám).
1., 3., 8-9. sz. táblák
3. Az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programban nyilvántartott egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztikai rendszer (OSAP 1228. nyilvántartási szám).
4-7., 11. sz. táblák
4. A 16/2007. (ÜK. 12.) LÜ utasítással bevezetett Vádképviseleti Informatikai Rendszer (OSAP 1523. nyilvántartási szám).
10. sz. tábla
5. A 3/2005. (ÜK. 2.) LÜ utasítással bevezetett magánjogi és közigazgatási jogi szakági számítástechnikai bázisú ügyviteli rendszer.
1., 3., 12-22. sz. táblák
6. A személyügyi és továbbképzési ügyvitel rendjéről szóló 10/2008. (ÜK. 12.) együttes főv. körlevél által előírt számítástechnikai alapú nyilvántartás.
23-24. sz. táblák
7. Az ügyészség éves költségvetése és zárszámadása.
25. sz. tábla

1. sz. tábla

Az ügyészségi ügyforgalom alakulása a 2000-2009. években

Év	Ügyforgalom összesen	1 főre jutó ügyérkezés	E b b ő l			
			Büntetőjogi		Magánjogi és közigazgatási jogi	
			s z a k á g			
			szám	%	szám	%
2000.	734 702	565	654 470	89,1	80 232	10,9
2001.	782 620	600	672 941	86,0	109 679	14,0
2002.	776 086	594	661 856	85,3	114 230	14,7
2003.	805 135	574	678 332	84,3	126 803	15,7
2004.	922 836	635	784 148	85,0	138 688	15,0
2005.	975 239	655	807 425	82,8	167 814	17,2
2006.	1 046 553	681	877 444	83,8	169 109	16,2
2007.	1 129 691	715	948 427	84,0	181 264	16,0
2008.	1 144 876	710	978 251	85,4	166 625	14,6
2009.	1 105 771	666	948 006	85,7	157 765	14,3

2. sz. tábla

AZ ÜGYÉSZI SZERVEZET TEVÉKENYSÉGÉNEK FONTOSABB MUTATÓI A 2000-2009. ÉVEKBEN
Büntetőjogi szakág

Év	Fokozott ügyészi felügyelet ^{1,2}	Nyomozás eredményesség	Vádemelések száma (személyek)	Bíróság elé állítások (személyek)	Vád-eredményesség	A 30 napon belül elintézett vádemelési javaslatok száma ³	Bv. felügyeleti ügyek
2000.	5 785	48,3	104 279	7 395	96,2	96 157	30 190
2001.	6 957	50,7	106 209	9 193	96,5	98 481	37 560
2002.	7 468	51,2	105 372	9 130	96,5	98 764	42 533
2003.	8 271	55,1	104 625	8 391	96,4	92 764	50 806
2004.	14 114	55,1	108 180	8 605	96,3	99 440	53 279
2005.	21 534	57,2	110 560	9 330	96,7	103 924	53 252
2006.	23 254	57,4	104 794	8 226	96,8	101 820	59 056
2007.	26 390	55,1	98 127	7 011	96,7	97 265	59 397
2008.	27 666	54,6	96 629	6 432	96,5	97 924	62 440
2009.	31 113	50,7	95 468	6 336	96,9	100 303	64 473

Magánjogi és közigazgatási jogi szakág

Év	Közigazgatási jogi vizsgálatok	Közigazgatási jogi intézkedések összesen	Magánjogi eljárások
2000.	4 207	65 219	16 117
2001.	4 899	88 227	21 812
2002.	4 774	97 176	17 552
2003.	5 094	107 546	18 041
2004.	5 033	119 004	19 633
2005.	4 900	161 420	23 919
2006.	5 257	165 055	25 546
2007.	4 742	174 511	25 644
2008.	5 205	164 055	24 885
2009.	5 689	157 955	25 562

¹ 2003. I. félévben a bejelentések számát, a II. félévben a bejelentések és ügyészi tevékenységek számát tartalmazza.

² 2004-től a bejelentések és tevékenységek együttes számát tartalmazza.

³ 2004-től a vádemelési javaslatok és ügyészségi nyomozás befejezések együttes számát tartalmazza.

3. sz. tábla

A főügyészségek⁴ ügyforgalma a 2009. évben

Terület	Ügyforgalom összesen		E b b ó l			
			Büntetőjogi		Magánjogi és közigazgatási jogi	
	szám	%	szám	%	szám	%
Főváros	211 950	19,4	182 538	86,1	29 412	13,9
Baranya	39 371	3,6	33 237	84,4	6 134	15,6
Bács-Kiskun	59 220	5,4	49 695	83,9	9 525	16,1
Békés	30 738	2,8	25 770	83,8	4 968	16,2
Borsod-Abaúj-Zemplén	76 050	7,0	64 840	85,3	11 210	14,7
Csongrád	52 553	4,8	45 936	87,4	6 617	12,6
Fejér	52 406	4,8	47 190	90,0	5 216	10,0
Győr-Moson-Sopron	34 922	3,2	30 072	86,1	4 850	13,9
Hajdú-Bihar	54 555	5,0	48 476	85,7	6 079	11,1
Heves	32 561	3,0	27 900	86,5	4 661	14,3
Jász-Nagykun-Szolnok	49 213	4,5	42 548	83,6	6 665	13,5
Komárom-Esztergom	37 691	3,5	31 502	88,6	6 189	16,4
Nógrád	20 235	1,9	17 923	90,5	2 312	11,4
Pest	110 109	10,1	99 698	86,3	10 411	9,5
Somogy	41 279	3,8	35 623	84,5	5 656	13,7
Szabolcs-Szatmár-Bereg	67 699	6,2	57 206	87,0	10 493	15,5
Tolna	21 682	2,0	18 871	82,1	2 811	13,0
Vas	28 330	2,6	23 252	84,5	5 078	17,9
Veszprém	33 857	3,1	28 618	84,7	5 239	15,5
Zala	31 407	2,9	26 597	88,0	4 810	15,3
Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség	2 574	0,2	2 265	92,4	309	12,0
Debreceni Fellebbviteli Főügyészség	1 128	0,1	1 042	79,6	86	7,6
Győri Fellebbviteli Főügyészség	779	0,1	620	89,0	159	20,4
Pécsi Fellebbviteli Főügyészség	426	0,0	379	89,0	47	11,0
Szegedi Fellebbviteli Főügyészség	581	0,1	534	91,9	47	8,1
Összesen	1 091 316	100,0	942 332	86,3	148 984	13,7

⁴ Nem tartalmazza a Központi Nyomozó Főügyészség adatait.

4. sz. tábla

**A regisztrált bűncselekmények számának alakulása
a 2000-2009. években**

Év	Regisztrált bűncselekmények		E b b ő l	
			A bűncselekmény elkövetője ismeretlen maradt	
	szám	2000. = 100%	szám	arány %
2000.	450 673	100,0	229 862	51,0
2001.	465 694	103,3	223 911	48,1
2002.	420 782	93,4	200 784	47,7
2003.	413 343	91,7	179 250	43,4
2004.	418 883	92,9	181 245	43,3
2005.	436 522	96,9	179 328	41,1
2006.	425 941	94,5	174 120	40,9
2007.	426 914	94,7	187 668	44,0
2008.	408 407	90,6	178 306	43,6
2009.	394 034	87,4	182 602	46,3

5. sz. tábla

**A regisztrált bűnelkövetők számának alakulása
a 2000-2009. években**

Év	Bűnelkövetők száma	2000. = 100%
2000.	122 860	100,0
2001.	120 583	98,1
2002.	121 885	99,2
2003.	118 145	96,2
2004.	130 182	106,0
2005.	133 790	108,9
2006.	124 171	101,1
2007.	116 161	94,5
2008.	116 584	94,9
2009.	112 830	91,8

6. sz. tábla

**A büntetett (nem visszaeső, visszaeső, különös és többszörös visszaeső)
előéletű bűnelkövetők számának alakulása
a 2000-2009. években**

Év	Büntetett előéletű összesen	2000. = 100%
2000.	47 573	100,0
2001.	47 089	99,0
2002.	47 274	99,4
2003.	45 841	96,4
2004.	48 586	102,1
2005.	48 685	102,3
2006.	45 040	94,7
2007.	39 033	82,0
2008.	35 297	74,2
2009.	42 077	88,4

7. sz. tábla

**A külföldi állampolgárságú bűnelkövetők számának alakulása
a 2000-2009. években**

Év	Külföldi bűnelkövetők száma	2000. = 100%
2000.	5 767	100,0
2001.	5 620	97,5
2002.	4 888	84,8
2003.	5 301	91,9
2004.	6 513	112,9
2005.	7 366	127,7
2006.	5 626	97,6
2007.	4 420	76,6
2008.	4 046	70,2
2009.	3 927	68,1

8. sz. tábla

A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok számának alakulása a 2000-2009. években

Év	A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok									
	Összes elintézésre váró panasz		feljelentést elutasító	nyomozást		gyanúsítás ⁵	bűnügyi őrizet	házku- tatás	lefoglalás- sal kapcsolatos	egyéb
				felfüg- gesztő	megszün- tető					
	szám	2000. = 100%	határozat elleni panasz			elleni panasz			panasz	
2000.	38 813	100,0	2 988	222	5 724	21 397	3 338	964	2 091	2 089
2001.	43 201	111,3	3 439	221	6 267	24 075	3 489	1 094	2 052	2 564
2002.	43 742	112,7	3 376	247	6 330	25 334	3 214	1 046	1 827	2 368
2003.	14 525	37,4	2 525	431	4 793	-	2 721	794	1 390	1 871
2004.	10 695	27,6	1 605	860	2 885	-	2 217	739	1 160	1 229
2005.	10 133	26,1	1 693	775	2 956	-	1 924	736	1 143	906
2006.	9 592	24,7	1 903	518	3 165	-	1 662	599	927	818
2007.	25 519	65,7	2 285	91	4 155	14 084	1 601	612	1 050	1 641
2008.	34 981	90,1	2 371	49	4 387	22 385	1 868	787	1 069	2 065
2009.	38 408	99,0	2 704	313	4 893	24 433	1 868	848	1 228	2 121

⁵ Az 1998. évi XIX. tv. 196. §-a értelmében 2003. július 1-jétől 2007. május 31-ig a gyanúsítás elleni panasz: ellenvetés.

9. sz. tábla

Az ügyészségi határozatok elleni panaszok számának alakulása a 2000-2009. években

Év	Összes elintézésre váró panasz ⁶		másodfokon elbírált panasz	egyéb panasz ⁷
	szám	2000. = 100%		
2000.	6 105	100,0	5 459	646
2001.	7 184	117,7	6 548	636
2002.	7 088	116,1	6 459	629
2003.	6 586	107,9	6 347	239
2004.	9 497	155,6	8 723	774
2005.	9 800	160,5	8 858	942
2006.	6 938	113,6	6 387	551
2007.	8 887	145,6	7 716	1 171
2008.	10 183	166,8	8 447	1 736
2009.	11 138	182,4	9 135	2 003

⁶ A 2004. és 2005. évek adatai tartalmazzák a nyomozási határidő meghosszabbítása ellen bejelentett panaszokat is.

⁷ Az „egyéb” panaszok köre 2003-2007. között többször is változott.

10. sz. tábla

Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések alakulása a 2000-2009. években

Év	Vádlottak, akiknek ügyében fellebbezés volt		A f e l l e b b e z é s					
			ügyészi		kölcsonös		nem ügyészi	
	szám	2000. = 100%	vádlott	%	vádlott	%	vádlott	%
2000.	16 510	100,0	4 963	30,1	2 074	12,6	9 473	57,4
2001.	18 260	110,6	4 991	27,3	2 336	12,8	10 934	59,9
2002.	17 684	107,1	4 940	27,9	2 478	14,0	10 266	58,1
2003.	18 428	111,6	5 046	27,4	2 555	13,9	10 827	58,7
2004.	17 690	107,1	4 674	26,4	2 349	13,3	10 667	60,3
2005.	16 467	99,7	4 321	26,2	2 105	12,8	10 041	61,0
2006.	16 583	100,4	4 386	26,4	1 910	11,5	10 287	62,0
2007.	14 967	90,7	3 829	25,6	1 713	11,4	9 425	63,0
2008.	16 225	98,3	4 581	28,2	1 928	11,8	9 716	59,8
2009.	15 042	91,1	4 051	26,9	1 793	11,9	9 198	61,1

11. sz. tábla

A bűnelkövetők, a fiatalok bűnelkövetők, valamint a gyermekkorú elkövetők számának és gyakoriságának alakulása a 2000-2009. években

Év	Regisztrált bűnelkövetők		100.000 lakosra jutó bűnelkövetők száma	Fiatalok bűnelkövetők			100.000 fiatalok lakosra jut	Gyermekkorú elkövetők száma	
	szám	2000. = 100%		szám	arány %	2000. = 100%		szám	2000. = 100%
2000.	122 860	100,0	1 223,3	11 081	9,0	100,0	2 220,8	3 965	100,0
2001.	120 583	98,1	1 182,2	11 631	9,7	105,0	2 237,1	3 730	94,1
2002.	121 885	99,2	1 197,9	11 689	9,6	105,5	2 268,1	3 959	99,8
2003.	118 145	96,2	1 164,9	10 473	8,9	94,5	2 050,5	3 553	89,6
2004.	130 182	106,0	1 286,8	12 325	9,5	111,2	2 465,2	3 963	99,9
2005.	133 790	108,9	1 325,2	12 197	9,1	110,1	2 457,8	3 697	93,2
2006.	124 171	101,1	1 232,2	11 287	9,1	101,9	2 268,4	3 565	89,9
2007.	116 161	94,5	1 154,0	10 909	9,4	98,4	2 205,8	3 387	85,4
2008.	116 584	94,9	1 160,6	11 438	9,8	103,2	2 346,3	3 433	86,6
2009.	112 830	91,8	1 139,4	10 036	8,9	90,6	2 113,1	2 573	64,9

Ügyészi törvényességi vizsgálatok a 2000-2009. években

Év	Összesen		Központi államigazgatási szervek	Önkormányzati hatóságok	Nem önkormányzati helyi ter. közig. szervek	Gazdálkodó szervek	Szabálysértési hatóságok	Alapítványok	Társadalmi szervek	Egyéb szervek
	szám	2000. = 100%								
2000.	4 207	100,0	14	1 151	156	182	268	987	1 240	111
2001.	4 899	116,4	16	1 249	164	164	710	868	1 424	303
2002.	4 774	113,5	10	803	158	184	781	934	1 794	109
2003.	5 094	121,1	5	1 159	245	323	628	764	1 204	753
2004.	5 033	119,6	4	1 281	356	90	593	676	1 934	98
2005.	4 900	116,5	1	1 757	259	142	379	629	1 340	393
2006.	5 257	125,0	5	1 274	228	330	478	981	1 531	430
2007.	4 742	112,7	3	1 545	554	67	241	627	1 246	459
2008.	5 205	123,7	3	1 774	418	107	452	718	1 216	520
2009.	5 689	135,2	-	1 450	351	139	318	453	2 314	664

13. sz. tábla

Az ügyészi törvényességi vizsgálatok alapján benyújtott és elbírált kiemelt intézkedések a 2000-2009. években

Év	Kiemelt intézkedések száma összesen ⁸		E b b ő l				A tárgyidőszakban elbírált intézkedések							
			Óvások	Felszólalások	Figyelmeztetések	Jelzések	Óvások		Felszólalások		Figyelmeztetések		Jelzések	
	szám	2000. = 100%	s z á m a				Össze- sen	ebből ered- ményes	Össze- sen	ebből ered- ményes	Össze- sen	ebből ered- ményes	Össze- sen	ebből ered- ményes
2000.	7 168	100,0	2 777	2 627	96	1 668	2 481	2 435	2 212	2 192	30	30	1 523	1 502
2001.	6 849	95,5	1 958	2 944	115	1 832	2 216	2 186	2 758	2 739	27	27	1 884	1 873
2002.	6 689	93,3	1 862	2 973	115	1 739	1 851	1 816	2 581	2 555	95	89	1 625	1 613
2003.	7 258	101,3	2 229	3 137	144	1 748	1 796	1 783	2 856	2 842	79	79	1 746	1 742
2004.	8 207	114,5	2 654	3 498	61	1 994	2 885	2 848	3 240	3 233	37	37	1 797	1 790
2005.	8 108	113,1	2 573	3 583	25	1 847	2 548	2 540	3 527	3 505	25	25	1 851	1 835
2006.	8 109	113,1	2 523	3 450	73	2 014	2 528	2 507	3 252	3 234	68	68	1 879	1 872
2007.	7 163	99,9	1 980	3 206	24	1 896	1 716	1 696	3 159	3 143	28	28	1 865	1 852
2008.	7 560	105,5	2 257	3 329	25	1 791	2 439	2 407	3 389	3 346	26	26	1 879	1 864
2009.	8 795	122,7	2 319	4 059	54	2 295	2 176	2 163	3 903	3 857	52	52	2 207	2 179

⁸ 2005-től tartalmazza a felelősségre vonások számát is.

14. sz. tábla

Ügyészi törvényességi vizsgálatok eljáró ügyészségek szerint a 2009. évben

Ügyészségek	Összesen		Önkormányzati hatóságok	Nem önkormányzati helyi ter. közigazgatási szervek	Gazdálkodó szervek	Szabálysértési hatóságok	Alapítványok	Társadalmi szervek	Egyéb szervek
	szám	%							
Főváros	226	4,0	59	5	0	0	82	42	38
Baranya	256	4,5	32	0	9	7	21	149	38
Bács-Kiskun	297	5,2	79	0	39	1	27	124	27
Békés	174	3,1	44	4	0	7	12	83	24
Borsod-Abaúj-Zemplén	719	12,6	364	8	27	52	44	185	39
Csongrád	203	3,6	27	16	0	0	12	128	20
Fejér	143	2,5	67	0	0	0	2	64	10
Győr-Moson-Sopron	288	5,1	26	7	0	0	5	168	82
Hajdú-Bihar	207	3,6	32	7	0	5	2	98	63
Heves	194	3,4	82	1	0	1	11	79	20
Jász-Nagykun-Szolnok	377	6,6	122	6	0	5	95	113	36
Komárom-Esztergom	327	5,7	97	2	2	10	33	139	44
Nógrád	102	1,8	17	0	0	6	2	71	6
Pest	330	5,8	0	114	0	17	13	139	47
Somogy	276	4,9	0	26	0	76	13	129	32
Szabolcs-Szatmár-Bereg	336	5,9	66	9	9	50	18	146	38
Tolna	114	2,0	32	0	0	0	11	62	9
Vas	523	9,2	213	61	14	39	1	174	21
Veszprém	349	6,1	68	50	16	42	26	115	32
Zala	242	4,3	23	34	23	0	23	106	33
Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Debreceni Fellebbviteli Főügyészség	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Győri Fellebbviteli Főügyészség	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Pécsi Fellebbviteli Főügyészség	1	0,0	0	1	0	0	0	0	0
Szegedi Fellebbviteli Főügyészség	1	0,0	0	0	0	0	0	0	1
Legfőbb Ügyészség	4	0,1	0	0	0	0	0	0	4
Összesen	5 689	100,0	1 450	351	139	318	453	2 314	664

15. sz. tábla

**Szabálysértésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység⁹
a 2000-2009. években**

Év	Szabálysértési hatóság megszüntető határozata	Panasz elutasítása	Panasz alapján	
			határozat hatályon kívül helyezése	egyéb
2000. ¹⁰	21 520	392	107	201
2001.	40 057	1 173	290	360
2002.	44 002	1 078	205	124
2003.	49 205	912	146	185
2004.	52 967	867	92	130
2005.	75 352	985	315	780
2006.	71 865	1 015	266	782
2007.	72 672	861	316	574
2008.	76 675	903	114	638
2009.	72 680	929	113	617

16. sz. tábla

Elővezetések ügyészi jóváhagyása az 2000-2009. években

Év	Ügyek száma		E b b ó l	
	szám	2000. = 100%	jóváhagyás	megtagadás
2000.	18 021	100,0	16 515	1 506
2001.	18 122	100,6	16 779	1 343
2002.	23 158	128,5	21 082	2 076
2003.	27 460	152,4	25 455	2 005
2004.	30 458	169,0	28 157	2 301
2005.	34 488	191,4	31 848	2 640
2006.	38 929	216,0	36 237	2 692
2007.	43 549	241,7	40 777	2 772
2008.	28 932	160,5	26 982	1 975
2009.	22 185	123,1	20 426	1 662

⁹ Az Sztv-ben nevesített ügyészi tevékenységhez kapcsolódó érkezések.

¹⁰ A táblázat az adatokat az 1999. évi LXIX. törvény alapján 2000. március 1-jétől tartalmazza.

17. sz. tábla

Törvényességi kérelmek száma és megoszlása a 2000-2009. években

Év	Az érkezett törvényességi kérelmek									
	szám	2000. = 100%	tárgy szerinti megoszlása							
			alapítványi ügy	társadalmi szervezeti ügy	adó, pénzügy	építés-ügy	szabálysértési ügy	termőföld ¹¹	egyéb közigazgatási ügy	egyéb
2000.	3 497	100,0	104	352	102	351	962	320	450	763
2001.	3 998	114,3	110	496	114	409	1 058	412	536	773
2002.	4 297	122,9	188	575	95	359	1 412	349	558	679
2003.	4 185	119,7	120	409	109	433	1 360	338	612	688
2004.	4 331	123,8	96	486	92	515	1 551	295	517	683
2005.	4 158	118,9	138	398	65	349	1 809	151	341	907
2006.	4 133	118,2	146	318	67	367	1 949	36	308	942
2007.	4 320	123,5	269	465	51	324	1 949	28	292	942
2008.	3 332	95,3	169	446	65	308	1 060	23	315	946
2009.	3 876	110,8	120	467	127	324	1 146	21	364	1 307

¹¹ 2000-2004.: telek, földügy.

18. sz. tábla

Törvényességi kérelem alapján tett kiemelt ügyészi intézkedések a 2000-2009. években

Év	Összesen ¹²		Óvás	Felszólalás	Figyelmeztetés	Jelzés
	szám	2000. = 100%				
2000.	596	100,0	314	167	4	111
2001.	866	145,3	497	204	13	152
2002.	1 065	178,7	734	189	21	121
2003.	1 184	198,7	752	233	9	190
2004.	1 355	227,3	835	290	16	214
2005.	1 621	272,0	1 182	241	5	167
2006.	1 785	299,5	1 299	278	8	200
2007.	1 892	317,4	1 292	311	12	181
2008.	1 087	182,4	608	265	12	163
2009.	1 258	211,1	721	306	8	186

¹² 2005-től tartalmazza a felelősségre vonások számát is.

19. sz. tábla

Az ügyészek által magánjogi ügyekben tett érdemi intézkedések a 2000-2009. években

Év	Összes intézkedés		E b b ő l					
	szám	2000. = 100%	kereset, fizetési meghagyás kibocsát. indítvány	egyéb eljárás kezdeménye- zése	perbe lépés, fellépés	fellebbezés	II. fokú fellépés	egyéb intézkedés
2000.	16 117	100,0	1 240	920	59	598	8	13 292
2001.	21 812	135,3	1 504	3 292	38	568	9	16 401
2002.	17 552	108,9	1 951	676	76	562	3	14 284
2003.	18 041	111,9	1 975	540	44	490	7	14 985
2004.	19 633	121,8	1 751	1 015	46	526	4	16 291
2005.	23 919	148,4	1 575	192	38	526	6	21 582
2006.	25 546	158,5	1 894	241	33	498	6	22 874
2007.	25 644	159,1	1 860	249	45	460	4	23 026
2008.	24 885	154,4	1 743	209	27	566	4	22 336
2009.	25 491	158,2	1 926	257	211	593	3	22 501

20. sz. tábla

Az ügyészek által magánjogi ügyekben tett intézkedések az ügy tárgya szerint a 2009. évben

Ügyészségek	Intézkedések		E b b ő l									
	szám	%	Apa- sági perek	Család- jogi perek	Gond- nokság	Alapít- ványok	Társas- dalmi szervek	Kötelmi jog- viszony- ból eredő	Cég- ügyek	Környe- zet- és termé- szet védelem	Fogyasz- tóvéde- lem	Egyéb
Főváros	4 230	16,6	35	5	19	1 730	1 372	82	593	15	29	350
Baranya	895	3,5	12	1	9	179	538	11	89	10	4	42
Bács-Kiskun	894	3,5	17	1	21	167	430	14	115	4	4	121
Békés	1 127	4,4	12	2	17	241	715	10	50	3	15	62
Borsod-Abaúj-Zemplén	867	3,4	18	5	36	160	376	16	58	38	0	160
Csongrád	875	3,4	7	4	4	203	415	21	75	8	5	133
Fejér	787	3,1	15	0	1	167	425	4	107	0	4	64
Győr-Moson-Sopron	964	3,8	6	2	28	199	523	5	92	5	3	101
Hajdú-Bihar	1 043	4,1	9	4	6	317	571	8	49	12	15	52
Heves	636	2,5	4	0	4	149	317	4	104	2	1	51
Jász-Nagykun-Szolnok	813	3,2	21	1	8	165	293	12	162	7	4	140
Komárom-Esztergom	882	3,5	27	6	10	208	306	1	141	11	15	157
Nógrád	641	2,5	7	0	15	98	351	2	90	2	25	51
Pest	1 459	5,7	29	5	11	348	649	47	225	7	6	132
Somogy	788	3,1	6	0	2	151	451	11	88	6	7	66
Szabolcs-Szatmár-Bereg	570	2,2	26	2	9	90	270	11	45	29	32	56
Tolna	226	0,9	8	1	2	62	95	1	32	4	0	21
Vas	626	2,5	2	4	25	86	325	1	123	11	13	36
Veszprém	888	3,5	4	0	0	210	483	16	61	17	2	95
Zala	1 343	5,3	10	1	23	443	637	16	34	27	38	114
Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség	362	1,4	0	0	0	135	173	4	30	0	5	15
Debreceni Fellebbviteli Főügyészség	88	0,3	0	0	0	19	57	2	5	0	0	5
Győri Fellebbviteli Főügyészség	156	0,6	0	0	0	32	108	1	13	0	0	2
Pécsi Fellebbviteli Főügyészség	45	0,2	0	1	0	6	25	1	8	0	0	4
Szegedi Fellebbviteli Főügyészség	38	0,1	0	0	0	13	24	0	0	0	0	1
Legfőbb Ügyészség	4 248	16,7	75	7	62	751	1 391	86	1 179	91	118	488
Összesen	25 491	100,0	350	52	312	6 329	11 320	387	3 568	309	345	2 519

21. sz. tábla

Felelősségre vonás kezdeményezése a magánjogi és a törvényességi felügyeleti tevékenység során a 2000-2009. években

Év	Felelősségre vonás							
	kezdeményezése összesen		magánjogi	törvényességi felügyeleti	módja ¹³			
	szám	2000. = 100%	tevékenység során		büntető	fegyelmi	szabálysértési	kártérítési
2000.	347	100,0	64	283	187	22	72	2
2001.	564	162,5	116	448	382	12	54	-
2002.	404	116,4	75	329	281	7	39	2
2003.	468	134,9	47	421	347	14	58	2
2004.	626	180,4	137	489	409	17	63	-
2005.	684	197,1	100	584	542	16	126	-
2006.	826	238,0	63	763	627	12	187	-
2007.	949	273,5	90	859	721	21	166	7
2008.	1 319	380,1	68	1 251	852	13	217	0
2009.	934	269,2	51	883	451	8	138	4

22. sz. tábla

Jogszabálytervezetek észrevételezése a 2000-2009. években a magánjogi és közigazgatási jogi szakágban

Év	Észrevételezett jogszabályok		E b b ő l érdemi észrevétel	
	szám	2000. = 100%	szám	%
2000.	677	100,0	186	27,4
2001.	807	119,2	257	31,9
2002.	591	87,3	171	28,9
2003.	1 074	158,6	282	26,3
2004.	1 229	181,5	365	29,7
2005.	958	141,5	283	29,6
2006.	561	82,9	135	24,1
2007.	818	120,8	215	26,3
2008.	565	83,5	104	18,4
2009.	574	84,8	124	21,6

¹³ 2000-2004.: a törvényességi felügyeleti tevékenység adatai.

23. sz. tábla

**Ügyészek, titkárok és fogalmazók számának és nemek szerinti arányának alakulása
a 2000-2009. években**

Év	Főállású ügyészek ¹⁴		Titkárok, fogalmazók		Ügyészek				Titkárok, fogalmazók			
	szám	2000. = 100%	szám	2000. = 100%	férfi		nő		férfi		nő	
					szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
2000.	1 301	100,0	327	100,0	576	44,3	725	55,7	131	40,1	196	59,9
2001.	1 305	100,3	381	116,5	569	43,2	748	56,8	148	38,8	233	61,2
2002.	1 307	100,5	488	149,2	566	42,9	753	57,1	188	38,5	300	61,5
2003.	1 401	107,7	452	138,2	592	42,0	819	58,0	173	38,3	279	61,7
2004.	1 453	111,7	443	135,5	609	41,5	858	58,5	164	37,0	279	63,0
2005.	1 490	114,5	468	143,1	612	40,6	897	59,4	170	36,3	298	63,7
2006.	1 538	118,2	412	126,0	622	40,1	928	59,9	148	35,9	264	64,1
2007.	1 580	121,4	364	111,3	636	40,1	952	59,9	130	35,7	234	64,3
2008.	1 612	123,9	318	97,2	646	40,1	966	59,9	109	34,3	209	65,7
2009.	1 660	127,6	270	82,6	660	39,8	1000	60,2	86	31,9	184	68,1

¹⁴ A statisztikában főállás elnevezés alatt az engedélyezett létszám terhére foglalkoztatott ügyészégi alkalmazott értendő.

24. sz. tábla

Ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2009. évben¹⁵

Ügyészségek	Ügyészek száma	30 év és az alatt		31-40 év között		41-50 év között		51-54 év között		55-59 év között		60 év és felette	
		szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
Ügyészségek összesen	1 660	89	5,4	727	43,8	448	27,0	120	7,0	146	9,0	114	7,0
Legfőbb Ügyészség	111	0	0,0	12	10,8	29	26,1	17	15,3	21	18,9	32	28,8
Más ügyészségek	1 549	89	5,7	715	46,1	419	27,0	103	6,3	125	8,3	82	5,5

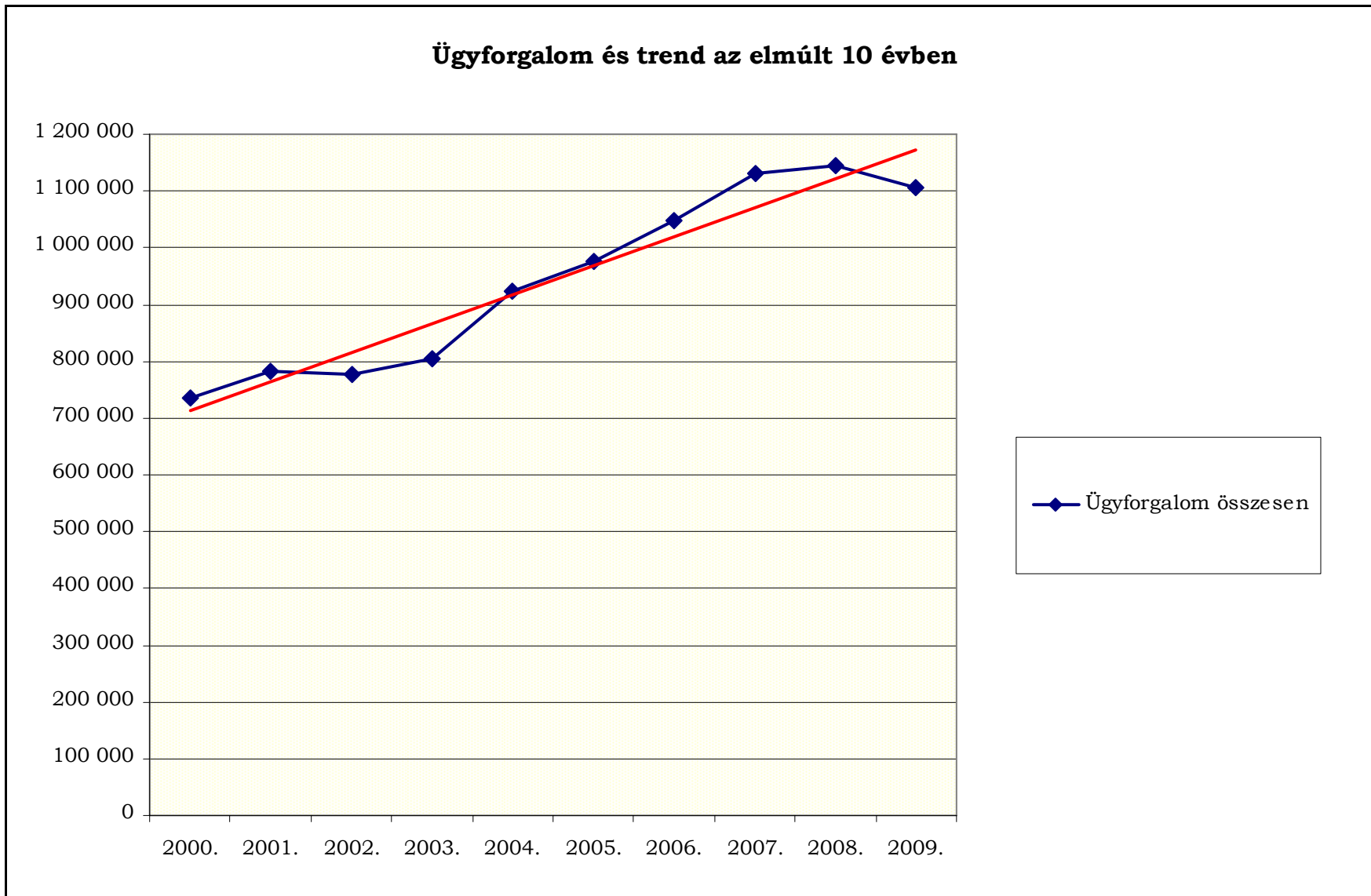
¹⁵ A december 31-i állapot.

25. sz. tábla

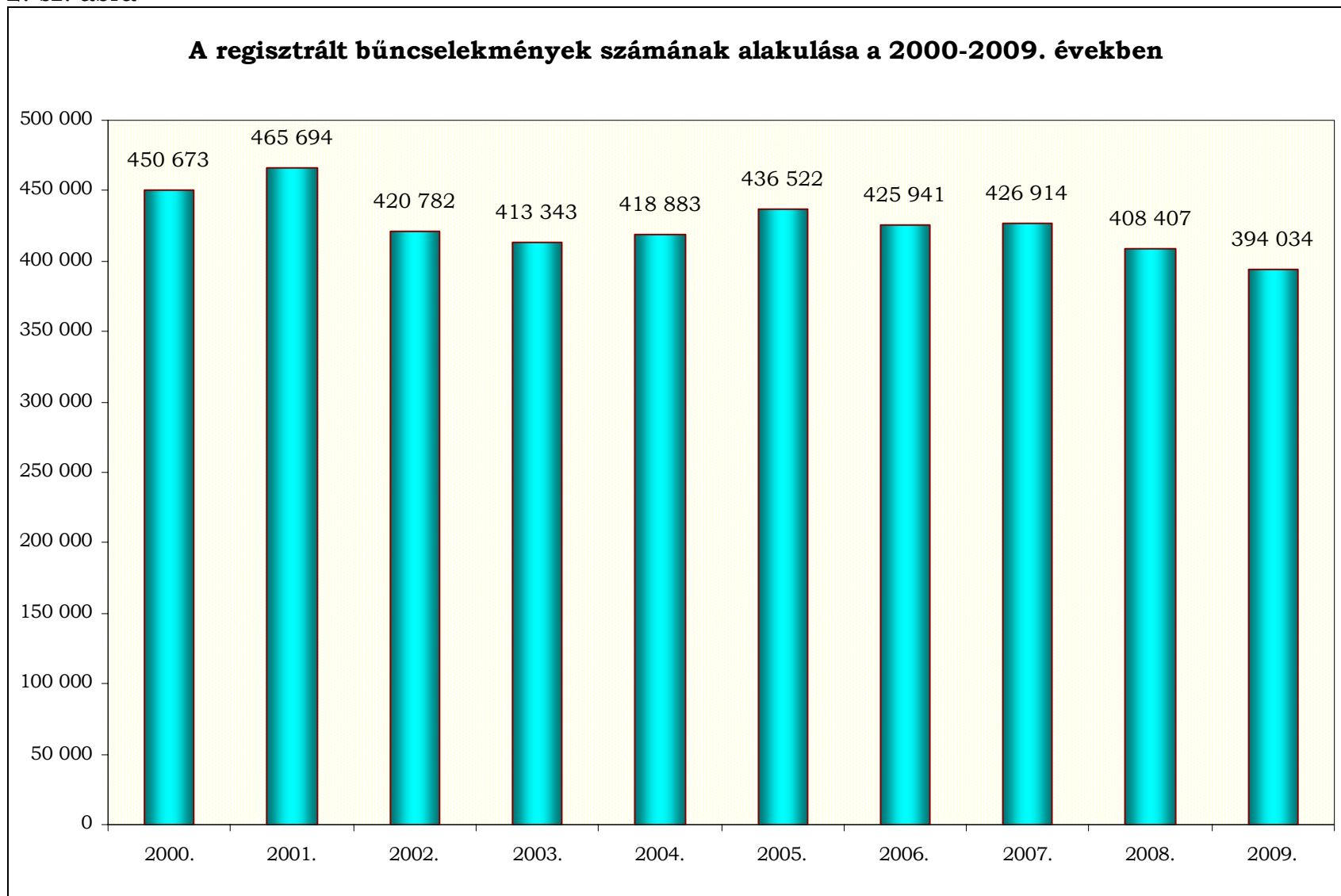
**Az egyes költségvetési előirányzatok alakulása (millió Ft, %)
a 2005-2009. években**

Megnevezés	2005.		2006.		2007.		2008.		2009.		Index %	
	elő- irányzat	telje- sítés	elő- irányzat	telje- sítés	elő- irányzat	telje- sítés	elő- irányzat	telje- sítés	elő- irányzat	telje- sítés	2009/ 2008 elő- irányzat	2009/ 2008 teljesí- tés
Személyi juttatás	17 747	18 032	18 380	18 862	19 029	19 630	19 264	20 896	19 191	19 345	99,6	92,6
Munkaadót terhelő járulékok	5 451	5 797	5 772	5 974	5 981	6 123	6 057	6 527	6 015	5 893	99,3	90,3
Dologi kiadás	3 722	2 664	2 396	2 638	2 600	2 724	2 974	2 776	3 045	2 974	102,4	107,1
Pénzeszköz átadás	186	329	1 046	602	1 169	85	932	69	187	85	20,1	123,2
Felújítás	100	110	100	74	100	131	100	110	50	50	50,0	45,5
Egyéb intézményi beruházás	1 284	1 605	1 076	1 565	101	1 129	671	1 224	911	1 627	135,8	132,9
Központi beruházás	879	620	380	801	-	-	-	-	-	-	-	-
Összesen	29 369	29 157	29 150	30 516	28 980	29 822	29 998	31 602	29 399	29 974	98,0	94,8

1. sz. ábra

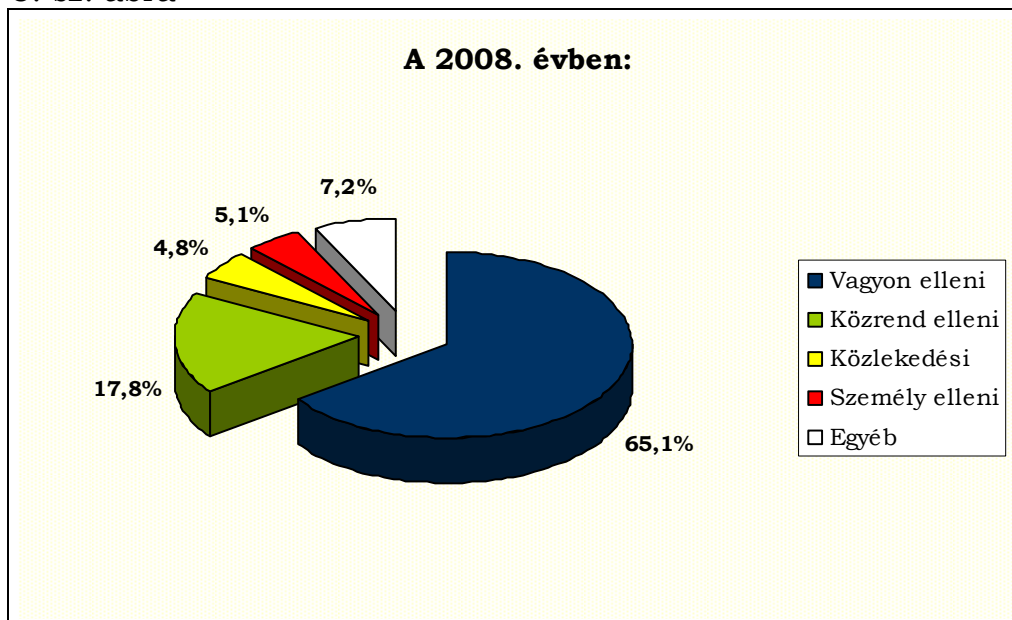

2. sz. ábra

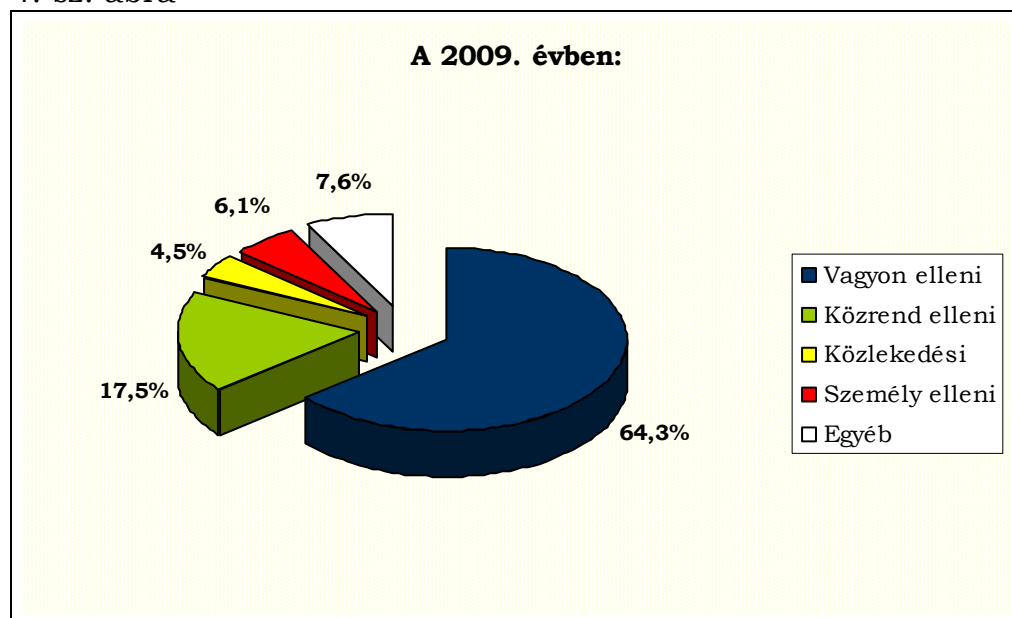

A bűncselekménycsoportok megoszlása a 2008-2009. években

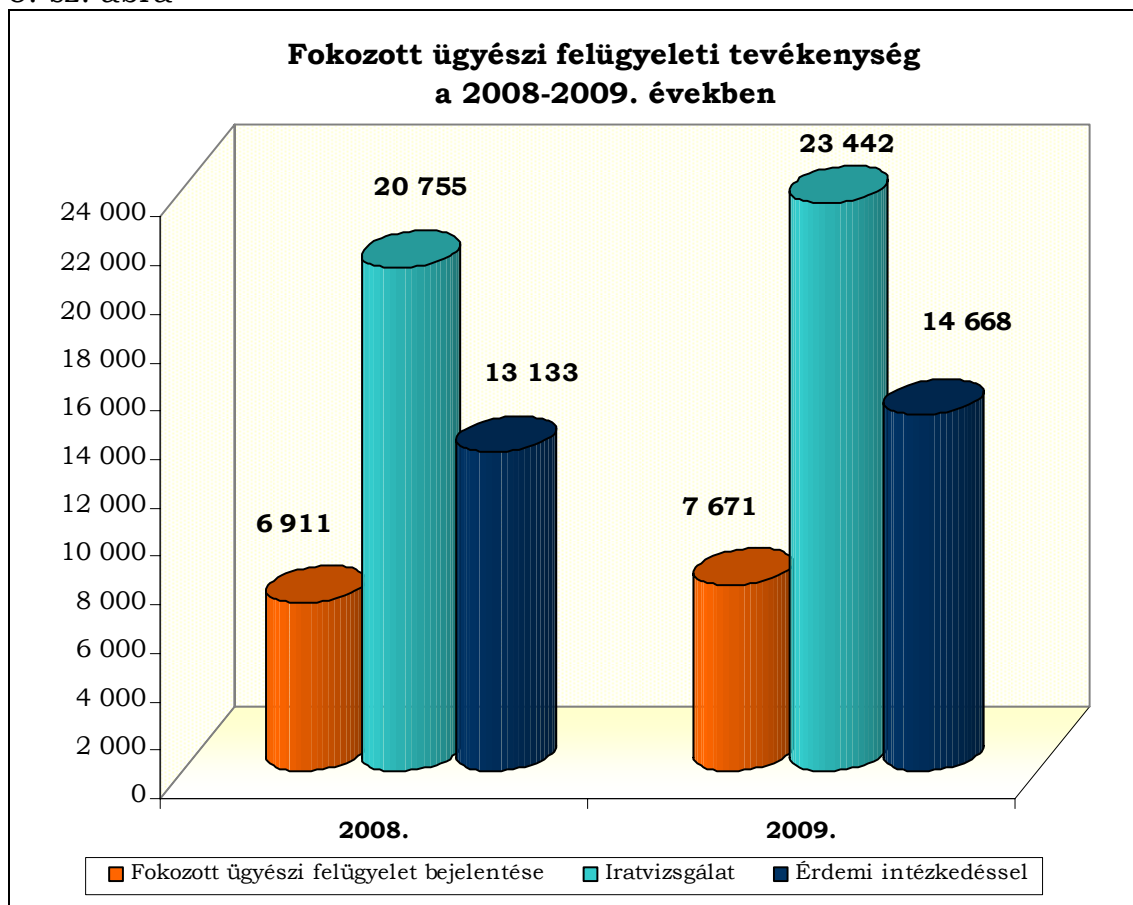
3. sz. ábra

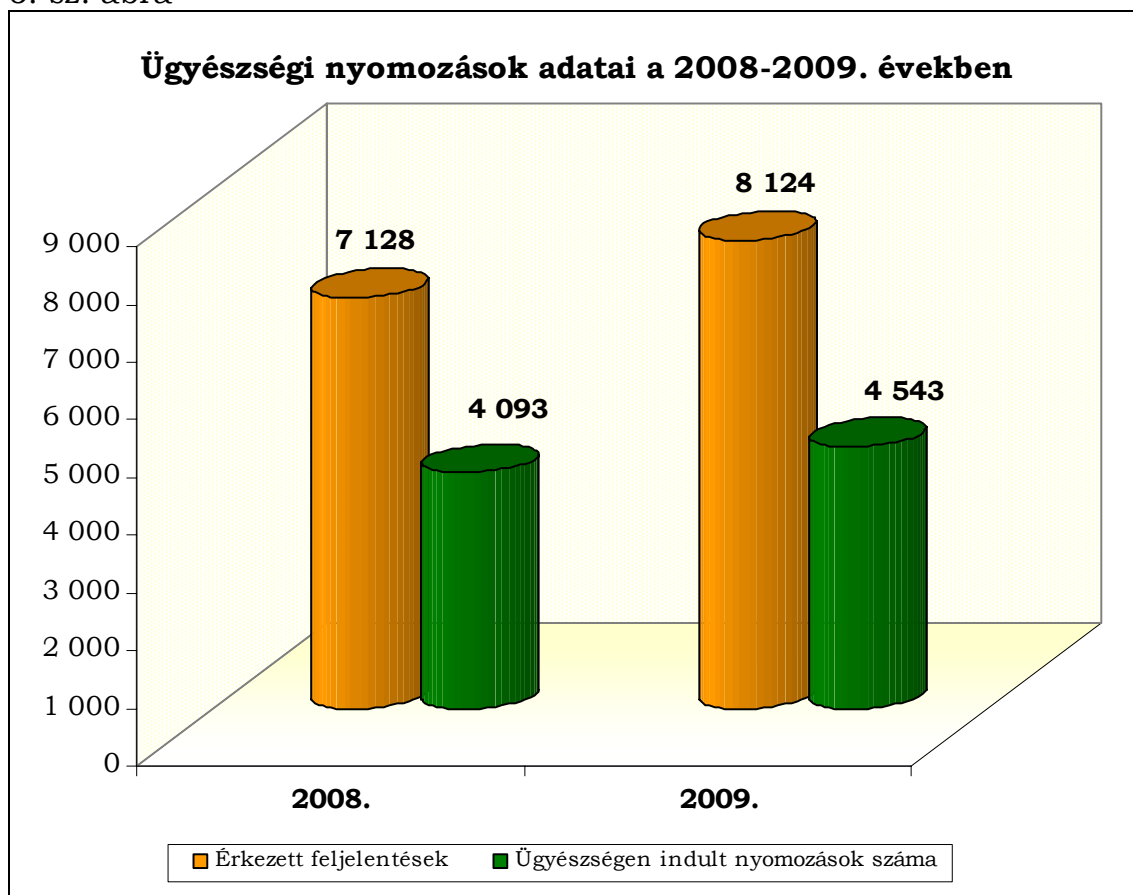
4. sz. ábra

5. sz. ábra

6. sz. ábra

7. sz. ábra

